KUCAK DOLUSU

PHILIP ROTH

Goodbye, Columbus

Sander Yayınları

SANDER YAYINLARI
ÇAĞDAŞ DÜNYA
YAZARLARI DİZİSİ : 7

KUCAK DOLUSU

(GOODBYE, COLUMBUS)

ROMAN

PHILIP ROTH

KUCAK DOLUSU

(GOODBYE, COLUMBUS)

Roman

Türkçesi :
ÜLKÜ TAMER

SANDER YAYINLARI — İSTANBUL

Bu kitabın Türkiye'de yayın hakkı Necdet Sander'e aittir.

SANDER YAYINLARI
İSTANBUL

Halâskârgazi Cad. 275-277, Osmanbey Tel.: 48 32 09
İstiklâl Cad. 178, Beyoğlu Tel.: 44 01 34

Bu kitabın aslı (Goodbye, Columbus) adı ile Amerika ve İngiltere'de yayınlanmış, Türkçe çeviri ve yayın hakkı 13 Ekim 1971 tarihli yazılı anlaşma ile SANDER YAYINLARI tarafından satın alınmıştır.

Hilâl Matbaacılık Koll. Şti. - Tel.: 22 91 78 İstanbul, Kasım 1971

BİRİNCİ BÖLÜM

Brenda'yı ilk görüşümde, gözlüğünü tutmamı söyledi. Sonra da tramplenin ucuna kadar yürüyüp sisli gözlerle havuza baktı; suyu boşaltılmış olsaydı bile, miyop Brenda farkedemeyecekti bunu. Çok güzel daldı, bir an sonra havuzun kenarına doğru yüzmekteydi, kısacık kesilmiş kestane rengi saçlarıyla, uzun bir sapın ucundaki güle benzeyen başı ileriye uzanmıştı, dimdikti. Kayarcasına havuzun kenarına geldi, yanıma. «Teşekkür ederim,» dedi, gözleri ıslaktı, ama sudan değildi bu ıslaklık. Gözlüğünü almak için elini uzattı, ama dönüp uzaklaşıncaya kadar takmadı. Gidişine baktım. Elleri kalçalarının yanında belirdi ansızın. Baş parmağıyle işaret parmağını kullanıp mayosunun altım tuttu, düzeltti. İçim bir tuhaf oldu.

O gece yemekten önce telefon ettim ona.

Yengem Gladys, «Kime telefon ediyorsun?» diye sordu.

«Bugün gördüğüm bir kıza.»

«Doris mi tanıştırdı?»

«Doris havuzun suyunu boşaltan herifle bile tanıştırmaz beni, Gladys Yenge.»

«Öyle konuşma. Kuzen kuzendir. Nasıl tanıştınız?»

«Tanışmadık ki. Gördüm sadece.»

«Kimmiş?»

«Soyadı Patimkin.»

Gladys Yenge, Green Lane Country Club'daki herkesi tanırmış gibi, «Patimkin, bilmiyorum,» dedi. «Hem tanımıyorsun, hem de telefon edeceksin.»

«Evet,» dedim. «Kendimi tanıtırım.»

«Kazanova,» dedi, dayımın yemeğini hazırlamaya gitti. Birlikte yemek yemezdik hiç: Gladys Yenge beşte, kuzenim Susan beş buçukta, ben altıda, amcam da altı buçukta yerdik. Bir sebebi yoktu bunun, yengem kaçığın biriydi, o kadar.

Telefon sehpasının altına tıkıştırılmış bütün rehberleri çıkardıktan sonra, «Banliyö rehberi nerede?» diye sordum.

«Ne?»

«Banliyö rehberi. Short Hills'e telefon edeceğim.»

«O ince rehber mi? Evi hiç kullanmadığım şeylerle mi dolduracağım bir de?»

«Nerede?»

«Tuvalet masasının altında, ayağı çıkmış ya, orada.»

«Tam da koyacak yeri bulmuşsun,» dedim.

«Danışmaya sorsana. Bağırıp duracağına, ortalığı altüst edeceğine. Rahat bırak beni, amcan birazdan gelir. Daha *sana* bile yemek vermedim.»

«Gladys Yenge, bu akşam hep birlikte yemek yesek. Hava sıcak, senin için de daha kolay olur.»

«Ne kolay olur ya, aynı anda dört değişik yemek hazırlamak. Sen salçalı et yiyorsun, Susan peynir yiyor, Max de biftek. Ne yapayım, Cuma'ları biftek yer hep. Ben de tavuk söğüş yiyorum. Yirmi kere oturup kalkayım mı? Hamal mı var burada?»

«Peki, hepimiz biftek yesek, ya da tavuk söğüş —»

«Ben yirmi yıllık ev kadınıyım. Sen telefonunu et hadi.»

Telefon ettiğimde, Brenda Patimkin evde yoktu. Bir kadın sesi, klüpte yemek yemeye gittiğini söyledi. Yemekten sonra dönecek mi (sesim, kilise korosunda şarkı söyleyen bir çocuğunkinden iki oktav daha yüksekti)? Bilmiyorum, dedi kadın, belki golf oynamaya gider. Kim arıyor? Bir şeyler mırıldandım — beni tanımaz, ben sonra ararım, hayır haber bırakmayacağım teşekkür ederim, özür dilerim rahatsız ettim... Sözün burasında bir yerlerde telefonu kapadım. Sonra yengem seslendi, yemeğe saldırdım.

«Ne içersin? Meyve suyu var, ağaç çileği, seltzer var, bir şişe de meyveli gazoz var, istersen onu açayım.»

«İstemem, teşekkür ederim.»

«Su ister misin?»

«Yemekte bir şey içmem. Gladys Yenge, bir yıldır her gün söylüyorum sana —»

«Max ciğer ızgarayla koca bir kasayı içip bitirir. Bütün gün çalışa çalışa canı çıkıyor. Sen de öyle çalışsan sen de içerdin.»

Ocağın başında bir tabağı etle, salçayla, haşlanmış patatesle, bezelyeyle, havuçla doldurdu. Tabağı önüme koydu sonra, yemeğin sıcaklığını yüzümde duyabiliyordum. Sonra da iki dilim çavdar ekmeği kesip masaya, önüme koydu.

Bir patatesi çatalla ikiye bölüp yedim, Gladys Yenge karşıma oturmuş, beni seyrediyordu. «Ekmek yemezsin,» dedi, «boşuna fazla kesmeyeyim, bayatlar.»

«Ekmek *yerim*,» dedim.

«Anasonlusunu pek sevmezsin, değil mi?»

Dilimlerden birinin yarısını koparıp yedim.

«Et nasıl?» dedi.

«İyi. Güzel.»

«Karnım patatesle, ekmekle doyuracaksın, kalan eti de atmak zorunda kalacağım.»

Ansızın iskemleden fırladı. «Tuz!» Masaya dönünce tuzluğu önüme koydu — biber yenmiyordu evde: Galen Drake'den biberin kana karışmadığını duymuştu, yemekte verdiklerinin de boğazdan, mideden, barsaklardan iş olsun diye geçip gitmesi Gladys Yenge'nin hiç mi hiç hoşlanmadığı bir şeydi.

«Bezelyeleri hep seçecek misin böyle? Seçeceksen bileyim de, havuç alırken boşu boşuna bezelye de almayayım.»

«Havuca bayılırım,» dedim. «Bayılırım.» Bayıldığımı göstermek için yarısını mideme indirdim, yarısını da pantalonuma döktüm.

«Domuz,» dedi.

Tatlıyı, hele yemişi çok severdim ama canım istemedi. O sıcak gecede konserve mi, yoksa taze meyve mi yiyeceğim konusunda tartışmaya girmek istemiyordum; konserve istesem taze meyve, taze meyve istesem konserve bulunacaktı buzdolabında, çalınmış elmaslar gibi. «Konserve şeftali istiyor, buzdolabı ise atılacak üzümlerle dolu...» Gladys Yenge için hep bir şeyleri atmaktı hayat, en sevdiği şeyler çöpleri dökmek, kileri boşaltmak, Filistin'deki Zavallı Yahudiler diye adlandırdığı kimselere soluk bohçalar hazırlamaktı. Öldüğünde buzdolabı boş olsun isterim, yoksa öteki dünyayı zehir eder herkese; öyle ya, aşağıda peynirler küflenecek, portakalların içi geçecek.

Max Amca eve geldi, ben Brenda'yı ararken mutfakta açılan soda şişelerinin seslerini duydum. Telefondaki ses tiz, kuru, yorgundu bu keresinde. «Alo.»

Makineli gibi konuşmaya başladım. «Alo - Brenda - Brenda - beni - bilmezsin - yani - adımı - bilmezsin - ama - bugün - öğleden - sonra - klüpte - gözlüğünü - tutmuştum... sen - öyle - istemiştin - hayır - ben - üye - değilim - kuzenim - Doris - üye - Doris - Klugman - senin - kim - olduğunu - da - ona - sordum...» Bir soluk alıp konuşma fırsatı verdim ona, sonra da telefonun öteki ucundaki sessizliği cevaplandırdım. «Doris mi? Hep *Savaş ve Barış*'ı okuyan biri var ya, işte o. Yazın geldiğini de Doris'in *Savaş ve Barış*'ı okumasından anlarım zaten.» Brenda gülmedi; böyle şeylerden etkilenen bir kız değildi.

«Adın ne?» dedi.

«Neil Klugman. Hatırladın mı, tramplende gözlüğünü tutmuştum.»

Bir soruyla cevap verdi; öyle bir soruydu ki bu, yakışıklıyı da, çirkini de utandırırdı. «Nasıl birisin?»

«Şey... esmerim.»

«Zenci misin?»

«Değilim,» dedim.

«Peki, nasıl birisin öyleyse?»

«Bu gece gelip göstereyim sana.»

«Ooo.» Güldü. «Bu gece tenis oynuyorum.»

«Ben golf oynuyorsun sanmıştım.»

«Oynadım.»

«Tenisten sonra?»

«Ter içinde olurum,» dedi Brenda.

Burnuma bir mandal takıp kaçmamı istemediği apaçık ortadaydı; aslında, bu terleme konusu pek rahatsız etmiyordu Brenda'yı, bilmemi istemişti sadece.

Ne çok titiz, ne de böyle şeylere hiç mi hiç aldırmazmış gibi görünmeye çalışarak, «Zararı yok,» dedim. «Gelip alabilir miyim seni?»

Bir dakika kadar cevap vermedi; «Doris Klugman, Doris Klugman...» diye mırıldandığını duydum. «Peki,» dedi sonra, «Briarpath Hills, sekizi çeyrek geçe.»

«Altımda —» yılını söylemedim, «açık kahverengi bir Plymouth olacak. Arabadan tanırsın beni. Peki, ben seni nereden tanıyacağım?» Tatsız, berbat bir kahkaha attım.

«Ben kan-ter içinde olacağım,» dedi, telefonu kapadı.

Newark'dan çıkıp da Irvington'ı, demiryolu geçitlerini, makasçı kulübelerini, odun depolarını, Dairy Queens'i, eski otomobil mezarlıklarını geçince hava serinledi. Newark'ın altmış metre yükseğindeki banliyölere çıkarken, insan gökyüzüne yaklaşıyordu sanki, daha da büyüyordu güneş, alçalıyor, daha da yuvarlak oluyordu; biraz sonra, kendi kendilerini sularmış gibi görünen uzun çimenlikleri geçtim, önlerinde kimsenin oturmadığı evleri geçtim, ışıkları yanıyordu hepsinin, ama bütün pencereler kapalıydı, çünkü hayatın dokusunu biz dışardakilerle paylaşmak istemeyen içerdekiler, ciltlerine gerekli nemi makinelerle ölçerek ayarlamışlardı. Saat sekizdi daha, erken gitmek istemiyordum, sokaklarda dolaşıp durdum, doğudaki kolejlerin adlarını taşıyordu çoğu, sanki belediye yıllarca önce sokaklara ad koyarken burada oturanların çocukları ilerde hangi okullara gidecek, onu kararlaştırmıştı. Gladys Yenge'yle Max Amca'yı düşündüm, daracık sokaklarının külrengi karanlığında şezlonglara uzanmışlardı herhalde; her esinti, hayat sonrasının habercisi gibi tatlı geliyordu onlara; bir süre sonra, Brenda'nın tenis oynadığı küçük parka giden taşlık yola saptım. Torpido gözünde duran *Newark Şehrinin Sokakları* haritası bir cırcır böceği oluvermişti sanki, o kısacık yan sokakların farkında bile değildim; gecenin sesleri, şakaklarımda zonklayan kanın sesi kadar yüksek geliyordu bana.

Arabayı üç meşe ağacının koyu yeşil gölgeliğine bırakıp tenis toplarının sesine doğru yürüdüm. Bitkin bir sesin, «*Yine* berabere,» dediğini duydum. Brenda'nın sesiydi, kan-ter içinde kalmış gibi konuşuyordu. Çakıllı

yolu tırmandım, Brenda'nm sesini duydum yine. «Servis bende.» Yolu dönüp bir böğürtlen dalı kopardım. «Avantaj!» Raketini havaya fırlatıp tuttu, tam o sırada ben göründüm.

«Merhaba,» diye seslendim.

«Merhaba, Neil. Şimdi bitiyor,» diye seslendi Brenda. Böyle konuşması, karşısındaki kızı, onun kadar uzun boylu olmayan, kahverengi saçlı güzel kızı sinirlendirdi; yanından geçen topu aramayı bırakıp Brenda'yla bana pis pis baktı. Sebebini öğrenmekte gecikmedim bunun: Brenda beş-dört ilerdeydi, maçı kazanacağına inanıyordu; bu inanç da, karşısındaki kızda ikimize karşı bir öfke yaratıvermişti.

Sonunda Brenda kazandı maçı, umduğu kadar çabuk bitiremedi ama kazandı işte. Simp midir nedir, buna benzer bir adı olan öteki kız, altıda bitirmek istedi maçı, ama Brenda bırakmadı, koştu, sıçradı, zıpladı; gözlüğünün parıltısını görüyordum karanlıkta, kemerinin tokasını, çoraplarını, şortunu, arada bir de topu görüyordum. Hava karardıkça hırsı arttı Brenda'nm, fileye yaklaşarak oynamaya koyuldu, doğrusu garipti bu, hava aydınlıkken geride oynuyor, ancak mecbur kalırsa fileye yaklaşıyor, bundan da pek hoşlanmışa benzemiyordu. Kazanma tutkusu büyüktü, ama güzelliğini koruma tutkusu daha da büyüktü. Tenis topunun yanağında bıraktığı kırmızı iz, yaptığı bütün maçları kaybetmekten daha çok acıtacaktı canını, bana öyle geldi. Karanlık bastıkça hırsı arttı, sonunda Simp perişan oldu. Maç bitince arabayla eve bırakmak istedim Simp'i, Katherine Hepburn'ün eski filmlerinden kalma bir tavırla bu

teklifimi reddetti, kendi başına gidebileceğini söyledi, evinin hemen oracıkta, biraz ötedeki güllüğün yanında olduğunu sonradan öğrendim. Pek hoşlanmadı benden, o kadar emin değilim ama ben de ondan hoşlanmadım.

«Kim bu?»

«Laura Simpson Stolowitch.»

«Niye Stolo demiyorsun?» diye sordum.

«Bennington'da Simp diyorlar. Salak.»

«Bennington'a mı gidiyorsun?» diye sordum.

Terini kurutmak için eteğini tenine bastırıyordu. «Hayır. Boston'da gidiyorum okula.»

Cevaptan hoşlanmadım. Biri çıkıp da hangi okula gittiğimi sorarsa cevabı yapıştırıyordum: Newark'da Rutgers Üniversitesi'nin Kolej bölümüne. Doğrusu uzun bir cevaptı bu, belki gereksizdi, ama böyle diyordum. Bir an, Montclair'li piçleri hatırladım, Brenda köpek suratlı o salakları hatırlattı bana, kitaplıkta çalıştığım sıralarda gelip karşıma dikilirler, ben kitaplarını damgalarken boyunlarındaki uzun eşarpları çekiştire çekiştire ayak bileklerine kadar indirirler, hangi okula gittiklerini doğru dürüst söylemezler, «Boston'a» ya da «New Haven'a» derlerdi sadece.

Ağaçlara bakarak, «Boston Üniversitesi'ne mi?» diye sordum.

«Radcliffe'e.»

Tenis kortundaydık hâlâ, beyaz çizgilerin arasında. Kortun arkasındaki çalılıklarda ateş böcekleri uçuşuyordu, diken kokuyordu hava, gece ansızın bastırırken ağaçların yaprakları bir an ansızın parıldayıverdi, üstlerine yağmur yağmış gibi. Yürüyüp korttan çıktı Brenda,

ben bir adım arkasından gittim. Karanlığa alışmıştım şimdi, artık sesini duymuyordum sadece, kendisini de belli belirsiz görüyordum, «Boston» konusundaki öfkem geçti, yine hoşlanmaya başladım ondan. Kalçalarına değmiyordu elleri; hâki Bermuda'sının altında bile güzeldi gövdesi, güzel olduğu belliydi. Küçücük yakalı beyaz gömleğinin arkasında ıslak iki üçgen vardı; kanatları olsaydı o üçgenlerin bulunduğu yerden çıkardı. Yün bir kemer vardı belinde, ayaklarında da beyaz çorapları, beyaz tenis ayakkabıları vardı.

Yürürken raketinin kılıfını geçirdi.

«Hemen eve dönmek mi istiyorsun?» dedim.

«Hayır.»

«Şöyle oturalım. Güzel bir yer burası.»

«Peki.»

Bir yamaca, çimenlerin üstüne oturduk, fazla eğilmeden arkamıza yaslanabiliyorduk; kutsal bir olayı seyretmek üzereydik sanki, yeni bir yıldızın vaftiz törenini ya da yarım ayın şişerek dolunay haline gelişini. Brenda, konuşurken tenis raketinin kılıfındaki fermuarı bir açıp bir kapıyordu durmadan; tedirgindi. Tedirginliği bana da geçti biraz; buluşmasak olmazdı sanki.

«Kuzenin Doris nasıl biri?» diye sordu.

«Esmer.»

«Yoksa —»

«Zenci değil,» dedim. «Çillidir, kapkara saçları vardır, çok uzun boyludur.»

«Hangi okula gidiyor?»

«Northampton'a.»

Cevap vermedi; okulun adını neye söylemediğimi anlamış mıydı, bilmiyorum.

Bir süre sonra, «Galiba tanımıyorum onu,» dedi. «Yeni üyelerden mi?»

«Galiba. Livingston'a birkaç yıl önce taşındılar.»

«Yaa.»

Beş dakika yeni yıldız filân belirmedi gökyüzünde.

«Gözlüğünü tutmuştum, hatırladın mı beni?» dedim.

«Şimdi hatırladım,» dedi. «Sen de mi Livingston'da oturuyorsun?»

«Hayır. Newark'da.»

«Ben çocukken biz de Newark'da otururduk,» dedi.

Ansızın öfkelendim. «Eve gitmek ister misin?»

«Hayır. Yürüyelim.»

Bir taşı tekmeledi Brenda, bir adım önümde yürüyordu.

«Karanlık basınca niye yaklaştın fileye?» dedim.

Dönüp gülümsedi. «Demek farkına vardın? Salak Simp farkında bile değil bunun.»

«Niye yaklaştın?»

«Pek yaklaşmam aslında, top çarpar diye çekinirim.»

«Niye?»

«Burnum yüzünden.»

«Anlamadım.»

«Burnum yüzünden. Düzelttirdim de.»

«Efendim?»

«Ameliyat ettirdim burnumu.»

«Nesi vardı?»

«Kemerliydi.»

«Çok mu?»

«Hayır,» dedi. «Güzeldim. Şimdi daha güzelim. Ağabeyim de sonbaharda düzelttirecek.»

«O da mı daha güzel olmak istiyor?»

Cevap vermedi, önümde yürümeye devam etti.

«Alay etmek için sormadım. Meraktan sordum.»

«Cam öyle istiyor... jimnastik öğretmeni olmazsa düzelttirecek burnunu... ama olacağı yok zaten,» dedi. «Hepimiz babamıza benziyoruz.»

«O da düzelttirecek mi burnunu?»

«Niye bu kadar kötüsün?»

«Değilim. Özür dilerim.» Bundan sonraki sorumu, ilgileniyormuş gibi görünmek, dolayısıyle uygar sıfatını yeniden kazanmak için sordum; ama umduğum gibi çıkmadı sesim — bağırarak söyledim kelimeleri. «Kaça patlıyor bu?»

Bir an durdu Brenda, sonra cevap verdi. «Bin dolara. Kasabın birine gitmezsen tabiî.»

«Bakayım bin dolara değmiş mi?»

Yine döndü; bir sıranın yanında durup raketini üstüne koydu. «Kendimi öptürürsem bu kadar kötü olmayı bırakacak mısın?»

Çekingenliğimizi atmak için biraz çaba göstermek zorunda kaldık önce, sonra kendimizi bırakıp öpüştük. Elini ensemde duydum, kendime çektim onu, galiba biraz hızlı çektim, kollarının altına götürdüm ellerimi, sırtını okşadım, kürek kemiklerindeki ıslaklığı duydum, hafif bir çırpıntı vardı kemiklerinin altında, göğüslerinde bir şeyler çırpınıyor gibiydi, tâ sırtından duyuluyordu. Kanat çırpıntısı gibi, göğüsleri büyüklüğünde kü-

çücük kanatların çırpıntısı gibi. Kanatların küçüklüğü tedirgin etmedi beni, Short Hills gecelerini Newark gecelerinden daha serin yapan o altmış metre yüksekliğe çıkarmak için bir kartal gerekli değildi bana, daha küçük kanatlar da yeterdi.

İKİNCİ BÖLÜM

Ertesi gün Brenda'nın gözlüğünü yine tuttum, ama geçici bir uşak değildim bu keresinde, konuğuydum; hem uşak, hem konuktum belki, ama bu da bir gelişmeydi. Siyah bir mayo vardı üstünde, ayakları çıplaktı, öteki kadınların arasında, Küba terlikleri, balenalı mayolar, kocaman pizza tabaklarına benzeyen ve güneşten iyice yanmış bir kadının dediği gibi, «Barbados'a çıkınca ufacık bir *shvartze*'den» alınmış şapkalar giyen, iri yüzükler takan o kadınların arasında Brenda o kadar gösterişsizdi ki, denizcilerin hayalini kurduğu Polinezyalı kızlara benziyordu, tek farkı, dereceli bir güneş gözlüğü takması, bir de soyadının Patimkin olmasıydı. Suları yararak havuzun kenarına geldi, ıslak elleriyle ayak bileklerimi sımsıkı yakaladı.

Şaşılaşarak, «Gelsene,» dedi. «Oynarız.»

«Gözlüğün,» dedim.

«Kır at o Allahın belâsı şeyi. Nefret ediyorum ondan.»

«Gözlerini de düzelttirsene.»

«Yine başladın.»

«Özür dilerim,» dedim. «Doris'e vereyim.»

Doris, yaz şaşkınlığı içinde, Prens Andrey'in karısından ayrılışını geride bırakmıştı, düşünceli düşünceli oturuyordu, zavallı Prenses Liza'nm yalnızlığı değil, kendi omuzlarının soyulması kurcalıyordu kafasını.

«Brenda'nın gözlüğüne bakar mısın?» dedim.

«Peki,» dedi. Küçücük, saydam deri parçaları fırlattı havaya. «Allah kahretsin.»

Gözlüğü verdim.

«Allah aşkına,» dedi, «Gözlüğü elimde tutmayacağım ya. Yere bırak. Burada onun uşağı yok.»

«Biliyor musun, Doris, iyice sıkmaya başladın artık.» Orada, oturduğu yerde Laura Simpson Stolowitch'e benziyordu biraz, Simp de karşıda, havuzun başındaydı zaten, Brenda'yla benden kaçıyordu — belki bir gece önce Brenda'ya yenildiği için (bu iyiydi işte), belki de benim varlığımdan hoşlanmadığı için (bu da kötü mü kötüydü). Bir kere benzetmiştim ya Doris'i, bu benzetişi ister istemez kabullenmek zorunda kalacaktı.

«Teşekkürler,» dedi. «Ben seni havuza davet edeyim, sen böyle konuş.»

«Dündü o.»

«Geçen yıl?»

«Doğru, geçen yıl da etmiştin, annen söylemişti sana — Esther'in oğlunu da götür, mektup yazarsa kendisiyle

ilgilenmediğimizi söylemesin diye. Her yaz bir kere davet edersin.»

«Sen de gitseydin onlarla. Suç bizde mi? Bir de senin yükünü mü çekeceğiz?» Böyle der demez anladım: mutlaka evde duymuştu bunu, ya da Stowe'dan, Darthmouth'dan, erkek arkadaşıyle birlikte duş yaptıkları Lowell House'dan Northampton'a dönüşünde bir Pazartesi günü bulduğu mektupta okumuştu.

«Söyle babana, canını sıkmasın. Ben kendi başımın çaresine bakarım,» sonra koşup havuza atladım, yunus gibi süzülerek Brenda'nın bacakları arasından kayıp su yüzüne çıktım.

«Doris nasıl?» dedi.

«Soyuluyor,» dedim. «Adamakıllı yanacak.»

«*Yapma*,» dedi, iyice daldı, elleriyle tabanlarımı yakaladı. Çekilip ben de daldım, suyun dibinde, yarışlar için havuzu bölen o siyah çizgilerin on beş santim kadar yukarısında birbirimizin dudaklarını öptük. Gülümsüyordu, Green Lane Country Club'un yüzme havuzunun dibinde *bana* gülümsüyordu Brenda. Tepemizde bacaklar dolaşıyordu, bir çift yeşil palet geçti: kuzenim Doris'in istediği kadar soyulsun derisi, Gladys Yengem isterse yirmi yemek hazırlasın akşamları, annemle babam o Arizona denen fırında istedikleri kadar pişsinler, astımlarını kurutsunlar, o beş parasız kaçaklar — hepsi vızgelirdi, Brenda'dan başkasına aldırdığım yoktu artık. Tam su yüzüne çıkacağı sırada kendime çektim onu; elimi mayosunun önüne attım, mayonun üstü çıkıverdi. Göğüsleri pembe burunlu birer balık gibi yaklaştı yanıma, onları tuttum, Brenda bir şey demedi. Derken iki-

mizi de öpüverdi güneş, su yüzündeydik, birbirimize gülümseyemeyecek kadar keyifliydik. Brenda, saçlarının ıslaklığını yüzüme bıraktı; o damlalarla yaz için, hattâ daha sonrası için bazı umutlar, bazı ipuçları veriyordu sanki.

«Güneş gözlüğünü ister misin?»

«Bu kadar yakından görebiliyorum seni,» dedi. Kocaman, mavi bir şemsiyenin altındaydık, plâstik kaplaması mayolarımızı, tenlerimizi yakan iki şezlonga uzanmıştık yan yana; Brenda'ya bakmak için başımı çevirdim, omuzumun derisinde o tatlı, o belli belirsiz yanık kokusunu duydum. Güneşe döndüm sırtımı, Brenda da döndü, biz konuştukça, hava daha da ısındıkça, kapalı göz kapaklarımın altında renkler parçalamıyordu.

«Ne çabuk oluverdi,» dedi.

«Bir şey olmadı ki,» dedim usulca.

«Evet. Olmadı galiba. Ama sanki birşeyler olmuş gibi.»

«On sekiz saat içinde mi?»

Bir süre sonra, «Evet. Sanki... kovalamyormuşum gibi geliyor bana,» dedi.

«Beni buraya çağıran *sensin,* Brenda.»

«Benimle niye hep böyle kötü konuşuyorsun?»

«Kötü mü konuştum? Onu demek istemedim. Sahi söylüyorum.»

«Kötü konuştun tabiî! '*Beni* buraya çağıran *sensin,* Brenda.' Çağırdımsa çağırdım,» dedi. «Ben onu söylemiyorum zaten.»

«Özür dilerim.»

«Bırak özür dilemeyi. O kadar alışmışsın ki buna, aslında özür dilediğin filân yok, lâf olsun diye söylüyorsun.»

«Şimdi de sen kötü konuşuyorsun,» dedim.

«Hayır. Ben gerçeği söylüyorum. Tartışmayalım. Senden hoşlanıyorum.» Başım çevirdi, kendi tenindeki yaz kokusunu duymak istermişçesine bir saniye durdu. «Görünüşünden hoşlanıyorum.» O kadar olağan bir sesle söyledi ki bunu, utanmaktan kurtuldum.

«Niye?» dedim.

«O güzel omuzları nasıl edindin? Spor yapıyor musun?»

«Hayır,» dedim. «Büyüdüm sadece, benimle birlikte onlar da büyüdüler.»

«Gövdenden hoşlanıyorum. Çok güzel.»

«Sevindim,» dedim.

«Sen de benimkinden hoşlanıyorsun, değil mi?»

«Hoşlanmıyorum.»

«Öyleyse benimki de seninkinden hoşlanmıyor,» dedi.

Elimin tersiyle saçlarını kulaklarına iyice yapıştırarak düzelttim, bir süre ikimiz de sustuk.

«Brenda,» dedim, «benim hakkımda hiç bir şey sormadın bana.»

«Neler duyup neler istediğini mi? Bunu mu sorayım?»

Bir kapı aralamıştı bana, o aralık kapıdan girdim, onun istediği biçimde girmedim belki, ama girdim işte, «Evet,» dedim.

«*Ne* istiyorsun peki?»

«Yüzmek istiyorum.»

«Olur,» dedi.

İkindiyi hep suda geçirdik. Havuz boyunca çizilmiş o uzun çizgilerden tam sekiz tane vardı, hepsinin üstünde durakladık, o kadar yakınlarmdaydık ki, ellerimizi uzatsak dokunacaktık çizgilere. Şezlonglarımıza döndük sonra, birbirimiz için neler düşündüğümüzü belirtmek için ürkek, pırıl pırıl, sıkılgan, ince mısralar söyledik. Aslına bakılırsa, bu konuyu açıncaya kadar öyle duygulara kapılmış değildik — hiç olmazsa ben değildim; konuşurken yarattık o duyguları, o duyguları konuşurken benimsedik. Yabancılığımızla yeniliğimizi bir potada karıştırıp aşka benzer bir şey çıkardık ortaya; ama çok da üstüne varmadık, çok konuşmadık, çarpıcılığını kaybederdi belki, bayatlardı. Şezlonglardan suya, konuşmadan sessizliğe gidip gidip geldik; Brenda'nın yanındaki o sarsılmaz tedirginliğim, bencilliğin payandalarla ayakta duran o yüksek duvarı göz önünde tutulursa, hiç de kötü sonuç almadık doğrusu.

Saat dört sularında, havuzun dibindeyken, Brenda ansızın uzaklaşıverdi benden, su yüzüne çıktı. Ben de arkasından fırladım.

«Ne oldu?» diye sordum.

Alnına dökülmüş saçlarını geriye attı önce. Sonra elini havuzun dibine doğru uzattı. «Ağabeyim,» dedi, yuttuğu suları öksürerek çıkardı.

Ansızın, denizden yükselen kısacık saçlı bir Proteus gibi, biraz önce yüzdüğümüz derinliklerden Ron Patimkin çıkıverdi; bütün iriliğiyle önümüzdeydi şimdi.

«Hey, Bren,» dedi, avucuyle suya vurdu, okyanusta

kabaran dalgaların küçük çapta örnekleri Brenda'yla bana çarptı.

«Niye o kadar keyiflisin?» dedi Brenda.

«Yankee'ler iki maçı da aldılar.»

«Mickey Mantle geliyor mu yemeğe?» dedi Brenda, sonra bana dönerek, «Yankee'ler ne zaman kazanırsa masaya bir iskemle de Mickey Mantle için koruz,» dedi, öylesine rahat duruyordu ki suda, altındaki klorin mermere dönmüştü sanki.

«Yarışmak ister misin?» diye sordu Ron.

«İstemem, Ronald. Sen tek başına yarış.»

Kimse benim için tek lâf etmemişti. Tanıştırılmamış üçüncü bir kişi olarak bir kenarda ağzımı bile açmadan duruyor, olacakları bekliyordum. Öğleden beri yüzmekten yorulmuştum, iki kardeşin gevezeliği bir an önce bitsin istiyordum. Neyse, Brenda tanıştırdı bizi. «Ronald, bu Neil Klugman. Bu da ağabeyim, Ronald Patimkin.»

Beş metre derinliğindeki suda yapacak başka bir şey yokmuş gibi, Ron elini uzattı. Ben de uzattım, tokalaştık, galiba onun umduğu kadar sert sıkmamıştım elini, çeneme kadar suya battım, soluğum kesildi.

Ron, bütün sevimliliğini takınarak, «Yarışmak ister misin?» diye sordu bana.

«Hadi, Neil, yarış onunla. Ben de eve telefon edip yemeğe geleceğini söyleyeyim.»

«Yemeğe mi? Yengeme telefon edeyim öyleyse. Daha önce söylemedin ki. Elbiselerim —»

«Yemeğe *au naturel* otururuz.»

«Ne?» dedi Ronald.

Brenda, «Hadi yavrum, yüz,» dedi ona, yanağından öptü, bu da içime işledi biraz.

Telefon etmem gerektiğini söyleyerek yarışmaktan kurtuldum, havuzun mavi mozayıklı kıyısına varınca dönüp arkama baktım, kocaman kulaçlarla yüzüyordu Ron. Öyle bir duygu uyandırıyordu ki insanda, sanki havuzda altı kere gidip gelirse, içindeki bütün suyu içmeye hak kazanacaktı; o da Max Amca gibi içti mi küp dolusu içer, işedi mi uzun uzun işerdi herhalde.

Gladys Yenge, o gece sadece üç kişilik yemek hazırlamasını söylediğimde, pek keyiflenmedi. Telefonda ettiği tek söz, «Çapkın bacaksız,» oldu.

Yemeği mutfakta yemedik; altımız da — Brenda, ben, Ron, Mr. Patimkin, Mrs. Patimkin, Brenda'nın kızkardeşi Julie — yemek odasındaki masaya oturduk; yemekleri, kulaklarında küpe delikleri olan, ama küpe takmayan Navaho suratlı zenci hizmetçi Carlota getirip götürdü. Brenda'nm yanında oturuyordum ben, kendine göre *au naturel* giyinmişti: daracık bir Bermuda, beyaz bir polo gömleği, tenis lâstikleri, beyaz çoraplar. Karşımda Julie vardı, on yaşındaydı Julie, yüzü yuvarlaktı, pırıl pırıldı; yemekten önce öteki kızlar sokakta delikanlılarla, çocuklarla, birbirleriyle oyun oynarken, o, arka bahçede babasıyle golf çalışmaları yapmıştı. Mr. Patimkin babamı hatırlattı bana, ama babam gibi her heceyi bir espriyle süslemeye kalkmıyordu. Uzun boylu, güçlü kuvvetli, sözlerini pek tartmadan konuşan, korkunç iştahlı bir adamdı. Fransız sosuna buladığı salatasına saldırınca, bileklerinin damarları şişti. Üç tabak salata yedi, Ron dört, Brenda'yla Julie ikişer tabak

yediler, sadece Mrs. Patimkin'le ben birer tabak yedik. Mrs. Patimkin içimizde en insana benzeyeniydi, ama hoşlanmadım ondan. Korkunç nazik davrandı bana; mor gözleri, siyah saçları, iri, çekici yapısıyle öyle bir duygu uyandırdı ki bende, sanki tutsak edilmiş bir güzel, yabanî bir prensesti, terbiye edilmiş, kralın kızının — yani Brenda'nm — yanma hizmetçi olarak verilmişti.

Pencereden arka bahçeyi görebiliyordum, iki meşe ağacı vardı bahçede. Lâf olsun diye meşe diyorum aslında, spor eşyası ağacı demem daha doğru olur belki. Diplerinde, dallarından düşmüş olgun yemişler gibi, iki golf sopası, bir golf topu, birkaç tenis topu, bir beyzbol sopası, bir basketbol topu, bir beyzbol eldiveni, bir de kamçı duruyordu. Daha ileride, Patimkinler'in evini çevreleyen çalılıkların yanında, küçük basketbol kortunun hemen önünde, tam ortasına beyaz bir O dikilmiş dörtköşe, kırmızı bir battaniye yeşil çimenlerin üstünde alev alev yanıyordu. Galiba meltem esiyordu dışarda, basketbol potasının ağları sallanmaktaydı çünkü; içerde, Westinghouse'un serinliğinde yemek yiyorduk. Sıkılmıyordum, ama o iriyarı insanlar arasında, omuzlarım on santim daralmış, boyum sekiz santim kısalmış gibiydi, biri de kaburga kemiklerimi söküp almıştı sanki, göğsüm de gidip sırtıma dayamvermişti.

Yemekte pek konuşulmadı; yavaş, düzenli, ciddî bir şeydi yemek yemek; tuz isterken, tabakları verirken konuşulanlar, dolu ağızlarda eriyip giden kelimeler, lokmalar yutulurken yarım kalan cümleler bir yana bırakılırsa şuna benzer sözler edildi:

RON'A: Harriet ne zaman telefon edecek?

RON: Beşte.

JULIE: Beş olmadı mı?

RON: Onların saatine göre.

JULIE: Milwaukee'de saatler niye geri? İnsan uçağa binip bütün gün gidip gelse. Hiç yaşlanmaz.

BRENDA: Doğru söylüyorsun, şekerim.

MRS. P.: Niye yalan yanlış şeyler öğretiyorsun çocuğa? Okula bunun için mi gidiyor?

BRENDA: Okula niye gittiğini bilmiyorum.

MR. P. *(sevgiyle)*: Kolejli kız.

RON: Carlota nerede? Carlota!

MRS. P.: Carlota, biraz daha ver Ronald'a.

CARLOTA *(seslenerek)*: Ne vereyim?

RON: Her şeyden ver.

MR. P.: Bana da.

MRS. P.: Golf oynarken yuvarlaya yuvarlaya götürmek zorunda kalacaklar seni.

MR. P. *(gömleğini yukarı sıyırıp esmer, yağlı göbeğine vurarak)*: Ne diyorsun sen? Şuna bak.

RON *(gömleğini sıyırarak)*: Şuna bak asıl.

BRENDA *(bana)*: Sen de göbeğini açar mıydın?

BEN *(yine korodaki çocuklardan biri gibi)*: Hayır.

MRS. P.: Bravo, Neil.

BEN: Teşekkür ederim.

CARLOTA *(omuzumun üstünden, çağrılmamış bir ruh gibi)*: *Siz* de ister miydiniz?

BEN: Hayır.

MR. P.: Kuş gibi yiyor.

JULIE: Bazı kuşlar çok yer.

BRENDA: Hangileri?

MRS. P.: Yemekte hayvanlardan konuşmayalım. Brenda, niye yapıyorsun bunu?

RON: Carlota nerede, bu gece maçım var.

MR. P.: Bileğini sarmayı unutma.

MRS. P.: Nerede oturuyorsun, Bill?

BRENDA: Neil.

MRS. P.: Neil demedim mi?

JULIE: «Nerede oturuyorsun, *Bill?*» dedin.

MRS. P.: Başka bir şey düşünüyordum herhalde.

RON: Bileğimi sarmaktan nefret ederim. Bileğini sarınca maçta hiç bir halt edemez insan.

JULIE: Küfretme.

MRS. P.: Doğru söylüyorsun.

MR. P.: Mantle kaç sayı yaptı?

JULIE: Üç yüz yirmi sekiz.

RON: Üç yüz yirmi beş.

JULIE: Yirmi sekiz!

RON: Ne yirmi sekizi be, yirmi beş! Son maçtaki sayılar Minoso'nun hakkıydı.

JULIE: Sen öyle san.

BRENDA *(bana):* Görüyorsun ya.

MRS. P.: Neyi görüyor?

BRENDA: Ben Bill'le konuşuyordum.

JULIE: Neil'le.

MR. P.: Kapa çeneni de yemeğini ye.

MRS. P.: Biraz daha az konuş, küçük hanım.

JULIE: *Ben* bir şey demedim ki.

BRENDA: Şekerim, benimle konuşuyordu o.

MR. P.: *O* mu? O mu diyorsun şimdi annene? Tatlı ne var?

Telefon çalar, tatlıları beklememize rağmen yemek bitmiş gibidir, Ron odasına koşar, Julie, «Harriet!» diye bağırır, Mr. Patimkin bütün çabasına rağmen geğirmekten kendini alamaz, bu yüzden de bana biraz yakınlık gösterir. Mrs. Patimkin, gümüş et takımlarıyle gümüş sütlü takımlarını birbirine karıştırmamasını söylemektedir Carlota'ya, Carlota onu dinlerken bir şeftali yemektedir; Brenda masa altından baldırıma dokunur. Adamakıllı doydum.

Mr. Patimkin basketbol kortunda Julie'yle elli iki oynarken, biz de büyük meşe ağacının altında oturduk. Ron, araba yolunda Volkswagen'ın motorunu çalıştırıyordu. Öfkeyle, «Biri şu Chrysler'i arkamdan çekse,» diye bağırdı. «Zaten geç kaldım.»

Brenda, ayağa kalkarak, «Şimdi geliyorum,» dedi.

«Chrysler'in arkasında da ben varım galiba,» dedim.

«Gidelim,» dedi.

Ron maça yetişsin diye arabaları çektik. Sonra yeniden park edip Mr. Patimkin'le Julie'yi seyretmeye döndük.

«Sevdim kardeşini,» dedim.

«Ben de severim,» dedi Brenda. «Bakalım nasıl biri olacak.»

«Sana benzeyecek,» dedim.

«Bilmem,» dedi. «Daha iyi olur belki.» Sonra, «Belki de daha kötü,» diye ekledi. «Bilinmez ki. Babam iyi

davranıyor ona, ama annemin yanında üç yıl daha kalsın... Bill,» dedi alayla.

«Bill demesine kızmadım. Çok güzel bir kadın annen.»

«Onu annem olarak düşünemiyorum bile. Nefret eder benden. Öteki kızlar, Eylül'de eşyalarını toplarken, anneleri yardım eder onlara. Benim annem etmez. Ben bavulumu hazırlarken, o, Julie'nin kalemlerini açıp kutusuna yerleştiriyordur. Sebebi açıkça ortada. Hastalık gibi bir şey.»

«Neymiş sebebi?»

«Kıskanıyor. Öyle bir şey ki bu, söylemeye utanıyorum. Biliyor musun, annem New Jersey'in en iyi tenisçisiydi. Erkek olsun, kadın olsun, ondan iyi tenis oynayan yoktu. Gençlik fotoğraflarını bir görsen. Öyle sağlam, öyle diri bir görünüşü var ki. Ama öyle iriyarı değil. Bir inceliği var. O resimlerine bayılıyorum. Bazen ne kadar güzel olduğunu söylüyorum o resimlerin. Hattâ birini büyüttürüp okula götürmek istedim. 'Zaten bir sürü şeye ihtiyacımız var, paramızı eski fotoğraflara mı harcayacağız bir de?' Para! Para içinde yüzüyor babam, ama ne zaman bir pardesü almaya kalksam, annem açar ağzım. 'Gidip Bonwit'ten alman şart mıydı, Ohrbach'ın kumaşları çok daha sağlam.' Sanki sağlam kumaş isteyen var da! Sonunda istediğimi alırım tabiî, ama annemle mutlaka takışırız bir kere. Para, israftan başka bir şey değil onun için. Paranın tadını çıkarmasını bile bilmiyor. Newark'da oturduğumuzu sanıyor hâlâ.»

«Ama istediğini alıyorsun sen,» dedim.

«Evet. Babam.» Mr. Patimkin'i gösterdi; tam o sırada bir sayı yapmıştı Mr. Patimkin, Julie de bundan hoşlanmamış, ayaklarını yere vurarak o güzelim gencecik bacaklarının çevresinde bir toz bulutu kaldırmıştı.

«Pek zekî bir adam değil, ama tatlı bir insan hiç olmazsa. Ağabeyime bana davrandığı gibi davranmıyor. Neyse, onların sözünü etmekten bıktım. Liseye başladığımdan beri her konuşmayı onların sözünü ederek, anne ve babaların ne berbat şeyler olduğunu söyleyerek bitiririm. Dünyadaki bütün gençlerin derdi aynı. İşin kötüsü, annelerle babalar bilmiyorlar bunu.»

Julie'yle Mr. Patimkin'in gülüşlerinden anlaşıldığına göre, bütün gençlerin derdi değildi bu; ama Brenda'ya göre öyleydi — her kaşmir kazak, annesiyle bir savaş demekti; yumuşacık kumaşlar aramakla geçen hayatı, Yüz Yıl Savaşları sırasında yaşanıyor gibiydi...

Brenda'nın yanında otururken, Mrs. Patimkin gibi kötü şeyler düşünmek istemiyordum, ama o koca kafamdan da «hâlâ - Newark'da - oturduğumuzu - sanıyor - herhalde» sözünü silip atamıyordum. Yine de bir şey demedim, yemek sonrasının o rahatlığım, o yakınlığını bozmaktan korkuyordum çünkü. Havuzda, derilerimizin bütün gözeneklerine işleyen suyun içinde bir yakınlığın kurulması öylesine kolay olmuştu ki; o yakınlığı sonradan güneşin altında da sürdürmüştük, duygularımız uyuşmuştu sanki; şimdi gölgede, onların bahçesinin serinliğinde giyinik otururken, örtüyü kaldıracak, Brenda'ya karşı gizli duygularımı, aşkın altında yatan o duyguları ortaya çıkaracak bir söz söylemek istemiyordum.

Tabiî, hep aşkın altında yatıp kalmayacaktı o duygular; neyse, bunu geçelim şimdi.

Ansızın Julie geldi yanımıza. «Oynar mısın?» dedi. «Babam yoruldu.»

«Hadi,» diye seslendi Mr. Patimkin. «Benim yerime sen bitir.»

Çekindim — ortadan beri basket topu almamıştım elime — ama Julie bileğimden yakalamış, çekiyordu beni, Brenda da üsteledi: «Hadi.»

Mr. Patimkin bana fırlattı topu, o sırada başka yere bakıyordum, top gelip göğsüme çarptı, ayın gölgesine benzer tozlu bir leke bıraktı gömleğimde. Deliler gibi güldüm.

«Tutamıyor musun topu?» dedi Julie.

İnsanı sinirlendiren, güç duruma düşüren sorular sormakta o da ablası gibi hünerliydi.

«Tutarım.»

«Sıra sende,» dedi. «Babam kırk yediye otuz dokuz geride. İki yüzde biter.»

Bir an, yıllardır aşına aşına çukurlaşmış faul çizgisine ayağımı koyarken, beni zaman zaman yoklayan, arkadaşlarımın deyimiyle, «gözlerime perde indiren» düşlere kapıldım yine: güneş batmıştı, cırcır böcekleri gelip gitmişlerdi, yapraklar kararmıştı, Julie'yle ben hâlâ oynuyorduk bahçede, sayı yapmaya çalışıyorduk; «Beş yüzde biter,» diye sesleniyordu Julie, beş yüz yapınca da, «Yetiş bakalım,» diyordu, yetişiyordum, bu kere de, «*Sekiz* yüzde biter,» diye bağırıyordu, oynuyorduk, bin yüzde bitiyordu oyun, devam ediyorduk oynamaya, sabah olmuyordu.

«At bakalım,» dedi Mr. Patimkin. «Benim yerime oynuyorsun.»

Kendime geldim; topu attım, sayı yapamadım tabiî. Tanrı'mn ve meltemin yardımıyle, ikinci atışta durumu biraz olsun kurtardım.

«Kırk bir. Sıra bende,» dedi Julie.

Mr. Patimkin, kortun kenarında çimenlere oturdu. Gömleğini, fanilâsını çıkardı, sabahtan beri uzamış sakalıyla kamyon şoförüne benziyordu. Brenda'nm eski burnu tam oturmuştu yüzüne. Kemerliydi; kemerin altına küçücük, sekiz köşeli bir elmas yerleştirilmiş gibiydi. Mr. Patimkin'in o elması çıkartıp attırmayacağı besbelliydi; ama Brenda'nm elmasının çıkarılıp Fifth Avenue Hastahanesi'nin tuvaletlerinden birine atılması için gerekli parayı keyifle, böbürlenerek vermişti.

Julie sayı yapamadı; ne yalan söyleyeyim, içim sevinçle titredi usul usul.

«Biraz döndürerek atacaksın,» dedi Mr. Patimkin.

Julie, «Tekrarlayabilir miyim?» diye sordu bana.

«Peki.» Babasının antrenörlüğü, benim de gönülsüz inceliğim yüzünden, artık Julie'ye yetişmeme imkân kalmamış gibiydi. Kazanmak istedim ansızın, kazanmak, küçük Julie'yi perişan etmek istedim. Brenda ağacın altında, dirseğine dayanmış, bir yaprağı çiğneyerek bize bakıyordu. Evde, mutfak penceresinin perdesi açıktı — daha batmamıştı güneş, ışıklar yakılmamıştı — Mrs. Patimkin, pencerede durmuş, bizi seyrediyordu. Arka merdivenlerde Carlota göründü, şeftali yiyordu, öteki elinde de çöp tenekesi vardı. O da maçımızı seyretmek için durdu.

Sıra bendeydi yine. Sayı yapamadım, gülerek Julie'ye dönüp sordum: «Tekrarlayabilir miyim?»

«Hayır!»

Demek böyle oynuyorlardı. Mr. Patimkin yıllardır boyun eğmişti kızlarına, istedikleri zaman atışları tekrarlayabiliyorlardı; Mr. Patimkin'in pek bir şey kaybettiği yoktu nasıl olsa. Ama, Short Hills'deki ev sahiplerinin, uşakların, hizmetçilerin yabancı gözleri önünde Mr. Patimkin gibi davranamazdım ben. Ne yapalım, davranmak zorundaydım, davrandım da.

Oyun, cırcır böcekleri ortaya çıkıp da 100'de bitince, «Teşekkürler, Neil,» dedi Julie.

«Bir şey değil.»

Brenda, ağaçların altında gülümsedi. «Bilerek verdin oyunu, öyle değil mi?»

«Galiba,» dedim. «Pek emin değilim.»

Sesimde öyle bir hava vardı ki, Brenda beni rahatlatmak gereğini duydu. «Julie'yle oynarken Ron bile bilerek kaybeder.»

«Ne çıkar Julie'ye yenilmekten,» dedim.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ertesi sabah, Washington Street'te, kitaplığın tam karşısında arabamı park edecek bir yer buldum. Yirmi dakikam vardı daha, gidip işe başlamaktansa, parkta bir gezinti yapmaya karar verdim; biliyordum, hafta sonunda Asbury Park'ta içtikleri portakal sularının kokusu üstlerinden hâlâ çıkmayan arkadaşlarım cilt odasında sabah kahvelerini yudumluyorlardı şimdi, onlara katılmaya hiç de meraklı değildim doğrusu. Bir sıraya oturup Broad Street'i, sabah kalabalığını seyrettim. Kuzeye doğru birkaç sokak öteden Lackawanna trenleri geçiyordu, onların gürültüsüne kulak verdim — pencereleri hep açık duran o eski, tertemiz, ışıl ışıl, yeşil vagonların gürültüsüne. Bazı sabahlar, işe gitmeden önce öldürecek vaktim olursa, demiryoluna uzanıp o açık pencerelerin geçişine bakardım; Maplewood'dan, Oran-

ge'lardan, daha öteki banliyölerden şehre inen iş adamlarının çantalarıyle yazlık elbiselerin dirsekleri görünürdü pencerelerde, onları seyrederdim.

Batısında Washington, doğusunda da Broad Street bulunan park boştu, gölgeliydi, ağaç kokuyordu, gece kokuyordu, köpek pislikleri kokuyordu; hafif bir nem kokusu da vardı havada, koca bir su aygırına benzeyen temizlik arabası, sokakları sulayarak geçip gitmişti anlaşılan. Washington Street'in aşağısında, tam arkamda, Newark Müzesi vardı — hiç bakmadan görebiliyordum onu: önünde, bir racanın tükrük hokkası olmaya yaraşır doğudan gelme iki vazo; yanında da, okulda okurken otobüslere binip gezmeye gittiğimiz küçük yapı. Tuğla bir yapıydı bu, eskiydi, sarmaşıklarla kaplıydı duvarları, bana hep New Jersey'in tarihteki yerini hatırlatırdı, George Washington — çocukken o küçük tunç levhada okumuştuk — yarın yamalak ordusunu şimdi oturduğum parkta eğitmişti. Parkın öteki ucunda, müzenin arkasında, banka vardı; eskiden okuldu orası, Rutgers Üniversitesi'nin bir bölümüydü. Şimdi banka müdürünün bekleme odası olan yerde Çağdaş Ahlâk diye bir ders verirlerdi bize. Yazdı şimdi, kolejden çıkalı da üç yıl olmuştu, ama öteki öğrencileri, arkadaşlarımı kolayca hatırlayabiliyordum, akşamları Bamberger'de, Kresge'de çalışırlar, modası geçmiş kadın ayakkabılarını okutup aldıkları komisyonları laboratuvar ücreti olarak yatırırlardı. Sonra Broad Street'e baktım yine. Bir kitabevinin kasvetli vitriniyle peynir dolu bir sandviççinin arasında küçücük bir sanat sineması duruyordu — Hedy Lamarr'm çırılçıplak yüzdüğü *Ecstasy*

filmini görebilmek için yaşımı büyüterek söylemiş, kapıdaki bilet kesen adamın eline fazladan bir çeyrek sıkıştırıp dalmıştım içeriye, Hedy Lamarr'ın o Slav güzelliğinin donukluğu düpedüz hayal kırıklığına uğratmıştı beni, kaç yıl geçmişti aradan... Orada parkta otururken, Newark hakkında derin bir bilgiye sahip olduğumu anladım; öylesine köklü bir bağdı ki bu, sevgiye dönüşmüştü.

Ansızın dokuz oluverdi saat, bir koşuşmadır başladı. Titrek topuklu kızlar, yolun karşısındaki telefon binasının kapılarından dönerek girdiler, korna sesleri kesilmek bilmiyordu, polisler bağırdılar, düdük çaldılar, el salladılar. St. Vincent's Kilisesi'nin kocaman, kara kapıları açıldı; sabah duası için erkenden kalkmış olanların kıpkırmızı gözleri, ışıktan kamaştı. Kilisenin merdivenlerinden inenler, masalara, dolaplara, sekreterlere, patronlara seğirttiler sokaklarda; Tanrı'nın biraz olsun rahatlık bağışladığı kimseler de, serin yazıhanelerine koştular. Kalkıp kitaplığa yollandım, Brenda bu saatte uyanmış mıydı acaba?

Soluk renkli beton aslanlar, kitaplığın merdivenlerinde insana pek güven vermeyen birer nöbetçi olarak duruyorlardı yine; sekiz aydır önlerinden geçiyordum onların, dikkatimi bile çekmiyorlardı; o sabah da çekmeyeceklerdi, ama aslanların birinin önünde duran küçük bir zenci çocuk yüzünden dönüp o heykellere baktım. Aslan, küçücük avcıların katıldığı bir safari'de bütün tırnaklarını kaybetmişti geçen yaz; şimdi de karşısında bir küçük avcı daha duruyordu; diz çökmüştü çocuk, kükrüyordu. Bir süre kükreyecek, durup kulak kabar-

tacak, sonra uzun uzun kükreyecekti yine. Sonra da doğrulup başını sallayacak, aslana, «Amma da korkakmışsın be yavrum...» diyecekti. Sonra bir kere daha kükreyecekti.

O gün de öteki günler gibi başladı. Salondaki sıranın arkasından, diri göğüslü kızların geniş mermer merdivenden okuma salonuna çıkışlarına baktım. Merdiven, Versailles'daki merdivenlerden birine benzetilerek yapılmıştı, ama İtalyan dericilerin, Polonyalı bira fabrikası işçilerinin, Yahudi kürkçülerin bu pantalonlu, süveterli kızları pek düşese benzemiyorlardı. Brenda'ya da benzemiyorlardı, sıkıntılı gün boyunca içimde küçücük bir istek uyandıysa bile sadece vakit geçirmek için, iş olsun diye uyandı. Sık sık saate baktım, Brenda'yı düşündüm, öğle yemeğini bekledim, yemekten sonra yukarıya çıkıp müracaat masasına oturacak, John McKee'nin yerini alacaktım, yirmi bir yaşında olmasına rağmen kolluklar takan John McKee de büyük bir ciddiyetle aşağıya inecek, benim yerime kitap damgalamaya başlayacaktı. Newark State Teachers College'da son yılıydı John McKee'nin, Dewey Ondalık Sistemi'ni çalışıyordu, bu işe adamıştı ömrünü. Ben ise ömrümü kitaplıkta geçirecek değildim, biliyordum bunu. Ama, Mr. Scapello'dan — sesini erkek sesine benzetmeyi nasılsa başaran o köseden — öğrendiğime göre, yaz tatili sona erince kitaplığın bir başka bölümünde çalışmaya başlayacaktım; daha önce Martha Winney bakıyordu o bölüme, Ansiklopedi Odası'nda bir tabureden düşmüş, onun yarı yaşındaki bir kadında kalça dediğimiz şeyi meydana getiren incecik kemiklerini kırmıştı.

Garip arkadaşlarım vardı kitaplıkta, aslına bakılırsa, niye kitaplıkta çalışmaya başladığımı, ya da bu işi niye sürdürdüğümü ben de pek bilmiyordum. Ama sürdürüyordum işte, sigara içmek için erkekler tuvaletine gideceğim saati sabırla beklemeye koyuluyor, sigaramı yakıp da dumanını aynaya üfleyince kendimi inceliyordum, sararmış oluyordu benzim, McKee'deki, Scapello'daki, Miss Winney'deki gibi, benim kanımla etimin arasında da incecik bir hava tabakası bulunuyordu hep. O hava tabakası, bir kitap damgaladığım sırada kaplıyordu gövdemi, öyle sanıyordum, hayat benim için Gladys Yenge'de olduğu gibi bir atma, Brenda'da olduğu gibi bir toplama değil, bir sıçrama, bir uyuşukluk olup çıkıyordu. Korkuyordum bundan, kendimi işime vermiyordum; yine de, Miss Winney'in *Britannica*'ya yanaştığı gibi, ben de farkında olmadan, sessizce bu hayata yanaşıyordum. Miss Winney'in iskemlesi boştu şimdi, beni bekliyordu.

Yemekten biraz önce, aslan terbiyecisi, gözleri faltaşı gibi açılmış, kitaplığa geldi. Bir an hiç kıpırdamadan durdu, sadece parmakları oynuyordu, önündeki mermer basamakları sayarmışçasına. Sonra mermer döşemede yürüdü, ayak sesleri tavanda yankılar yapıyordu, buna da pek aldırdığı yoktu galiba. Otto, kapıdaki görevli, yürürken daha az gürültü etmesini söyledi, ama çocuk tınmadı bile. Otto'nun sağladığı bu imkândan yararlanmak istermişçesine, ayaklarını vura vura yürüdü. Yanıma geldi.

«Hey,» dedi, «Renkli kitaplar nerede?»

«Nasıl kitaplar?» dedim.

«Renkli kitaplar. Öyle kitap yok mu sizde?»

«Nasıl renkli?»

«Canım, boyalı kitaplar. Resim kitabı. Nerede?»

«Resim kitapları. Röprodüksiyonlar yani?»

Bu çok heceli kelimeyi olduğu gibi kabullendi. «Hah, işte onlardan.»

«Birkaç yerde var,» dedim. «Hangi ressamın?»

Çocuğun gözleri kısılıverdi, bütün suratı kapkara görünüyordu şimdi. Aslanın yanından uzaklaşır gibi gerilemeye başladı. «Hepsinin...» diye mırıldandı.

«Peki,» dedim. «Çık, hangilerine istersen bak. Üstümüzdeki katta. Okla Üçüncü Bölüm diye gösterilen yere gidersin. Unutma, Üçüncü Bölüm. Yukarıda sorarsın.»

Kımıldamadı; vergi konusunda anket yapıyordum sanki, öylece duruyordu karşımda. Yüzüme bir gülümseme iliştirerek, «Hadi bakalım,» dedim, «Doğru yukarıya...»

Kurşun gibi fırlayıp rengârenk kitaplar bölümüne gitti.

Öğle yemeğinden sonra yerime döndüğümde John McKee beni bekliyordu, açık mavi bir pantalon, siyah ayakkabılar, berber gömleğine benzeyen bir gömlek giymiş, kolluklarını takmıştı, kocaman, yeşil bir kravat vardı boynunda, konuştukça oynayıp duruyordu. Soluğu briyantin, saçları soluk kokuyordu; bir şey söylerken ağzının kenarlarında tükrük birikiyordu. Sevmezdim onu, zaman zaman tuttuğum gibi dışarı fırlatmak, Otto'nun, aslanların önünden sokağa atmak isterdim.

«Küçük bir zenci çocuk geçti mi buradan? Sabahtan beri resim kitaplarının arasında saklanıyor. Çocukların orada ne yaptıklarını bilirsin.»

«Geldiğini gördüm, John.»

«Ben de gördüm. Gitti mi, ben onu soruyorum.»

«Farkında değilim. Herhalde gitmiştir.»

«O kitaplar *çok* pahalı.»

«O kadar sinirlenme, John. İnsanların onlara dokunması yasak değil ki.»

John, çok önemli bir şey söylermiş gibi, «Dokunmadan dokunmaya fark var,» dedi. «Biri gidip baksa iyi olacak. Ben burayı bırakamadım. Biliyorsun, otursunlar diye verdiğimiz evleri bile nasıl kullanıyorlar.»

«*Verdiğiniz* evleri mi?»

«Yani şehrin verdiği. Seth Boyden'ı ne hale getirmişler, gördün mü? O koca bira şişelerini çimenlerin üstüne fırlatmışlar. Şehri ellerine geçirecekler.»

«Sadece zenci mahallelerini.»

«Sen gül bakalım, onların yakınında oturmuyorsun ki. Mr. Scapello'ya telefon edeyim de Resim Bölümü'ne bir baksın. Bacak kadar çocuk resimden ne anlarmış ki?»

«Yumurtalı sandviçini daha yeni yedi, Mr. Scapello'nun ülserini azdıracaksın yine. Ben bakarım, zaten yukarıya çıkıyorum.»

«Orada ne yaptıklarını biliyorsun,» dedi John.

«Sıkma canını, Johny. Bir şey yaparlarsa onların başı derde girer, senin değil.»

«O kitapların kaç para ettiğini —»

Mr. Scapello, tebeşirli parmaklarıyle çocuğun üstüne çullanmasın diye, Üçüncü Bölüm'e çıktım, elli bir yaşında bir çocuk olan sulu gözlü Jimmy Boylen'm kitap arabasından ciltler indirdiği odayı geçtim; okuma salonunu geçtim, Mulberry Street'in ipsizleri, *Popular Mechanics*'lerin üstünde uykuya dalmışlardı; sigara içilen koridoru geçtim, Hukuk Fakültesi'nin yaz dönemi öğrencileri terli alnlarıyle dinleniyorlardı, bazıları sigara içiyor, bazıları da parmak uçlarındaki sarı lekeleri silmeye çalışıyordu; sonra da gazete odasını geçtim, Upper Montclair'den arabalarla gelmiş birkaç yaşlı kadın vardı, *Newark News*'un eski sayılarındaki dedikoduları burunlarının üstlerine iliştirdikleri gözlüklerin arkasından okuyorlardı. Üçüncü Bölüm'de çocuğu buldum. Yere oturmuştu, bir kitap vardı kucağında, öylesine büyüktü ki kitap, dizlerine dayamadan tutamıyordu. Arkasındaki pencereden gelen ışıkta yüzlerce siyah tirbuşona, minicik tirbuşona benzeyen saçlarının arasındaki yüzlerce boşluğu gördüm. Simsiyah bir çocuktu, pırıl pırıldı, başka renk değildi dudakları, sadece son cilâsı çekilmemiş gibiydi. Ağzı açıktı, faltaşına benziyordu gözleri, kulaklarını da en küçük sesleri bile duymak istermişçesine dikmişti. Kendinden geçmiş görünüyordu — beni farkedinceye kadar. John McKee sandı beni.

Kımıldamasına bile fırsat vermeden, «Rahatsız olma,» dedim, «Ben şöyle bir geçiyordum. Okumana bak.»

«Okuyacak bir şey yok ki burada. Hepsi resim.»

«İyi.» İş yapıyormuş gibi, alt rafları biraz karıştırdım.

Bir dakika sonra, «Hey, mister,» dedi çocuk, «Neresi burası?»

«Neresi?»

«Bu resimlerin olduğu yer. Şu adamlara bak, amma da sâkin hepsi. Bağırıp çağırdıkları yok, akıllı uslu oturuyorlar.»

Göreyim diye kitabı kaldırdı. İçinde Gauguin röprodüksiyonları olan büyük boy, pahalı bir kitaptı bu. Baktığı sayfada 18 x 24 boyunda renkli bir resim vardı, gülrengi bir derede dizlerine kadar suya girmiş üç yerli kadının resmi. Çocuk haklıydı, gerçekten sâkin bir resimdi bu.

«Tahiti. Pasifik Okyanusu'nda bir ada.»

«Gidilecek bir yer değil yani? Sayfiye gibi.»

«İsteyen gider. Çok uzakta. Orada yaşayan insanlar da var...»

«Hey, bak bak, şuna bak.» Sayfaları çevirip kahverengi derili gencecik bir kızın resmini gösterdi; kız, saçlarını kurularmışçasına, dizlerinin üstüne çöküp öne eğilmişti. «Yaa,» dedi çocuk, «anasını sattığımın hayatı.» Bu sözü John, Mr. Scapello — ya da, Tanrı korusun, hastahanede yatan Miss Winney — duysaydı, çocukçağız Newark Halk Kitaplığı'na da, kitaplığa bağlı bütün kurumlara da ömrü boyunca bir daha adımını atamazdı.

«Kim çekmiş bu resimleri?» diye sordu.

«Gauguin. Çekmemiş, yapmış. Paul Gauguin. Fransız.»

«Zenci mi, beyaz mı?»

«Beyaz.»

Çocuk gülümsedi, neredeyse bir kahkaha atacaktı keyifle. «Yaa. Biliyordum zaten. Hiç bir zenci böyle resim çekemez. Esaslı fotografçı... *Bak bak*, şuna bak. Anasım sattığımın hayatı. Öyle değil mi?»

«Öyle,» deyip oradan ayrıldım.

Bir süre sonra, işlerin yolunda gittiğini McKee'ye söylesin diye, Jimmy Boylen'ı aşağıya gönderdim. O gün başka olay olmadı. Müracaat masasında oturup Brenda'yı düşündüm, o akşam Short Hills'e gitmeden önce benzin almam gerektiğini sık sık hatırlattım kendime; şimdi de görebiliyordum Short Hills'i, alacakaranlıkta akan gülrengi bir Gauguin deresi gibi geçiyordu gözlerimin önünden.

O gece Patimkinler'in evine gittiğimde, Julie'den başka herkes sundurmada beni bekliyordu: Mr., Mrs., Ron, Brenda; üstünde bir elbise vardı Brenda'nın. Onu daha önce hiç elbiseli görmemiştim, bir an aynı kız değilmiş gibi geldi bana. Sürpriz bu kadarla da bitmiyordu üstelik. Kolejli kızlara sadece şort yakışır sanıyordum. Yanılmışım. Brenda, ömrü boyunca ne şort, ne mayo, ne pijama giymişe benziyordu, sanki bütün hayatı böyle uçuk renkli elbiseler içinde geçmişti. Çimenlerin yanından yürüdüm, salkım söğütü geride bırakıp Patimkinler'in yanma gittim; bu arada, keşke arabamı yıkasaydım, diye düşünüyordum. Ron ileri çıkıp beni karşıladı, elimi kavradığı gibi bütün gücüyle sıktı, sanki yıllardır görüşmemiştik. Mrs. Patimkin gülümsedi, Mr. Patimkin birşeyler geveledi, ellerini kavuşturarak hayalî

bir golf sopasını salladı, kafasındaki golf topunu Orange dağlarına doğru fırlattı.

«Şimdi geliriz,» dedi Brenda. «Sen Julie'yle otur biraz. Carlota izinli.»

«Peki,» dedim.

«Ron'u havaalanına götüreceğiz.»

«Peki.»

«Julie gelmek istemiyor. Ron bugün öğleden sonra havuza itmiş onu. Seni bekliyorduk, uçağı kaçırmayalım. Tamam mı?»

«Tamam.»

Mr. Patimkin, Mrs. Patimkin, Ron yürüyüp gittiler; Brenda'ya bir göz attım. Uzanıp elimi tuttu bir an.

«Beğendin mi beni?» dedi.

«İnsan dadılık edince sana etmeli. İstediğim kadar süt içip pasta yiyebilir miyim?»

«Kızma, şekerim. Şimdi döneceğiz.» Bir an bekledi, ağzımı bile açmadım, öyle bir bakış baktı ki bana. «Bu elbiseyle beğendin mi beni, onu sormuştum!» Sonra, uzun topuklarının üstünde tay gibi sekerek Chrysler'e doğru koştu.

Eve girince, tel örgülü kapıyı çarptım.

İncecik bir ses, «Öteki kapıyı da kapa,» diye bağırdı. «Havalandırma çalışıyor.»

Boyun eğerek öteki kapıyı da kapadım.

«Neil?» diye seslendi Julie.

«Evet.»

«Merhaba. Elli iki oynar mısın?»

«Hayır.»

«Niye?»

Cevap vermedim.

«Ben televizyon odasındayım,» diye seslendi.

«İyi.»

«Benimle mi kalacaksın?»

«Evet.»

Ansızın yemek salonunun kapısında belirdi. «Bir kitap özeti çıkardım, okumak ister misin?»

«Sonra.»

«Ne yapmak istiyorsun şimdi?» dedi.

«Hiç bir şey, güzelim. Televizyon seyretsene sen.»

Hayal kırıklığı içinde, «Öyle olsun,» deyip televizyon odasına geçti.

Bir süre holde kaldım, sessizce sıvışmak istedim evden, arabama atlayıp Newark'a dönmek, sokakta oturup alıştığım şeyleri yapmak istedim. Carlota gibiydim o anda; hayır, daha rahatsızdım. Sonunda holden ayrılıp giriş katındaki bütün odaları teker teker dolaştım. Oturma odasının yanında çalışma odası vardı; çıralı çamdan yapılma küçücük bir odaydı bu, maroken koltuklarla, *Information Please Almanac*'larla doluydu. Duvarda üç tane renkli fotograf asılıydı; hani fotograflar vardır, ister neşeli, ister kederli, ister yaşlı, ister genç kişilerin olsun, yanaklar hep pembedir, dudaklar hep ıslak, dişler hep inci gibidir, hep pırıl pırıldır saçlar, duvardakiler de o çeşit fotograflardandı işte. Ron'un, Brenda'nm, Julie'nin fotografları, aşağı yukarı on dört, on üç, iki yaşlarında çekilmiş. Kestane rengi uzun saçları vardı Brenda'mn, burnuna o elmas kakılıydı, gözlüğü yoktu; gözleri yeni yeni açılmaya başlamış on üç yaşında bir çocuk gibiydi kısacası. Ron biraz daha top-

luydu onlardan, saçları kısaydı, çocuksu gözlerinde yuvarlak nesnelerin, çizgili kortların sevgisi parlıyordu. Zavallı Julie ise, fotografçının platonik çocukluk anlayışında kaybolup gitmişti; minicik kişiliği pembelerin, beyazların arkasında kalıvermişti.

Başka resimler de vardı odada, fotografları koca koca büyütmek moda olmadan önce Brownie Reflex'le çekilmiş küçücük resimler. At sırtında ufacık bir resmi vardı Brenda'nm, hemen yanında Ron'un bir resmi duruyordu; aynı çerçeve içinde iki fotograf daha — güzel, solgun bir kadın, gözlerinden anlaşıldığına göre Mrs. Patimkin'in annesi, öteki de Mrs. Patimkin, saçları toplanmış, gözleri pırıl pırıl, yaşlanmakta olan bir annenin gözlerine hiç benzemiyor.

Kemerin altından geçip yemek salonuna girdim, bir süre spor eşyaları ağacına baktım. Bitişikteki televizyon odasında, *This Is Your Life*'ı dinliyordu Julie. Öteki yandaki mutfak boştu, Carlota izinliydi, anlaşıldığına göre Patimkinler de klüpte yemek yemişlerdi. Mr. Patimkin'le Mrs. Patimkin'in yatak odası evin tam ortasında, holün aşağısında, Julie'nin odasının hemen yanındaydı, o devlerin yattıkları yatağı görmek istedim bir an — yüzme havuzu gibi kocaman bir şeydi herhalde — ama Julie evdeydi, bu yüzden sonraya bıraktım araştırmamı, mutfaktan bodruma açılan kapıya gittim.

Bodrumun değişik bir serinliği vardı eve göre; ortalığı, yukarıda hiç duymadığım bir koku sarmıştı. Mağara gibi bir yerdi, ama rahattı, yağmurlu günlerde çocukların dolaplarda, battaniye altlarında, yemek masalarının ayakları arasında yaptığı mağaralara benziyordu. Mer-

divenin dibindeki düğmeyi çevirip ışığı yaktım, çamdan yapılma lambriyi, bambu eşyaları, ping pong masasını, aynalı barı görünce hiç şaşırmadım; her çeşit, her boy bardak, buz kovası, sürahi, mikser, ölçek vardı barda, hiç birine dokunulmamıştı, hepsi düzen içinde, yerli yerindeydi, başkalarına hiç içki ikram etmeyen, kendi de içmeyen, kırk yılda bir yemekten önce bir kadeh yuvarlarsa karısının dik dik bakışıyle karşılaşan zengin bir adamın barıydı bu, ancak öyle birinin olabilirdi. Barın arkasına geçtim, aluminyum bir küvet ilişti gözüme, hiç kirli bardak görmemişti anlaşılan, Patimkin'in çocuklarından biri evleninceye, ya da nişanlanıncaya kadar da görmeyeceğe benziyordu. Dadılığıma karşılık bir kadeh içmek istedim, ama viski şişelerinden birini açmaya çekindim. Hiç biri açılmamıştı çünkü. Barın arkasındaki barda iki düzine — daha doğrusu tam yirmi üç tane — Jack Daniels şişesi vardı, hepsinin boynuna küçük bir broşür asılıydı, bu içkiyi içmenin yurtseverlik sayılacağı belirtiliyordu broşürlerde. Jack Danielsler'in üstünde fotoğraflar: Ron'un gazeteden büyütülmüş bir resmi, elinde üzüm salkımı gibi bir basketbol topu tutarken; resmin altında, «*Santra,* Ronald Patimkin, Milburn High School, Boy: 188, Kilo: 98) yazılıydı. Brenda'nın at sırtında bir resmi daha, yanındaki kadife panoya iliştirilmiş kurdeleler, madalyalar: Essex Konkurhipikleri 1949, Union County Konkurhipikleri 1950, Garden Fuarı 1952, Morristown Konkurhipikleri 1953, sürüp gidiyordu bunlar, hepsini de Brenda kazanmıştı, sıçradığı, zıpladığı, dört nala gittiği için. Koca evde Mr. Patimkin'in tek fotoğrafına raslamadım.

Lambriyle bölünmüş yerin arkasında, beton duvarlı, muşamba döşeli bir bölme vardı, sayısız elektrik aracı göze çarpıyordu bu bölmede; bir köşede, içinde bir Eskimo ailesini barındırabilecek büyüklükte bir «freezer» duruyordu. «Freezer» in yanına kocaman, eski bir buzdolabı konulmuştu; buzdolabının varlığı, Patimkinler'in Newark'daki köklerini hatırlattı bana. Aynı buzdolabı, dört kişilik bir ailenin oturduğu dairenin mutfağında durmuştu bir zamanlar, ben de bütün çocukluğumu o dairenin yakınlarında geçirmiştim herhalde, önce annemle babamla, sonra da — onlar çekip Arizona'ya gidince — yengemle amcamla yaşamıştım. Pearl Harbor'dan sonra Short Hills'e taşınmıştı buzdolabı; Patimkin'in banyo ve mutfak küvetleri savaşa gitmişti: her barakaya Patimkin küvetlerinden koymak gerekiyordu tabiî.

Eski buzdolabının kapısını açtım; boş değildi. Tereyağı, yumurta, krema, balık salatası gibi şeyler yoktu içinde, meyveyle doldurulmuştu, her rafı, her köşesi renk renk, çeşit çeşit meyveyle doluydu. Can erikleri, siyah erikler, kırmızı erikler, kayısılar, şeftaliler, sarı, siyah, kırmızı üzüm salkımları, kutulardan taşıp her yeri kızıla boyayan vişneler. En üst rafta kavunlar vardı, yanlarında yarım karpuz duruyordu, karpuzun üstüne ıslak bir dudak gibi incecik bir yağlı kâğıt yapıştırılmıştı. Ah Patimkin! Buzdolaplarında meyve yetişiyor, ağaçlarından spor eşyaları dökülüyordu!

Bir avuç vişneyle bir kayısı alıp kayısıyı ağzıma attım.

«Yıkasan iyi olacak, yoksa miden bozulur.»

Julie arkamda duruyordu. O da Bermuda'sını, beyaz polo gömleğini giymişti, Brenda'ya benziyordu, ama giydikleri biraz dar geliyordu kendisine.

«Ne?» dedim.

«Daha yıkanmadılar,» dedi Julie, konuşmasında öyle bir hava vardı ki, buzdolabının çevresi yasak bir bölgeydi sanki.

«Zararı yok,» dedim, kayısıyı yiyip çekirdeğini cebime koydum, buzdolabının bulunduğu bölmeden çıktım. Vişneleri ne yapacağımı bilmiyordum hâlâ. «Şöyle bir bakıyordum,» dedim.

Julie cevap vermedi.

Vişneleri cebime, anahtarlarla bozuk paraların yanına atarak, «Nereye gidiyor Ron?» diye sordum.

«Milwaukee'ye.»

«Çok mu kalacak?»

«Harriet'ı görmeye gidiyor. Birbirlerini seviyorlar.»

Uzun süre birbirimize baktık. «Harriet'ı mı?» diye sordum.

«Evet.»

Sanki bana değil de arkama, ötelere bakıyordu Julie; ansızın anladım: ellerim arkamdaydı, görünmüyordu. Ellerimi arkamdan çektim, yemin ederim, bir şey yürütmüş müyüm diye baktı.

Karşı karşıyaydık yine, tehdit edercesine bakıyordu.

Sonra konuştu. «Ping pong oynar mısın?»

«Tabiî,» dedim, iki adımda masanın yanına vardım. «Sen başla.»

Julie gülümsedi, oynamaya başladık.

Bundan sonra olanlarda hiç suçum yok. Kazanmaya başladım, bu da hoşuma gitti.

«Yeniden yapabilir miyim bu atışı?» dedi Julie. «Dün parmağımı incittim, acıdı.»

«Hayır.»

Kazanmaya devam ettim.

«Ama haksızlık bu, Neil. Ayakkabımın bağı çözüldü, yeniden —»

«Hayır.»

Oynadık, ben hırsla oynuyordum.

«Neil, masaya eğildin. Kuralların dışına çıktın.»

«Eğilmedim, kuralların dışına da çıkmadım.»

Vişneler, bozuk paraların arasında hoplayıp duruyordu.

«Neil, bir sayımı çaldın. Sen on dokuzsun, ben on bir —»

«Yirmiye *on*,» dedim. «Servis sende!»

Topu attı, öyle bir vurdum ki topa, masaya çarpıp buzdolabının yanına gitti.

«Hile yapıyorsun!» diye bağırdı Julie. «Hile yapıyorsun!» O güzelim başının üstünde ağır bir şey taşıyormuş gibi çenesi titriyordu. «Nefret ediyorum senden!» Raketini fırlatıp attı, gidip bara çarptı raket, aynı anda dışarıda Chrysler'in sesini duydum.

«Oyun bitmedi,» dedim.

«Hile yapıyorsun! Meyve de çalıyordun üstelik!» dedi, kazanmama fırsat bırakmadan kaçıp gitti.

O gece geç vakit, ilk olarak seviştik Brenda'yla. Televizyon odasındaki divanda oturuyorduk, on dakikadır

tek kelime söylememiştik birbirimize. Julie ağlayarak yatağına gideli çok olmuştu, ağlaması konusunda kimse bir şey dememişti bana, bir süre önce tuvalete attığım vişneler konusunda kimseye bir şey söylemiş miydi, öğrenemedim.

Televizyon açıktı, sesini kapatmıştık, ev sessizdi, odanın öteki ucunda gri görüntüler oynayıp duruyordu. Konuşmuyordu Brenda, ayaklarım altına almıştı, elbisesi dizlerini örtüyordu. Bir süre oturduk orada, hiç konuşmadık. Sonra mutfağa gitti, dönünce herkesin uyuduğunu söyledi. Bir süre oturup televizyonda sessiz insanların sessiz bir lokantada sessizce yemek yemelerini seyrettik. Elbisesinin düğmelerini çözmeye başladığımda karşı koydu, kendisine çok yakıştığını biliyordu. Ama zaten güzeldi Brenda, elbiseyi dikkatle katlayıp kaldırdık, birbirimize sarıldık, usulca, gülümseyerek uzandı Brenda, üstüne eğildim.

Brenda'yla sevişmeyi nasıl anlatabilirim? Öylesine tatlıydı ki, sonunda o yirmi birinci sayıyı yapmışım gibi geldi bana.

Eve dönünce telefon ettim ona, yengem sesimi duyup yatağından kalktı.

«Bu saatte kime telefon ediyorsun? Doktora mı?»

«Hayır.»

«Ne telefonu bu, saatin birinde?»

«Şşşş!» dedim.

«Şuna bak, şşşş diyor bir de. Gece yarısı ne telefonu bu, sanki verdiğimiz telefon parası az gelmiş gibi.» Yatağına döndü sonra; biliyorum, uykuya karşı kahraman-

ca direndi bir süre, kapımın kapandığını duyuncaya kadar.

Telefona Brenda cevap verdi.

«Neil?» dedi.

«Evet,» diye fısıldadım. «Yataktan çıkmadın ya?»

«Hayır,» dedi. «Telefon başucumda.»

«İyi. Nasıl yatağın?»

«İyi. Sen de yatakta mısın?»

Yalan söyledim. «Evet.» Sonra telefonun kordonunu yatak odama doğru çekebildiğim kadar çektim.

«Yatakta seninle yatıyorum,» dedi.

«Evet,» dedim, «ben de seninle yatıyorum.»

«Perdeleri çektim, odam karanlık, seni görmüyorum.»

«Ben de seni görmüyorum.»

«O kadar güzeldi ki, Neil.»

«Evet. Uyu şekerim, ben buradayım.» Birbirimize hoşça kal demeden telefonu kapadık. Sabahleyin, önceden kararlaştırdığımız gibi, yine telefon ettim, ama doğru dürüst konuşamadık, Gladys Yenge'yle Max Amca o gün öğleden sonra bir işçi derneğinin düzenlediği kır gezintisine gideceklerdi çünkü, telâş içindeydiler, buzdolabındaki üzüm sularından biri de akmış, yeri yapış yapış yapmıştı. Brenda yataktaydı hâlâ, oyunumuzu biraz olsun başarıyla sürdürdük, kendimi onun yanında sanmak için duygularımın bütün perdelerini çekmek zorunda kaldım. Geceleri birlikte yatacağımız, sabahları birlikte uyanacağımız günlerin artık gelmesi için bütün kalbimle dua ettim, sonunda geldi o günler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bundan sonraki bir buçuk hafta içinde hayatımda sadece iki kişi vardı: Brenda, bir de Gauguin'den hoşlanan Zenci çocuk. Sabahları kitaplık açılmadan gelip dayanıyordu kapıya, bazen aslanın sırtına oturup bekliyor, bazen karnının altına yatıyor, bazen de yelesine çakıl taşları fırlatıyordu. Sonra içeri girip ayakkabılarını yere vurarak yürüyor, Otto sert sert bakınca ayak uçlarına basarak mermer merdivene, Tahiti'ye yöneliyordu. Öğleye kadar kalmıyordu her zaman, ama bir keresinde sabahleyin erkenden geldi, benden sonra ayrıldı. Ertesi sabah görünmedi, onun yerine burnuyle çenelerinin damarları simsiyah görünen, okaliptüs kokan beyaz bir ihtiyar geldi. «Resim kitapları nerede?»

«Üçüncü Bölüm'de,» dedim.

Birkaç dakika sonra, kocaman, kahverengi ciltli bir kitapla döndü. Sıranın üstüne koydu kitabı, parasız,

uzun cüzdanından kitaplık kartını çıkardı, damgalamam için bana uzattı.

«Kitabı almak mı istiyorsunuz?» dedim.

Gülümsedi.

Kartını alıp damga makinesine soktum, ama damgalamadım. «Bir dakika,» dedim. Sıranın altından bir bloknot çıkarıp birkaç sayfa çevirdim, bütün hafta o bloknotta Amiral Battı oynamıştım kendi kendime. «Affedersiniz ama bu kitap ayrılmış.»

«Ne olmuş?»

«Ayrılmış. Biri telefon edip bu kitabı ayırtmış, alacakmış. Bana adınızı, adresinizi verin, geri getirince biz size bildiririz...»

Kıpkırmızı kesildim, ama kitabı da vermedim. Zenci çocuk geç vakit geldiğinde, kitabı bir gün önce bıraktığı yerde buldu.

Brenda'ya gelince, her akşam görüyordum onu, Mr. Patimkin'in uyumayıp televizyon başından ayrılmamasını sağlayan bir gece maçı, ya da Mrs. Patimkin'in bir iskambil partisi olmadığı zamanlarda — Mrs. Patimkin'in eve ne zaman döneceği belli olmazdı çünkü — sessiz televizyonun önünde sevişiyorduk. Kasvetli, bulutlu bir gece klübe yüzmeye götürdü Brenda beni. Havuzda sadece ikimiz vardık, bütün iskemleler, kabineler, ışıklar, tramplenler sadece bizim içindi sanki, suyun kendisi bile. Işığın altında mor görünen, suda bazen yeşile, bazen siyaha çalan mavi bir mayo giymişti Brenda. Gece geç vakit golf alanından rüzgâr esmeye başladı, koca bir havluya sarındık, iki şezlongu yan yana çektik, havuza bakan bar penceresinin önünde dolaşıp duran

barmene aldırmadan birbirimize sarılıp yattık. Derken barın ışığı, sonra da havuzun çevresindeki ışıklar söndü. Kalbim daha hızlı çarpmaya başladı galiba, Brenda aklımdan geçenleri anladı — *gitsek artık,* diye düşünüyordum.

«Zararı yok,» dedi.

Hava çok karanlıktı, bulutlar alçalmıştı, yıldız yoktu gökyüzünde; trampleni bir süre sonra seçebildim, bir ton daha açıktı geceden; havuzu çevreleyen şezlongları da sudan kolay kolay ayıramadım.

Mayosunu indirmeye çalıştım Brenda'nın, olmaz dedi, bir santim kadar uzaklaştı benden, onu tanıdığımdan beri, iki haftadan beri yani, ilk olarak benim hakkımda bir soru sordu bana.

«Annenle baban nerede?» dedi.

«Tucson'da,» dedim. «Niye?»

«Annem sordu.»

Havuz görevlisinin iskemlesini görebiliyordum şimdi, bembeyazdı neredeyse.

«Sen niye buradasın? Niye onların yanında değilsin?» diye sordu.

«Artık çocuk değilim, Brenda.» İstediğimden daha sert çıkmıştı sesim. «Annemle babam nereye giderse ben de oraya gidemem.»

«Öyleyse ne diye amcanla yengenin yanında kalıyorsun?»

«Annemle babam değil ki onlar.»

«Daha mı iyiler?»

«Hayır. Daha kötüler. Niye kalıyorum onlarla, *bilmiyorum.*»

«Niye?» dedi.

«Niye mi? Bilmiyorum.»

«Niye kalıyorsun bilmiyorsun demek?»

«İşim yüzünden herhalde. Burası daha rahat, daha ucuz, üstelik annemle babamın da hoşuna gidiyor böylesi. Yengem iyidir aslında... Niye burada oturduğumu annene açıklamak zorunda mıyım?»

«Annem için sormuyorum. Kendim için sordum. Niye annenle babanın yanında değilsin, bilmek istedim, o kadar.»

«Üşüdün mü?» diye sordum.

«Hayır.»

«Eve gitmek ister miydin?»

«Hayır, sen gitmek istiyorsan o başka. Bir şeyin mi var, Neil?»

«Bir şeyim yok.» Benim hâlâ ben olduğumu anlaması için kollarımın arasında sıktım onu, pek istekle sıkmadım ama sıktım işte.

«Neil?»

«Evet?»

«Kitaplık ne olacak?»

«Bunu öğrenmek isteyen kim?»

«Babam,» diye güldü.

«Sen?»

Bir süre cevap vermedi. Sonunda, «Ben de,» dedi.

«Nasıl ne olacak? Sevip sevmediğimi mi soruyorsun? İdare ediyor işte. Bir zamanlar ayakkabı satardım, kitaplık daha iyi. Askerlikten sonra birkaç ay emlâkçilik yaptırmak istediler bana, Aaron Amca'nın yanında — Doris'in babası — kitaplık daha iyi...»

«Kitaplıkta işi nasıl buldun?»

«Kolejdeyken bir ara çalışmıştım kitaplıkta, Aaron Amca'nın yanından ayrılınca, ne bileyim ben, buldum işte...»

«Kolejde ne okudun?»

«Rutgers Üniversitesi'nin kolej bölümünde felsefe okudum. Yirmi üç yaşındayım. Üstelik —»

«Niye kötüleştin yine?»

«Kötüleştim mi?»

«Evet.»

Özür dilemedim.

«Hep kitaplıkta çalışmayı mı tasarlıyorsun?»

«Bren, hiç bir şey tasarladığım yok. Üç yıldır hiç bir şey tasarlamadım. Askerliğimi bitirdiğimden beri. Askerliğimi yaparken hafta sonlarında çıkmayı tasarlardım. Önceden hiç bir şey tasarlamam ben.» Bütün bu doğru sözlerden sonra o son yalana gerek var mıydı, bilmiyorum. «Hayat adamıyım ben. İçimde yaşama sevgisi var.»

«Benim içimde de karaciğer var,» dedi.

«Benim içimde de —»

Beni öperek bu saçmalığa son verdi; ciddî olmak istiyordu.

«Beni seviyor musun, Neil?»

Cevap vermedim.

«Sevsen de, sevmesen de seninle yatacağım, söz, onun için doğruyu söyle bana.»

«Düpedüz kabalık bu.»

«O kadar da ince olma,» dedi.

«Hayır, benimki kabalık demek istiyorum.»

«Anlamadım,» dedi, gerçekten anlamamıştı; anlaması hiç dokunmadı bana. «Seviyor musun?» dedi.

«Hayır.»

«İstiyorum sevmeni.»

«Kitaplık ne olacak?»

«Nasıl ne olacak?» dedi.

Kabalık mı ediyordum yine? Etmiyordum. «Beni seversen her şey yolunda gidecek,» dedi Brenda.

Gülümsedim. «Öyleyse severim tabiî.»

«Biliyorum seveceğini,» dedi. «Hadi, suya gir, ben gözlerimi kapayıp beklerim seni, gelince ansızın beni ıslatırsın. Hadi.»

«Oyundan hoşlanıyorsun, değil mi?»

«Hadi. Gözlerimi kapıyorum.»

Havuzun kenarına gidip suya daldım. Biraz soğumuştu su, dibe dalarken korkuya kapıldım birdenbire. Su yüzüne çıkıp havuz boyunca yüzmeye başladım, sonuna kadar gidip geri döndüm, ansızın bir düşünce takıldı kafama: Brenda gitmişti. Bu berbat yerde tek başıma kalacaktım. Havuzun kenarına yüzüp yukarı çıktım, şezlongların yanma koştum, Brenda oradaydı, dudaklarından öptüm.

Ürperdi. «Çok kalmadın.»

«Biliyorum.»

«Sıra bende,» dedi, ayağa kalktı, bir saniye sonra su sesini duydum, sonra bir şey duymadım. Bir süre hiç ses duymadım.

«Bren,» diye seslendim usulca, «İyisin ya?» Kimse cevap vermedi.

Yanımdaki iskemlede gözlüğünü buldum, elime aldım. «Brenda?»

Cevap alamadım.

«Brenda?»

«Seslenmek yok,» dedi, beni sırılsıklam ıslattı. «Sıra sende,» dedi.

Bu keresinde suyun altında daha çok kaldım, su yüzüne çıktığımda ciğerlerim patlayacak gibiydi. Hava almak için başımı arkaya atınca, gökyüzünü gördüm, üstüme bastıran bir ele benziyordu, baskıdan kurtulmak istermişçesine yüzmeye başladım. Yanma dönmek istiyordum Brenda'nm, suda çok kalırsam belki gider diye korkuyordum — korkacak bir şey yoktu aslında, ama korkuyordum. Keşke gözlüğünü yanıma alsaydım diye düşünüyordum, o zaman eve gitmek için beni beklemek zorunda kalırdı. Biliyordum, delice düşüncelerdi bunlar, ama klübün karanlığında, yabancılığında pek yersiz değildi böyle şeyler düşünmem. Havuzdan nasıl seslenmek istedim, ama cevap vermeyecekti, kendimi zorlayıp karşıya kadar üçüncü, sonra dördüncü kere yüzdüm, beşinci keresinde havuzun tam ortasına gelmiştim ki, büyük bir korkuya kapıldım yine, Brenda'nın yanma gider gitmez, ikimizin de beklemediği bir güçle sımsıkı kollarımın arasına aldım onu.

«Bırak, bırak,» diye güldü, «Sıra bende —»

«Ama, Brenda —»

Ama Brenda gitmişti, hiç dönmeyecekmiş gibi gitmişti sanki. Sırtüstü uzanıp güneşin doğmasını beklemeye koyuldum, ışığı yüzünden istiyordum güneşi, doğsun

diye dua ettim, Brenda yanıma gelince bırakmadım onu, gövdesinin soğuk ıslaklığı benim gövdeme geçti, ürperdim. «Yeter artık, Brenda. N'olursun, oyun yok bundan böyle,» dedim, sonra ağzımı yine açınca sımsıkı sardım onu, gövdemi onun gövdesinin içine yerleştirecektim neredeyse, «Seni seviyorum,» dedim, «seviyorum.»

Yaz böyle geçiyordu. Her akşam görüyordum Brenda'yı: yüzmeye gidiyorduk, yürüyüşe çıkıyorduk, arabayla dolaşıyorduk, öyle uzaklara gidiyorduk ki bazen, dönüşümüzde dağları sis basmış oluyordu, ağaçların arasından yola yayılıyordu sis, direksiyonu sımsıkı kavrıyordum, Brenda gözlüğünü takıp yoldaki beyaz çizgiyi kolluyordu. Durmadan bir şeyler atıştırıyorduk — içinde meyvelerin bulunduğu buzdolabını ilk görüşümden birkaç gece sonra Brenda beni dolaba kendisi götürmüştü. Çorba tabaklarını vişneyle dolduruyor, bonfile tabaklarına karpuz dilimleri yığıyorduk. Sonra bodrumun arka kapısından arka bahçeye çıkıyor, spor eşyaları ağacının altında oturuyorduk, tek ışık televizyon odasından gelen ışıktı. Tek ses de, çekirdekleri tükürürken çıkardığımız ses. «Şu çekirdekler bir gece içinde ağaç oluverse, sabahleyin bahçede bir sürü karpuz, bir sürü vişne bulsak.»

«Ağaç yerine buzdolabı yetişirdi o zaman, Westinghouse.» Sonra çabucak ekliyordum: «Kötü konuşmuyorum.» Brenda gülüyordu, canının erik istediğini söylüyordu, ben de bodruma iniyordum, çorba tabağı erik tabağı oluyordu şimdi, sonra kayısı tabağı, sonra da şef-

tali tabağı oluyordu, tabiî barsaklarım bozuluyordu sonra, ertesi geceyi tuvalette geçirmek zorunda kalıyordum. Gidip etli sandviç, pizza, karides, hamburger yiyorduk bazen, bira içiyorduk. Lions Club Fuarı'na gittik bir gece, Brenda atışta bir Lions Club tablası kazandı. Ron Milwaukee'den dönünce, yaz liglerinde basketbol oynayışını seyrettik onun, o geceler bir yabancı gibiydim Brenda'ya, bütün oyuncuların adlarını bilıyordu, çoğu tatsız, iri yapılı heriflerdi oyuncuların, içlerinden biri Luther Ferrari'ydi, ne Luther'e, ne de Ferrari'ye benziyordu aslında, Brenda eskiden, lisede okurken bir süre ilişki kurmuştu onunla. Ron'un yakın arkadaşıydı, *Newark News*'den hatırlıyordum adım: ünlü Ferrari kardeşlerden biriydi, hepsi de en aşağı iki spor dalında bizim eyaletin karmasında oynuyorlardı. Ferrari de Ron gibi son derece terbiyeliydi, herhalde bir seksen beşin üstünde olanların bir özelliğiydi bu; bana da, Brenda'ya da incelikle davranıyordu; bir süre sonra, «Gidip Ron'u seyredelim,» dendiği zaman irkilmeye başladım. Sonra bir gece, Hilltop sineması gişecisinin saat on birde evine gittiğini, müdürün de yazıhanesinde bulunmadığını keşfettik; o yaz en aşağı on beş filmin son çeyreğini seyrettik; Brenda'yla eve dönerken — yani Brenda'nm evine giderken — filmlerin başlarının nasıl olabileceğini konuşuyorduk hep. Filmlerin son çeyreği arasında en sevdiğimiz *Ma and Pa Kettle in the City*'di, en sevdiğimiz meyve can eriği, en sevdiğimiz, tek sevdiğimiz, insan birbirimizdik. Zaman zaman başkalarına da rastlıyorduk tabiî, bazen Brenda'nm, arada bir de benim bir-iki arkadaşıma. Bir Ağustos gecesi Laura

Simpson Stolowitch ve nişanlısıyle Route 6'daki bir bara bile gittik, sıkıcı bir geceydi. Brenda'yla ben başkalarıyle konuşma alışkanlığımızı kaybetmiştik, onun için durmadan dansettik, daha önce de hiç dansetmemiş olduğumuzun farkına vardık. Laura'nın arkadaşı durmadan içiyordu, Simp de — Brenda ona Stolo dememi istiyordu ama Simp diyordum ben — hafif bir kokteyli yudumluyordu. Masaya ne zaman dönsek, Simp'i «dans» tan, nişanlısını da «film» den konuşur buluyorduk, sonunda «Hangi film?» diye sordu Brenda, bar kapanıncaya kadar dansettik. Brenda'nın evine dönünce de bir tabağı vişneyle doldurup televizyon odasına geçtik, bir süre vişne yedik, sonra da divanın üstünde seviştik, daha sonra banyoya gittiğimde çıplak tabanlarımda vişne çekirdekleri buldum. Eve döndüm, o gece ikinci kere soyunurken, ayaklarımda kırmızı lekeler gördüm.

Annesiyle babası nasıl karşılıyordu bunu? Annesi gülümsemeye devam ediyordu, babası da kuş kadar yemek yediğimi söylemeye. Yemeğe çağırılınca, keyfi olsun diye, yiyebileceğimin iki katını yiyordum, ama iştahım konusunda yargıya varmıştı bir kere, artık o yargıyı değiştirmeyi düşünmüyordu. Yediğimin on katını bile yesem, yemekten karnım bile patlasa bir erkek olarak görmeyecekti beni, hâlâ bir serçe olarak görecekti. Kimse varlığımdan tedirgin olmuşa benzemiyordu, ama Julie epey soğumuştu benden; Ağustos sonunda yıllık iznim vardı, Brenda iznimin bir haftasını kendi evlerinde geçirip geçiremeyeceğimi sordu babasına, Mr. Patimkin bir an düşündü, ölçtü biçti, sonunda peki dedi. Brenda, Patimkin Küvetleri'nin bu kararını annesine

söyledi sonra, Mrs. Patimkin'in elinden bir şey gelmezdi artık. Ben de, Brenda'nm ustalığı sonunda, Patimkinler'e çağrıldım.

Son çalışma günüm olan o Cuma sabahı, Gladys Yenge eşyalarımı hazırladığımı gördü, nereye gittiğimi sordu. Söyledim. Cevap vermedi, saygıya benzer bir şey gördüm gözlerinde — telefonda bana «Çapkın bacaksız» dediği günden beri durumumda epey ilerleme olmuştu.

«Söyle de ne kadarlığına gidiyorsun bileyim, ona göre alışveriş edeyim bari. Buzdolabını boşuboşuna sütle doldurmayayım, hepsi ekşir, dolabı kokutur —»

«Bir haftalığına,» dedim.

«*Bir haftalığına* mı?» dedi. «Bir haftalığına ayıracak odaları var demek?»

«Gladys Yenge, bir dükkânın üst katında oturmuyorlar ki.»

«Ben oturdum bir dükkânın üst katında, bundan da utanmadım. Tanrı'ya şükürler olsun, başımızın üstünde bir dam vardı hep. Bugüne kadar sokaklarda hiç dilenmedik,» dedi, ben yeni aldığım Bermuda'yı katlıyordum, «Max Amca'nın ömrü uzun olsun, kuzenin Susan'ı da kolejde okutacağız. Ağustos'ta kampa gönderemedik onu, canı çekince ayakkabı alamıyor, çekmecesi süveterle dolu değil, ama yine de —»

«Ben bir şey demedim ki, Gladys Yenge.»

«Burada karnın doymuyor mu? Bazen tabağında o kadar çok artık bırakıyorsun ki, Max Amca'na gösteriyorum, yazık. Senin bıraktığın artıklarla Avrupa'da bir çocuk dört kere karnını doyurur.»

«Gladys Yenge.» Yanına yaklaştım. «Ne istersem buluyorum burada. Canım tatil yapmak istedi. Hakkım değil mi tatil yapmak?»

Beni kucakladı, titriyordu. «Annene söyledim, sen merak etme, ben Neil'e bakarım dedim. Sen de kalkmış kaçıyorsun —»

Kollarımı boynuna dolayıp alnından öptüm. «Hadi hadi,» dedim, «Saçmalama. Kaçan yok. Bir haftalığına tatil yapmaya gidiyorum, o kadar.»

«Telefon numaralarını bırak bari, hastalanırsın filân.»

«Peki.»

«Milburn'de oturuyorlar ha?»

«Short Hills'de. Bırakırım numaralarını.»

«Ne zamandan beri Short Hills'de oturuyor Yahudiler? İnan bana, bunlar Yahudi değil.»

«Yahudi,» dedim.

«Görmeden inanmam.» Ben bavulun fermuarını kapatırken, önlüğünün kenarıyle gözlerini sildi. «Bavulu kapatma daha. Sana biraz meyve vereyim, götürürsün.»

«Peki, Gladys Yenge.» O sabah işe giderken, bavula koyduğu portakalla iki şeftaliyi yolda yedim.

Birkaç saat sonra Mr. Scapello yanıma geldi, iznim bitip de kitaplığa dönünce Martha Winney'in taburesine tüneyeceğimi bildirdi. Söylediğine göre, kendisi de on iki yıl önce aynı görevi yüklenmiş; anlaşılan, ben de sabredersem Mr. Scapello olup çıkacaktım. Aylığıma sekiz dolar zam yapılıyordu, bu da Mr. Scapello'nun yıl-

lar önce aldığı zamdan beş dolar fazlaydı. Elimi sıktı, sonra ceketinin arkasından fışı gibi fırlayan kıçıyla yüksek mermer merdivenleri tırmanmaya başladı. Yanımdan ayrılır ayrılmaz burnuma bir okaliptüs kokusu çarptı, başımı kaldırdım, burnuyla çenesinin damarları simsiyah görünen ihtiyarla karşılaştım.

Tatlı bir sesle, «Merhaba, delikanlı,» dedi. «Kitabı getirdiler mi?»

«Hangi kitabı?»

«Gauguin'i. Alışverişe çıkmıştım, sormak için bir uğrayayım dedim. Kartınızı almadım daha. İki hafta oldu.»

«Evet,» dedim, Mr. Scapello'nun merdivenlerde durduğunu gördüm o anda, dönmüş bana bakıyordu, söylemeyi unuttuğu bir şeyi hatırlamış gibiydi. «Bakın,» dedim ihtiyara, «Bugünlerde getirirler.» Kabalığın sınırına dayanmış bir kesinlikle söylemiştim bunu, korktum, olacakları gözümün önüne getirdim: ihtiyarın gürültü koparması, Scapello'nun merdivenlerden inmesi, Scapello'nun yukarıya, resim kitaplarının yanma fırlaması, Scapello'nun olay çıkarması, Scapello'nun bağırıp çağırması, Scapello'nun Miss Winney'in görevine benim yerime John McKee'yi getirmesi. İhtiyara döndüm, «Telefon numaranızı bırakın, kitabı bugün öğleden sonra size ulaştırmaya çalışayım —» ama ilgi göstermekte geç kalmıştım galiba, ihtiyar homurdandı, belediye hizmetleri, Belediye Başkanı'na bir mektup, terbiyesiz gençler konularında bir şeyler söyledi, sonra da kitaplıktan ayrıldı; neyse ki, Scapello gelmeden bir saniye önce ayrılmıştı; Scapello, Miss Winney'e bir hediye ala-

caklarmı, herkesin biraz para verdiğini, istersem benim de yarım dolarla katılabileceğimi söyledi.

Öğle yemeğinden sonra Zenci çocuk geldi. Merdivenlere doğru giderken ona seslendim. «Gel buraya,» dedim. «Nereye gidiyorsun?»

«Renkli kitapların oraya.»

«Hangi kitabı okuyorsun?»

«Mr. Gauguin'in kitabını. Bana bak, kötü bir şey yapmadım ben. İçine yazı filân yazmadım. İstersen ara —»

«Biliyorum yazmadığım. O kadar sevdinse kitabı, niye eve götürmüyorsun? Kitaplık kartın var mı?»

«Yok, ben bir şey almadım.»

«Korkma, kitaplık kartını biz veriyoruz, istediğin kitabı alıp eve götürebilesin diye. Her gün buraya gelmek zorunda kalmazsın. Okula gidiyor musun?»

«Evet. Miller Street Okulu'na. Ama yazın okul tatil. Okulu asmıyorum. Okul kapalı şimdi.»

«Biliyorum. Okula gidiyorsan kitaplık kartı alabilirsin. Kitabı da eve götürebilirsin.»

«Niye hep aynı şeyi söylüyorsun? Eve götürürsem belki yırtarlar.»

«Bir yere saklarsın, çekmeceye filân —»

«Yüzüme şaşkınlıkla bakarak, «Hey,» dedi, «buraya gelmemi neden istemiyorsun?»

«Gelme demedim ki sana.»

«Hoşuma gidiyor burası. Merdivenler hoşuma gidiyor.»

«Benim de gidiyor,» dedim. «Ama bakarsın, kitabı bir gün alıp evine götürür biri.»

Gülümsedi. «Merak etme sen,» dedi. «Bugüne kadar heveslenen olmadı.» Sonra merdivenleri çıkıp Üçüncü Bölüm'e gitti.

O gün öyle terledim ki! Yazın en serin günüydü, ama akşamleyin işten ayrılırken gömleğim sırtıma yapışmıştı. Arabaya girince bavulumu açtım, Washington Street'de trafik tıkanınca yeni bir gömlek geçirdim sırtıma, Short Hills'e vardığımda pırıl pırıl olmak istiyordum. Ama Central Avenue'dan geçerken yapacağım tatili düşünemedim, arabaya da veremedim kendimi: gereksiz yere vites değiştirdim, yaya geçitlerinden hızla geçtim, yayalarla bazı şoförleri korkuttum, kırmızı ışıklarda da, yeşil ışıklarda da durakladım. Hep kitaplık vardı kafamda, o ihtiyar namussuz döner, çocuğun kitabını alıp gider, ben de yeni işimden olurum diye düşünüyordum, sadece yeni işimden olsa neyse, eski işimi de kaybederdim — ne zararı var, zaten ömrüm boyunca kitaplıkta çalışmayacaktım ki.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ben kapıda görünür görünmez, «Ron evleniyor!» diye bağırdı Julie. «Ron evleniyor!»

«Hemen mi?» dedim.

«İşçi Bayramı'nda! Harriet'la evleniyor, Harriet'la evleniyor.» İp atlarken tutturduğu bir şarkı gibi söylüyordu bunu. «Görümce oluyorum!»

«Merhaba,» dedi Brenda, «görümce oluyorum.»

«Duydum. Ne zaman oldu bu iş?»

«Bugün öğleden sonra söyledi bize. Dün gece şehirler arası telefonda tam kırk dakika konuştular. Önümüzdeki hafta uçakla geliyor, koca bir düğün yapılacak. Annemle babam koşturup duruyorlar. Bir-iki gün içinde her şeyi düzenlemek zorundalar. Babam da Ron'u işe alıyor — başlangıçta iki yüz dolar haftalık verecek, sanra arttıracak. Artık Ekim'de artar haftalığı.»

«Jimnastik öğretmeni olacaktı hani?»

«Olacaktı. Ama artık bazı sorumluluklar yüklendi...»

Yemekte, sorumluluklar ve gelecek üstüne bir söylev verdi Ron.

«Bir oğlumuz olacak,» dedi, bunu duyunca pek keyiflendi annesi. «Oğlumuz altı aylık olunca önüne bir basketbol, bir futbol, bir de beyzbol topu koyacağım, hangisine uzanırsa o dalda yetiştireceğiz.»

«Ya hiç birine uzanmazsa?» dedi Brenda.

«Saçmalama,» dedi Mrs. Patimkin.

Şarkı söyler gibi, «Hala olacağım,» dedi Julie, Brenda'ya dilini çıkardı.

Mr. Patimkin, ağız dolusu patatesler arasından, «Ne zaman geliyor Harriet?» diye sordu.

«Altı gün sonra.»

«Benim odamda kalabilir mi?» diye bağırdı Julie. «Kalabilir mi?»

«Hayır, misafir odasında —» diye söze başladı Mrs. Patimkin, sonra beni hatırladı — o mor gözleriyle yan yan baktı bana, «Tabiî,» dedi.

Evet, kuş gibi yedim. Yemekten sonra bavulumu misafir odasına götürdüm; Ron'un odasının tam karşısındaydı misafir odası, Brenda'nın odasının da biraz ilerisinde. Brenda gelip yol gösterdi bana.

«Yatağım göreyim, Bren.»

«Sonra,» dedi.

«Şey... burada olabilir mi?»

«Olabilir,» dedi. «Ron kütük gibi uyur.»

«Geceleyin de kalabilir miyim?»

«Bilmem.»

«Sabahleyin erkenden kalkıp buraya dönerim. Çalar saati kurarız.»

«Herkes uyanır sonra.»

«Kurmayız öyleyse. Ben kalkarım.»

«Ben artık aşağıya insem iyi olacak,» dedi Brenda. «Annemin yüreğine inecek. Zaten buraya gelmenden tedirgin oldu galiba.»

«Ben de oldum. Pek tanımıyorum onları. Bir hafta kalmam şart mı burada?»

«Bir hafta mı? Harriet gelsin de gör, öyle karışacak ki burası, istersen iki ay bile kalabilirsin.»

«Sahi mi?»

«Evet.»

«İster misin kalmamı?»

«Evet,» dedi, annesinin içini rahatlatmak için aşağı indi.

Bavulumu açıp eşyalarımı bir çekmeceye bıraktım, çekmece boştu, bir paket elbise örtüsüyle bir lise yıllığı vardı içinde. Bavulumu açarken, Ron gürültüyle yukarı çıktı.

«Merhaba,» diye seslendi odama.

«Tebrikler,» dedim. Başka bir şey söylesem elimi sıkmaya kalkardı belki; odasında yapacağı işi bırakıp benim odama geldi.

«Teşekkürler.» Beni dürtükledi. «Teşekkürler.»

Sonra yatağımın üstüne oturup eşyalarımı yerleştirmeme baktı. Brooks Brothers etiketini taşıyan bir tek gömleğim var, bir süre yatağın üstünde bıraktım onu, Arrow'ları hemen çekmeceye tıktım. Ron oturmuş, bi-

leğini ovuyor, bir yandan da sırıtıyordu. Bir süre sonra bu sessizlik sinirime dokunmaya başladı.

«Eh,» dedim, «Bu da bir şey.»

«Doğru,» dedi, ama neye doğru dedi, bilmiyorum.

Yine uzun bir sessizlikten sonra, «Nasıl?» diye sordum.

«Daha iyi. O kadar acımıyor şimdi.»

«İyi,» dedim. «Evlilik nasıl?»

«İyidir herhalde.»

Masaya yaslanıp halıdaki dikiş yerlerini saydım.

Ron, sonunda bir konu açmayı göze aldı. «Müzik konusunda bir şeyler bilir misin?» diye sordu.

«Eh, bir şeyler bilirim işte.»

«İstersen benim pikabı çalabilirsin.»

«Teşekkürler, Ron. Müzik sevdiğini bilmiyordum.»

«Severim tabiî. Andre Kostelanetz'in bütün plâkları var bende. Mantovani'yi sever misin? Onlar da var. Yarı klâsik müziğe bayılırım. İstersen Columbus plâğımı da çalabilirsin...» Sonunda elimi sıkıp ayrıldı.

Aşağıda Julie şarkı söylüyordu. «Hala olacağım yakmdaaa.» Mrs. Patimkin, «Hayır, şekerim, görümce olacaksın, öyle söyle,» dedi, ama Julie, «Hala olacağım yakındaaa,» demeye devam etti, biraz sonra Brenda da katıldı şarkıya: «Hala olacağız yakındaaa.» Sonunda Mrs. Patimkin, Mr. Patimkin'e seslendi: «Söyle Brenda'ya, Julie'yi azdırmasın...» Düet de sona erdi.

Sonra Mrs. Patimkin'in sesini duydum yine. Ne söylediğini anlayamadım ama Brenda cevap verdi. Sesler gittikçe yükseldi; her kelimeyi duyabiliyordum artık. «Tam böyle bir sırada evin tıklım tıklım olması şart

mıydı sanki?» Mrs. Patimkin'di. «Sana sordum, anne.» «Babana sordun. Önce bana sormalıydın. Bunun benim için ne büyük bir yük olacağını nereden bilir baban?..» «Carlota'yla Jenny var ya evde.» «Carlota'yla Jenny her şeyi yapamaz ki. Düşkünler Evi mi burası?» «Bu da ne bok demek oluyor?» «Sözlerine dikkat et, genç hanım. Okul arkadaşlarınla konuşmuyorsun.» «Ah, saçmalama, anne.» «Benimle konuşurken bağırma öyle. Ev işlerine bir kerecik olsun yardım ettin mi?» «Hizmetçi değilim ben... Bu evin kızıyım.» «Ev işinin ne demek olduğunu artık öğrensen iyi olacak.» «Niye?» dedi Brenda. «*Niye?*» «Tembelsin de ondan,» diye cevap verdi Mrs. Patimkin, «Herkes senin için çalışır sanıyorsun.» «Bu da nereden çıktı?» «Para kazanıp kendi elbiselerini kendin almalısın artık.» «Niye? Babam artık kılını bile kıpırdatmasa ömrü boyunca rahat rahat yaşayabilir. Ne diye yakınıp duruyorsun?» «Bir kerecik olsun bulaşık yıkadın mı?» Brenda parladı. «Carlota yıkıyor ya bulaşıkları!» «Bağırma öyle!» «Ah, anne.» Brenda ağlıyordu. «Niye böylesin bilmem.» «Ağla bakalım,» dedi Mrs. Patimkin. «Herkesin önünde ağla bakalım...» «Ağlarsam ağlarım,» dedi Brenda. «Gidip ona da bağırsana... herkes niye bu kadar kötü davranıyor bana?..»

Koridordan Andre Kostelanetz'in orkestrasını duydum, binlerce keman «Night and Day» e başlamıştı. Ron'un kapısı açıktı, baktım, boylu boyunca yatağa uzanmıştı Ron, plâkla birlikte şarkı söylüyordu. «Night and Day» in sözleriydi bunlar, ama o kadar kötü söylüyordu ki Ron, söylediklerinin müzikle ilgisi yoktu. Bir dakika sonra telefonu açıp Milwaukee'de bir numara

yazdırdı. Telefondaki kız numarayı bağlarken pikabı iyice açtı, plâğın sesi dokuz yüz mil batıdan duyulsun diye.

Aşağıda Julie'nin sesini duydum. «Ha ha, Brenda ağlıyor, ha ha, Brenda ağlıyor.»

Brenda koşarak çıktı merdivenlerden. «Senin de sıran gelecek, piç kurusu!» diye bağırdı.

«*Brenda!*» diye seslendi Mrs. Patimkin.

«*Anneciğim!*» diye bağırdı Julie. «Brenda küfretti bana!»

«Ne oluyor orada?» diye kükredi Mr. Patimkin.

«Beni mi çağırdınız, Mrs. P.?» diye bağırdı Carlota.

Ron, karşıki odada, «Merhaba, Har, söyledim onlara...» dedi.

Brooks Brothers gömleğimin üstüne oturup yüksek sesle kendi adımı söyledim.

Odamı bir aşağı bir yukarı adımlarken, «Allah kahretsin bu kadını!» dedi Brenda.

«Bren, eğer gitmem gerekiyorsa —»

«Şşş...» Oda kapısına gidip kulak kabarttı. «Neyse, misafirliğe gidiyorlar.»

«Brenda —»

«Şşş... Gittiler.»

«Julie de mi?»

«Evet,» dedi. «Ron odasında mı? Kapısı kapalı.»

«Çıktı.»

«Kimsenin kımıldayışını bile duyamazsın bu evde. Herkes sinsi sinsi hareket eder. Oh, Neil.»

«Bren, söyledim sana, yarın da kalayım, öbür gün giderim.»

«Kızdığı sen değilsin ki.»

«Huzurunu kaçırdım.»

«Onun huzurunu Ron kaçırdı aslında. Evleneceğini duyunca aklı başından gitti. Benim de gitti. Şimdi o melek gibi Harriet geliyor ya eve, annem benim varlığımı bile unutur.»

«İyi ya işte. Öyle değil mi, Bren?»

Pencereye gidip dışarıya baktı. Hava karanlıktı, serindi; yapraklar hışırdıyor, sanki kurumak için asılmış çamaşırlar gibi çırpıyordu. Dışarıda her şey, Eylül'ün gelişini bildiriyordu, Brenda'nın okula gidişine ne kadar az kaldığını farkettim, ilk olarak.

«Öyle değil mi?» Ama dinlemiyordu beni.

Yürüyüp karşı duvardaki kapıya gitti. Açtı.

«Ben dolap sanıyordum bunu,» dedim.

«Gel buraya.»

Kapıyı eliyle tuttu, karanlığa eğildik, rüzgârın saçaklardaki sesini duyabiliyorduk buradan.

«Ne var burada?» dedim.

«Para.»

Brenda odaya girdi. Altmış mumluk ampul yanınca, odanın eski eşyalarla dolu olduğunu gördüm — arkası briyantin lekesiyle kararmış iki koltuk, ortası çökmüş bir divan, bir briç masası, kumaşları yırtılmış iki briç iskemlesi, sırı dökülmüş bir ayna, abajursuz ampuller, ampulsüz abajurlar, üstünün camı çatlamış bir kahve sehpası, üstüste yığılmış bir sürü abajur.

«Ne bu?» dedim.

«Sandık odası. Eski eşyalarımız.»

«Ne kadar eski?»

«Newark'dan kalma,» dedi. «Gel buraya.» Divanın önüne diz çöküp kumaşını kaldırdı, altına baktı. «Brenda, ne yapıyoruz burada? Üstün kirlenecek.»

«Burada değil.»

«Ne burada değil?»

«Para. Söyledim ya sana.»

Koltuklardan birine oturdum, biraz toz kalktı. Dışarıda yağmur başlamıştı, sandık odasının karşı duvarını boydan boya kaplayan pancurlar arasından ıslaklığını duyabiliyorduk yağmurun. Yerden kalkıp divana oturdu Brenda. Dizleriyle Bermuda'sı kirlenmişti, saçlarını arkaya atınca alnı da kirlendi. Bütün o karışıklık, o pislik içinde *ikimizi de* gördüm, sanki dışarıdan seyreder gibi: yeni bir daireye taşınmış genç evlilere benziyorduk; eşyalarımızın, para hesaplarının, gelecek kaygılarının içine düşüvermiştik ansızın, yaşadığımızı hatırlatan tek şey o yağmur kokusuydu, ama o da karnımızı doyurmuyordu.

«Ne parası?» dedim yine.

«Yüz dolarlık banknotlar. Ben küçücük bir kızdım, o günlerden kalma...» Derin derin soluk aldı. «Ben küçüktüm, Newark'tan yeni taşınmıştık, günün birinde babam buraya getirdi beni. Bu odaya getirip, kendisine bir şey olursa, sakladığı parayı almamı söyledi. Kimsenin değilmiş para, benimmiş, kimseye söylememeliymişim, Ron'a bile. Anneme bile.»

«Ne kadardı?»

«Üç tane yüz dolarlık banknot. Hiç yüz dolarlık görmemiştim daha önce. Dokuz yaşındaydım, aşağı yukarı Julie kadar. Buraya geleli bir ay bile olmamıştı galiba.

Evde Carlota'dan başka kimse yokken haftada bir bu odaya çıkar, paranın yerinde olup olmadığına bakardım. Hep yerinde olurdu para. Daha sonra bir kere bile sözünü etmedi. Hiç.»

«Nerede peki? Belki biri çalmıştır.»

«Bilmem, Neil. Belki de geri aldı.»

«Para yok olunca,» dedim, «niye söylemedin babana? Belki Carlota —»

«Yok olduğunu bilmiyordum ki, şimdi gördüm. Bir süredir bakmıyordum... Unutmuşum. Aklıma bile gelmiyordu. Yani her zaman param vardı demek istiyorum, bu paraya ihtiyacım yoktu. Belki de günün birinde, bu paraya artık ihtiyacım olmayacağını düşünerek, babam almıştır.»

Tozlu pencereye gitti Brenda, cama adının ilk harflerini yazdı.

«Şimdi niye istedin?» dedim.

«Bilmem...» dedi, ampulün yanına gidip söndürdü.

Koltuktan kalkmadım, Brenda birkaç adım ötede, daracık şortu ve gömleğiyle çıplakmış gibi duruyordu. Omuzlarının titrediğini gördüm ansızın. «Parayı bulup yırtmak, küçücük parçalara ayırmak, sonra da o parçaları annemin cüzdanına koymak istedim! Bulsaydım yapacaktım bunu, yemin ederim, yapacaktım.»

«Yaptırmazdım, Bren.»

«Yaptırmaz mıydın?»

«Hayır.»

«Seviş benimle, Neil. Hemen şimdi.»

«Nerede?»

«Seviş. *Burada.* Bu sert divanın üstünde.»
Boyun eğdim.

Ertesi sabah Brenda ikimize kahvaltı hazırladı. Ron işe gitmişti, ilk günüydü — odama döndükten bir saat sonra duşun altında şarkı söylediğini duymuştum onun; aslına bakılırsa, patronla oğlu Chrysler'i garajdan çıkarıp Newark'a, Patimkin şirketine yollandıklarında hâlâ uyanıktım. Mrs. Patimkin de evde değildi; arabasına atlayıp Rabbi Kranitz'le düğün işini konuşmaya gitmişti. Julie arka bahçede oynuyor, çamaşır asan Carlota'ya yardım ediyordu.

«Bu sabah ne yapmak istiyorum, biliyor musun?» dedi Brenda. Bir greypfrut yiyorduk, daha doğrusu paylaşıyorduk greypfrutu, Brenda bıçak bulamamıştı, biz de portakal gibi soyup dilim dilim yiyorduk.

«Ne yapmak istiyorsun?» dedim.

«Koşmak,» dedi. «Koşar mısın hiç?»

«Pistte mi yani? Tabiî. Lisedeyken her ay bir mil koşmak zorundaydık. Anamızın kuzusu olmayalım diye. İnsanın ciğerleri ne kadar büyük olursa annesinden o kadar nefret ediyor herhalde.»

«Koşmak istiyorum,» dedi, «senin de koşmanı istiyorum. Olur mu?»

«Oh, Brenda...»

Bir saat sonra, bir başka greypfrutla ettiğimiz kahvaltıdan sonra (koşucular sabahları başka bir şey yememeliydi anlaşılan) Volkswagen'e atlayıp liseye, çeyrek millik pistin oraya gittik. Pistin ortasında bazı çocuklar bir köpekle oynuyorlardı, uzakta, korunun yanında,

kenarları yırtmaçlı bir şort giymiş gömleksiz biri dönüyor dönüyor, sonra da gülle atıyordu. Gülle elinden çıktıktan sonra da sekiyor, uzaklara bakıyordu.

«Biliyor musun,» dedi Brenda, «sen de bana benziyorsun. Yalnız daha irisin.»

Aynı giyinmiştik, lâstikler, çoraplar, Bermuda'lar, fanilâlar, ama Brenda giyinişimizdeki raslantıdan söz etmiyor gibi geldi bana — raslantıysa tabiî. Kendi istediği gibi bir insan olup çıkıyordum. Yani kendisi gibi bir insan.

«Bakalım, kim daha hızlı koşuyormuş,» dedi, sonra pistte koşmaya başladık. Milin sekizde birini alırken, köpekle çocuklar peşimizden koştu. Köşeyi dönerken gülleci el salladı bize; Brenda, «Merhaba!» diye bağırdı, ben de gülümsedim, ciddî bir yarışmada yapılmaması gereken saçma şeylerdi bunlar. Milin dörtte birine gelmiştik ki, çocuklar peşimizi bırakıp çimenlere uzandılar, köpek dönüp öteki yana doğru koşmaya başladı, böğrüme incecik bir bıçak saplanıverdi. Yine de Brenda'nın önündeydim, ikinci tura başladık, gülleciye yine, «Merhaba,» diye seslendi Brenda; gülleci, yere yatmış, elindeki gülleyi billûr bir top gibi okşuyordu. İşte, diye düşündüm, sportmen bir adam.

Soluk soluğa, «Gülle atsak,» dedim.

«Sonra,» dedi Brenda; baktım, kulaklarının yanından ter sızıyordu. Yarım mile yakın koşmuştuk ki, Brenda ansızın yarışı bırakıp çimenlerin üstüne attı kendini; yarışı bırakması şaşırtmıştı beni, hâlâ koşuyordum.

«Hey, Bob Mathias,» diye seslendi, «güneşte yatalım...»

Ama duymamış gibi yaptım, kalbim boğazımda atıyordu sanki, ağzım kupkuruydu, ama bir tur daha dönecektim, yemin ettim buna. Güllecinin yanından üçüncü kere geçerken, «Merhaba,» diye bağırdım.

Sonunda, Brenda'nın yanına uzanınca bayağı heyecanlandı. «İyisin,» dedi. Ellerimi kalçalarıma dayamış, yere bakıyor, olanca gücümle havayı içime çekiyordum, daha doğrusu hava çekiyordu beni. Pek bir şey diyemedim.

«Eh işte,» diye soludum.

«Her sabah yapalım bunu,» dedi. «Sabahleyin kalkıp iki greypfrut yeriz, sonra da gelip koşarsın. Ben saat tutarım. İki haftada epey farkeder, öyle değil mi, şekerim? Ron'un kronometresini alırım.» Öyle heyecanlıydı ki — çimenlerin üstüne diz çöküp çoraplarımla ayak bileklerimi, baldırlarımı ovdu. Dizimi ısırdı.

«Peki,» dedim.

«Sonra da dönüp adamakıllı bir kahvaltı ederiz.»

«Peki.»

«Sen kullan arabayı,» dedi, ansızın ayağa kalkıp koşmaya başladı, arabaya gittik.

Ertesi sabah, ağzımda greypfrutun acısı, piste gittik yine. Ron'un kronometresiyle bir havlu almıştık yanımıza, koştuktan sonra kurulanmak için.

«Bacaklarım biraz ağrıyor,» dedim.

«Biraz ısınma hareketi yap,» dedi Brenda. «Birlikte yapalım.» Havluyu çimenlere atıp yanıma geldi, biraz ısındık. Mutluydum.

«Bugün yarım mil koşacağım, Bren. Bakalım derecem ne olacak?..» Brenda kronometreye bastı, fırladım, arkamdan tüylü bir kuyruk gibi geliyordu bulutlar, Bren-

da yere uzanmış dizlerini uğuşturuyor, bir yandan kronometreye, bir yandan da bana bakıyordu. Bizden başka kimse yoktu ortalıkta, at yarışlarını anlatan filmler vardır hani, onları hatırladım, Walter Brennan gibi bir ihtiyarla yakışıklı bir delikanlı, güzel bir Kentucky sabahında genç bir kızın atını koşturur, saat tutarlar, o filmleri hatırladım. Arada bazı farklar vardı tabiî, söz gelişi, çeyrek mili koşmuştum ki, Brenda, «Bir dakika on dört saniye,» diye bağırdı bana; tatlı, güzel, tertemiz bir koşu oldu, bitirdiğimde Brenda ayakta beni bekliyordu. İpi göğüslemedim, Brenda'nın güzel kucağına attım kendimi, beni sevdiğini ilk olarak söyledi.

Koştuk — ben koştum — her sabah koştum, hafta sonunda bir mili 7:02'de alıyordum, her koşunun sonunda kronometrenin sesiyle Brenda'nın kucağı beni bekliyordu.

Geceleri pijamamı giyip kitap okuyordum, Brenda da kendi odasında okuyordu, Ron'un uyumasını bekliyorduk. Bazı geceler çok beklemek zorunda kalıyorduk, dışarıda yaprakların hışırtısını dinliyordum o zaman, havalar Ağustos sonuna doğru serinlemişti, geceleri havalandırma kapatılıyordu, hepimiz pencerelerimizi açabiliyorduk. Sonunda Ron yatmaya hazır olabiliyordu. Bir süre odasında dolaşıyor, şortu ve fanilâsıyle kapıya çıkıp banyoya gidiyor, şırıltıyla işiyor, dişlerini fırçalıyordu. Dişlerini fırçaladıktan sonra ben gidip dişlerimi fırçalıyordum. Koridorda karşılaşıyorduk, içten bir «İyi geceler» çekiyordum her keresinde. Banyoya girer girmez aynanın önüne geçip hayran hayran yanık tenimi seyrediyordum bir süre; arkamda, duşun sıcak-soğuk

musluklarında Ron'un süspansuarı asılmış oluyordu, kurumak için bırakılıyordu oraya. Kimse bu garip süse bir şey demiyordu, birkaç gece sonra artık dikkatimi bile çekmemeye başladı.

Ron dişlerini fırçalarken, ben de yatağa uzanmış sıramı beklerken hep pikap çalıyordu Ron'un odasında. Genellikle, basketbol maçından döndüğü zamanlar, Harriet'e telefon ediyordu — bizden sadece birkaç gün uzaktaydı Harriet — sonra da *Sports Illustrated* ve Mantovani'yle kendini odasına kapatıyordu; ama akşamları banyoya giderken Mantovani çalmıyordu odasında, bir başka plâk çalıyordu, Columbus plâğı dediği o plâk. Sanırım hep o plâk çalıyordu, pek bir şey çıkaramıyordum aslında. Çan sesleri duyuyordum, sonra marşa benzer bir müzik, hepsinin üstünde de Edward R. Murrow'unkine benzer kasvetli bir ses: «*Hoşça kal, Columbus,*» deniyordu şarkıda, «... *hoşça kal, Columbus... hoşça kal...*» Sonra sessizlik çöküyordu, odasına dönüyordu Ron; ışık sönüyordu, birkaç dakika geçiyordu aradan, Ron'un canlı, dinç, vitamin dolu bir uykuya daldığını duyuyordum, bütün atletlerin hoşlandığı bir uykuya.

Bir sabah, Brenda'nın odasından sıvışmam vakti yaklaşırken, bir rüya gördüm, uyandığımda şafak sökmek üzereydi, Brenda'mn saçının rengini ancak seçebileceğim bir ışık kaplamıştı odayı. Uykusunda dokundum Brenda'ya, rüya beni allak bullak etmişti çünkü: bir gemi görmüştüm, eski bir gemi, filmlerdeki korsan gemilerine benzer bir yelkenli. Gemideydim, yanımda kitaplıktaki o Zenci çocuk vardı — ben kaptandım, o da miço, bizden başka kimse yoktu gemide. Bir ara çok

tatlıydı rüya; Pasifik'te bir adanın limanına demirlemiştik, hava güneşliydi, pırıl pırıldı. Kapıda çıplak, güzel Zenci kadınlar vardı, hiç biri kımıldamıyordu; ama *biz kımıldayıverdik,* gemimiz limandan uzaklaşmaya başladı, Zenci kadınlar ağır ağır kıyıya geldiler, arkamızdan bir şeyler fırlatarak bir şarkı tutturdular: «Hoşça kal, Columbus... hoşça kal, Columbus... hoşça kal...»; çocuk da, ben de gitmek istemiyorduk, gemi gidiyordu ama, elimizden bir şey gelmiyordu, çocuk bütün suçun bende olduğunu söyledi, ben de ona yükledim suçu, kitaplık kartı yoktu, suç ondaydı, bağırdım, boşuna soluğumuzu tüketiyorduk, gittikçe uzaklaşıyorduk adadan, sonunda yerlileri göremez olduk. Hiç bir şeyin oranı yoktu rüyada, her şey daha önce görmediğim biçimdeydi, köşeliydi, galiba bu yüzden uyandım. Brenda'nm yanından ayrılmak istemedim o sabah, bir süre ensesiyle oynadım, saçlarının kesildiği yerle. Gerektiğinden çok kaldım Brenda'mn yanında, sonunda odama dönerken az kalsın Ron'la karşılaşıyordum, Patimkin Mutfak ve Banyo Küvetleri'nde geçireceği güne hazırlanmakta olan Ron'la.

ALTINCI BÖLÜM

O sabah Patimkinler'in evinde geçireceğim son sabahtı aslında; ama bir gün önce geç vakit eşyalarımı bavuluma yerleştirmeye başladığım sırada Brenda yanıma gelmiş, boşuna uğraşmamamı söylemişti — annesiyle babasından nasılsa bir haftalık izin daha koparabilmişti, İşçi Bayramı'na kadar kalabilecektim onlarda, Ron evleninceye kadar; sonra, ertesi sabah Brenda okula, ben de işimin başına dönecektik. Yazın son anma kadar birlikte olabilecektik böylece.

Sevinçten havalara uçmam gerekirdi bunu öğrenince, ama Brenda evdekilerle birlikte Harriet'i karşılamak için havaalanına yollanırken pek keyifli değildim, tedirgindim, Brenda Radcliffe'e döndüğünde her şey bitmiş olacaktı çünkü. Miss Winney'ın taburesi bile, Boston'u görebileceğim kadar yüksek değildi. Yine de, eşyalarımı

çekmeceye attım, Brenda'yla ilişkimizin biteceğine dair bir ipucu olmadığına kendimi inandırdım, her çeşit kuşkuyu, tedirginliği kendim yaratıyordum. Sonra, Ron'un odasına gidip yengeme telefon ettim.

«Alo,» dedi.

«Gladys Yenge,» dedim, «nasılsın?»

«Hastasın.»

«Hayır, eğleniyorum. Söylemek istedim sana, bir hafta daha kalıyorum.»

«Niye?»

«Dedim ya, burada eğleniyorum. Mrs. Patimkin, İşçi Bayramı'na kadar kalmamı istedi.»

«Temiz çamaşırın var mı?»

«Geceleri yıkıyorum. İyiyim, Gladys Yenge.»

«Elle yıkanınca pek temizlenmez.»

«Temiz. Bak, Gladys Yenge, çok güzel vakit geçiriyorum.»

«Güzel vakit geçiriyormuş.»

«Max Amca nasıl?» diye sordum.

«Nasıl olacak? Max Amca tıpkı Max Amca gibi. Bana bak, sesin bir tuhaf.»

«Niye? Çamaşırlarım kirli gibi mi çıkıyor sesim?»

«Aman ne zekâ! Günün birinde anlarsın.»

«Neyi?»

«Ne demek *neyi?* Anlarsın. Orada o kadar uzun zaman kalırsan bizi beğenmezsin artık.»

«Saçmalıyorsun, sevgilim,» dedim.

«Görürüz bakalım saçmalıyor muyum?»

«Newark'da hava soğuk mu, Gladys Yenge?»

«Kar yağıyor,» dedi.

«Geçen hafta soğuk muydu?»

«Kazık gibi oturup durursan elbette soğuk. Bana hiç de soğuk gelmiyor.»

«Peki, Gladys Yenge. Herkese selâm.»

«Annenden mektup var sana.»

«İyi. Gelince okurum.»

«Bir ara gelip okusana.»

«Zararı yok. Bir kart atarım onlara. Anla beni, bir tanem,» dedim.

«Çorapların nasıl?»

«Yalınayak dolaşıyorum. Hoşça kal, şekerim.» Telefonu kapattım.

Aşağıda mutfakta Carlota yemeği hazırlıyordu. Ev işi yapmak, hayatının bir parçası olmuştu onun. Fırından bulaşık makinesine uzanıyor, düğmelere basıyor, ibreleri çeviriyor, fırının penceresinden içeriye bakıyor, zaman zaman da küvette duran bir salkımdan kocaman bir kara üzüm tanesi koparıyordu. Durmadan çiğniyor, şarkı söylüyor, üzüm kabuğuyla çekirdeklerini çöp tenekesine tükürüyordu. Arka kapıdan çıkarken merhaba dedim ona, cevap vermedi, ama bir yakınlık vardı aramızda, Patimkinler'in meyvesini paylaşmış kişiler arasında doğan bir yakınlık.

Bahçede bir süre kendi kendime basket oynadım; sonra biraz golf çalıştım; sonra bir futbol topuyle meşe ağacına şüt attım; sonra da baskete döndüm yine. Hiç bir şey ilgimi çekmiyordu, midem bomboştu, aylardır yemek yememiştim sanki, içeri girip bir salkım üzümle çıktım, aç değildim aslında, Brenda'dan uzakken bir

boşluk kaplıyordu içimi. Yakında ayrılacağımız düşüncesi epeydir kafamı kurcalıyordu, ama geceleyin gördüğüm rüya daha da karamsar yapmıştı beni. Bu karamsarlığın nedense Harriet'le bir ilgisi var gibiydi; ansızın farkına vardım: hep Harriet'in gelişini konuşmuş, Harriet'in gelişini beklemiştik, o gün gelip çatıvermişti işte, Brenda'nın ayrılacağı günün gelivereceği gibi.

Ama bu kadar değildi: Harriet'le Ron'un birleşmeleri, ayrılığın sürekli bir ayrılık olması gerekmediğini de hatırlatmıştı bana. İnsanlar birbirleriyle evlenebilirlerdi, genç olsalar bile! Brenda'yla ben evliliği hiç konuşmamıştık, yalnız bir kere, havuz kenarında geçirdiğimiz o gece, «Beni seversen her şey yoluna girer,» demişti. Evet, artık seviyordum onu, o da beni seviyordu, ama her şey yolunda değildi. Yoksa yine kötümser olmaya mı başlamıştım? Epeyce gelişme vardı durumumuzda; orada, bahçede, Ağustos göğü altında her şey öylesine güzeldi ki, gerektiğinden fazla güzeldi belki, geçiciydi, Brenda'yla evlenmek istiyordum. Ama on beş dakika sonra, arabasıyle çıkıp gelince evlenmenin sözünü bile etmedim. Bunu teklif etmek cesaret isterdi, o cesaret de bende yoktu. Ancak, koca bir «Evet!» sevindirirdi beni, başka türlü bir «Evet» e, ya da «Hayır» ın herhangi bir çeşidine dayanamazdım. «Biraz bekleyelim, sevgilim,» türlüsünden bir cevap sonum olurdu. Onun için şimdilik bıraktım bu teklifi, ileride sandığımdan da cesur davranacağımı aklıma bile getirdiğim yoktu tabiî.

«Harriet'in uçağı gecikti, ben de geldim,» diye seslendi Brenda.

«Ötekiler nerede?»

«Bekliyorlar, yemeği havaalanında yiyecekler, Carlota'ya söyleyeyim.» İçeri girdi.

Birkaç dakika sonra sundurmada göründü. Önü adamakıllı açık, sarı bir elbise giymişti. Göğüslerinin üstünde bronzlaşmış teni görünüyordu. Bahçeye çıkınca ayakkabılarını fırlatıp attı, çimenlerde yalınayak yürüyerek yanıma, meşe ağacının altına geldi.

«Hep yüksek topuklu ayakkabı giyen kadınların yumurtalıkları eğri olurmuş,» dedi.

«Kim söyledi?»

«Hatırlamıyorum. İçimde her şeyin yerli yerinde olmasını isterim.»

«Brenda, bir şey sormak istiyorum sana...»

Üstünde kocaman bir O olan battaniyeyi çekip üstüne oturdu.

«Ne?» dedi.

«Yersiz bir şey belki, ama değil aslında... Bir spiral al. Bir doktora gidip spiral taktır.»

Gülümsedi. «Merak etme, şekerim, dikkatliyiz. Her şey yolunda.»

«Ama en sağlamı bu.»

«Sağlam gidiyoruz zaten. Boşu boşuna para vermiş olacağız.»

«Bazı şeyleri göze almak niye?»

«Göze aldığımız yok ki. Sen bir şeyler kullanıyorsun ya.»

«Şekerim, sadece işi sağlama alalım diye söylemiyorum,» dedim.

«Benim de bir şeyim olsun istiyorsun, öyle mi? Baston gibi, kukulete gibi —»

«Brenda, taktır istiyorum... Zevk için.»

«Zevk mi? Kimin zevki? Doktorun mu?»

«Benim,» dedim.

Cevap vermedi, parmaklarını köprücük kemiğine götürdü, orada ansızın birikivermiş ter damlacıklarını sildi.

«Hayır, Neil, saçma bir şey bu.»

«Niye?»

«Niye mi? Saçma da ondan.»

«Saçma diyorsun, Brenda — çünkü bunu yapmanı *ben* istedim senden.»

«Bu daha da saçma.»

«Sen benden böyle bir şey isteseydin, hemen telefon rehberinin sarı sayfalarını açar, Cumartesi öğleden sonraları açık bir doktor bulurduk.»

«Senden böyle bir şey istemezdim, yavrum.»

«Doğrusu bu,» dedim, gülümsüyordum. «Doğrusu bu.»

«Değil,» dedi, ayağa kalkıp basketbol kortuna gitti, Mr. Patimkin'in bir gün önce çizdiği beyaz çizgilerin üstünde yürümeye başladı.

«Gel buraya,» dedim.

«Neil, saçma bir şey bu, artık bırakalım bunu, konuşmayalım.»

«Niye bu kadar bencilsin?»

«Bencil mi? Asıl sensin bencil. Kendi zevkin için...»

«Doğru. Kendi zevkim için. Niye olmasın?»

«Yükseltme sesini. Carlota.»

«Gel öyleyse buraya,» dedim.

Çimenlerin üstünde beyaz ayak izleri bırakarak yanıma geldi. «Şehvet düşkünü biri olduğundan haberim yoktu,» dedi.

«Sahi mi?» dedim. «Bilmen gereken bir şey var. Benim bahsettiğim şeyin şehvetle bir ilgisi yok.»

«Neden bahsediyorsun öyleyse, anlamıyorum. Niye yoruyorsun kafanı? Kullandığımız yeterli değil mi?»

«Doktora gidip spiral taktırmanı istiyorum sadece. O kadar. Sebebi yok. Git yap bu işi. Ben istediğim için.»

«Pek mantıklı davranmıyorsun —»

«Allah kahretsin!»

«Seni kahretsin!» dedi, eve girdi.

Gözlerimi yumup arkama dayandım, on beş dakika, belki de daha az zaman sonra birinin golf oynadığını duydum. Brenda'ydı, şort ve blûz giymişti, yine yalınayaktı.

Birbirimizle konuşmadık, ama golf sopasını kulağının arkasına kadar götürüp sallayışını, topun gidişiyle birlikte çenesinin havada bir eğri çizişini seyrettim.

«Beş yüz metre,» dedim.

Cevap vermedi, bir başka vuruşa hazırlandı.

«Brenda. Lütfen buraya gel.»

Sopayı çimenlerde sürüyerek yanıma yaklaştı.

«Ne var?»

«Seninle tartışmak istemiyorum.»

«Ben de istemiyorum,» dedi. «İlk kavgamız.»

«Çok mu kötü bir şey istedim senden?»

Başını salladı.

«Bren, böyle bir şey istediğime şaşırdın belki. Aslında ben de şaşırdım. Ama çocuk değiliz.»

«Neil, istemiyorum bunu. Sen istiyorsun diye istemiyor değilim. Sen öyle sanıyorsun.»

«Niye istemiyorsun peki?»

«Birçok sebebi var. Bir kere öyle şeyler takacak kadar yaşlı bulmuyorum kendimi.»

«Yaşın ne ilgisi var bununla?»

«Yaştan bahsetmiyorum. Kendimden bahsediyorum ben. Önceden tasarlanarak yapılmış bir şey olur bu.»

«İyi ya işte. İkimiz de değişiriz.»

«Ben değişirim.»

«Biz. İkimiz.»

«Neil, gidip bir de doktora yalan mı söyleyeyim istiyorsun?»

New York'a, Margaret Sanger'a gidebilirsin. Orada soru filân sormuyorlar.»

«Daha önce yaptın mı bunu?»

«Hayır,» dedim. «Ama biliyorum. Mary McCarthy'yi okudum.»

«Tamam işte. Onun romanlarından çıkmış biri gibi hissederim kendimi.»

«O kadar büyütme,» dedim.

«Asıl büyüten sensin. İşin içine bir çeşit serüven tadı katılacak o zaman. Sence. Geçen yaz bir orospuyla işi pişirdim, diyeceksin, kalkıp doktora yolladım onu —»

«Ah, Brenda, ne kadar bencilsin! 'Geçen yaz' diyen de sensin, bitmesini istiyorsun bunun. Aslına bakarsan, bütün istediğin bu —»

«Evet, bencilim. Bitmesini istiyorum bunun. Bir hafta daha onun için kal istedim, kendi evimde onun için yat-

tım seninle. Nen var senin? Sırayla saldırsanıza üstüme — bir gün annem, bir gün sen —»

«Saçmalama!»

«Hepinizin canı cehenneme!» dedi Brenda, ağlıyordu, kaçıp gittiğinde onu bütün gün göremeyeceğimi anladım, görmedim de.

Harriet Ehrlich, başkalarını da, kendisini de pek tanımayan bir genç kız etkisi bıraktı bende. Her şeyin sadece yüzeyini gören bir insandı, Ron'a ve Patimkinler'e göre biçilmiş kaftandı. Mrs. Patimkin, Brenda'nın önceden söylediği gibi davrandı: Harriet gelir gelmez kanadını açıp onu gövdesinin sıcaklığına çekiverdi, Brenda'nm bulunmak istediği yere. Harriet'le Brenda'nın vücut yapıları birbirine benziyordu, ama göğüsleri biraz daha iriydi Harriet'in, karşısındaki konuşurken de durmadan başını sallıyordu. Arada bir, söylediğiniz cümleleri o da sizinle birlikte tamamlıyordu, ama pek sık olmuyordu bu, ellerini birbirine kenetleyip başını sallıyordu. Bütün akşam, Patimkinler, yeni evlilerin nerede oturacağını, nasıl eşyalar alacağını, ne zaman çocuk yapmaları gerektiğini konuştular — konuşmalar boyunca, Harriet'in beyaz eldivenler giydiğini düşündüm hep, ama giymiyordu.

Brenda'yla ben birbirimize ne baktık, ne de tek kelime söyledik; oturup dinledik sadece, Brenda benden de sabırsızdı. Konuşmanın sonlarına doğru Harriet, Mrs. Patimkin'e «Anne» demeye başladı, bir kere de «Patimkin Anne» dedi, işte tam o sırada Brenda yatmaya gitti. Ben kaldım, ipnotize edilmiş gibiydim. Sonunda, Mr.

Patimkin'le Mrs. Patimkin de yataklarına çekildiler; iskemlesinin üstünde uyuyup kalmış olan Julie'yi de Ron odasına götürdü. Patimkinler'den olmayan iki kişi karşı karşıyaydık şimdi.

«Ron'un söylediğine göre işiniz çok ilgi çekiciymiş.»

«Kitaplıkta çalışıyorum.»

«Okumayı eskiden beri severim.»

«Ron'la evlenmeniz iyi olacak öyleyse.»

«Ron müzikten hoşlanır.»

«Evet,» dedim. Saçmalamıştım tabiî.

«*Liste-başı* kitapları hemen okumak fırsatını buluyorsunuzdur öyleyse,» dedi.

«Bazen,» dedim.

Ellerini dizlerine vurarak, «Eh,» dedi, «hepimiz iyi vakit geçireceğiz. Öyle umuyoruz ki, Brenda'yla siz de bize katılırsınız.»

Gülümsedim. «Bu gece değil. Yakında. Affedersiniz, ben odama gidiyorum.»

«İyi geceler. Brenda'yı çok seviyorum.»

«Teşekkürler,» dedim, merdivenlerden çıktım.

Brenda'nın kapısına usulca vurdum.

«Uyuyorum.»

«Gelebilir miyim?» diye sordum.

Kapısı iki santim aralandı. «Ron kalkar şimdi,» dedi. «Açık bırakırız kapıyı. Konuşmak istiyorum sadece.»

Beni içeri aldı, yatağın karşısındaki iskemleye oturdum.

«Gelininizi sevdin mi?»

«Daha önce görmüştüm onu.»

«Brenda, bu kadar ters olmak zorunda değilsin.»

Cevap vermedi, oturduğum yerde perdenin ipiyle oynadım.

«Hâlâ kızgın mısın?» diye sordum sonunda.

«Evet.»

«Olma,» dedim. «Söylediklerimi unut. Sonu böyle olacaksa değmez.»

«Nasıl olacaktı peki?»

«Bilmem. Söylediğimin bu kadar korkunç olacağı aklıma gelmemişti.»

«Benim gibi düşünmüyorsun, belki ondandır.»

«Belki.»

«Belkisi yok.»

«*Peki*,» dedim. «Neye kızdığını bir anlasan. Aslında söylediğime kızmadın, Brenda.»

«Neye kızdım peki?»

«Bana.»

«Yine başlama, n'olursun. Nasıl olsa hiç bir isteğim yerine gelmez.»

«Gelir,» dedim. «Geldi bile.»

Kapıyı kapatıp odadan çıktım.

Ertesi sabah aşağıya indiğimde ortalıkta büyük bir hareket vardı. Oturma odasında Mrs. Patimkin'in Harriet'e bir liste okuduğunu duydum, Julie de odadan odaya koşup patenlerini arıyordu. Carlota halıyı süpürüyordu o arada; mutfaktaki her âlet titreyerek, oynayarak, sarsılarak çalışmaktaydı. Brenda tatlı bir gülümseyişle karşıladı beni, arka bahçeye ve havaya bir göz atmak için yemek odasına geçtim, gelip omuzumu öptü.

«Merhaba,» dedi.

«Merhaba.»

«Bu sabah Harriet'le gitmem gerekiyor,» dedi. «Birlikte koşamayacağız. İstersen sen yalnız git.»

«İstemem. Oturur bir şey okurum. Nereye gidiyorsunuz?»

«New York'a gidiyoruz. Alışverişe. Düğün elbisesi alacak. Gelinlik değil. Düğünden sonra giymek için.»

«*Sen* ne alacaksın?»

«Ben de bir elbise alacağım. Nedime elbisesi. Harriet'le gidersem Bergdorf'dan alabilirim, annemle gidersem Ohrbach'dan almak zorunda kalırım sonra.»

«Benim için de bir şey al, olur mu?» dedim.

«N'olursun Neil, yine başlama!»

«Şaka ediyordum sadece. O mesele aklımdan bile geçmiyordu.»

«Niye söyledin öyleyse?»

«Hay Allah!» dedim, dışarı çıkıp arabama atladım, Millburn Center'e gidip kahve içtim, yumurta yedim.

Döndüğümde Brenda gitmişti, evde sadece Carlota, Mrs. Patimkin, bir de ben vardık. Onların oturduğu odalara girmek istemedim, sonunda Mrs. Patimkin'le televizyon odasında karşı karşıya kaldık. Elindeki kocaman bir kâğıtta bazı adları işaretliyordu; yanındaki masada incecik iki telefon rehberi duruyordu; zaman zaman rehberlere bakıyordu Mrs. Patimkin.

«Yorgunlara rahat yok,» dedi.

Bu özdeyişi koca bir gülümseyişle karşıladım, sanki ilk duyuyordum. «Evet. Tabiî,» dedim. «Yardım etmemi ister miydiniz? Belki listeyi kontrol edebilirim.»

Başını iki yana sallayarak, «Hayır,» dedi. «Hadassah için bu.»

«Ya,» dedim.

Oturup ona baktım. «Annen Hadassah'da mı?» diye sordu.

«Şimdi Hadassah'da mı bilmiyorum. Newark'dayken üyeydi.»

«Çalışan üyelerden miydi?»

«Galiba, birileri için İsrail'de ağaç dikiyordu boyuna.»

«Sahi mi?» dedi Mrs. Patimkin. «Adı ne?»

«Esther Klugman. Şimdi Arizona'da. Orada da Hadassah var mı?»

«Nerede Yahudi kadın varsa, orada Hadassah vardır.»

«Üyedir öyleyse. Babamla birlikte şimdi. Nefes darlığı çekiyorlar, onun için gittiler. Ben Newark'da kalıyorum, yengemle. Ama yengem Hadassah'da değil. Halam Sylvia Hadassah'da. Tanır mısınız onları, Aaron Klugman'la Sylvia? Klübünüzde üyeler. Bir de kızları var, kuzenim Doris —» Duramıyordum artık «— Livingston'da oturuyorlar. Belki de Sylvia Hala Hadassah'da değildir. Bir tüberküloz kurumundadır. Ya da kanser. Hastalıkların biriyle ilgilendiğini biliyorum.»

«Çok güzel,» dedi Mrs. Patimkin.

«Evet.»

«İyi çalışıyorlar.»

«Biliyorum.»

Mrs. Patimkin bana ısınmaya başladı, diye düşünüyordum; bir süre dünyaya çevirdi menekşe rengi gözlerini, kâğıttan ayırdı. «B'nai B'ith'le ilgileniyor musun?» diye sordu. «Ron evlenir evlenmez üye oluyor.»

«Ben de evleninceye kadar beklerim herhalde,» dedim.

Küser gibi oldu Mrs. Patimkin, listelerine eğildi, onun bu Yahudi sorunlarıyle yakından ilgilenmeyişimin biraz aptalca bir şey olduğunu farkettim. Mümkün olduğu kadar ilgili görünerek, «Din alanında da bazı çalışmalarınız var herhalde,» dedim.

«Evet,»

Bir süre sonra, «Sen hangi tapınağa gidiyorsun?» diye sordu.

«Hudson Street Sinagogu'na giderdik. Annemle babam gideli beri benim pek uğradığım yok.»

Mrs. Patimkin, bu cevabımda bir terslik sezdi mi, bilmiyorum. Ben kendi hesabıma durumu idare etmiştim, öyle sanıyordum, annemle babamın gidişinden önceki putperestlik dönemim geldi aklıma, durumu idare ettiğime iyice inandım. Mrs. Patimkin, hiç vakit geçirmeden — belki beni kıstırmak için — sordu: «Cuma gecesi tapınağa gidiyoruz. Sen de gelsene. Ortodoks musun, tutucu musun?»

Düşündüm. «Epeydir gittiğim yok... döndüm gibi bir şey...» Gülümsedim. «Ben Yahudiyim sadece.» Kötülük olsun diye söylememiştim bunu, ama Mrs. Patimkin hemen listesine eğildi yine. Dinsiz olmadığıma onu inandırmak için çabaladım, uzun uzun düşündüm. Sonunda sordum: «Martin Buber'in eserlerini okudunuz mu?»

Elindeki listeye bakarak, «Buber... Buber,» dedi. «Ortodoks mu, tutucu mu?» diye sordu.

«... Filozof.»

«Reformistlerden mi?» diye sordu; sesinde bir güceniklik vardı yine.

Belli belirsiz bir sesle, «Ortodoks,» dedim.

«Güzel,» dedi.

«Evet.»

«Hudson Street Sinagogu da ortodoks, değil mi?» diye sordu.

«Bilmiyorum.»

«Oraya gidiyorsun sanmıştım. Ortodoks olup olmadığını bilmiyor musun?»

«Evet. Ortodoks.»

«Öyleyse sen de ortodokssun.»

«Evet, ortodoksum tabiî,» dedim. Alı al kesilerek, «Siz de ortodoks musunuz?» diye sordum.

«Ben ortodoksum. Kocam değil.» Bu cevaptan, kocasının böyle şeylere pek aldırmadığı sonucunu çıkardım. «Brenda ise hiç bir şey değil, belki biliyorsun.»

«Öyle mi?» dedim. «Bilmiyordum.»

«İbranice öğrenimi yapanlar içinde en iyisiydi,» dedi Mrs. Patimkin, «Ama sonra böyle şeylere aldırmaz oldu.»

Ne diyeceğimi bekliyormuş gibi bana baktı. «Pek bilemiyorum. Brenda galiba biraz...» diye söze başladım.

Neyse, o arada telefon çaldı da bu güç durumdan kurtuldum, sessizce bir ortodoks duası ettim Tanrı'ya.

«Alo,» dedi Mrs. Patimkin. «... hayır... gelemem, daha listedekilere telefon edeceğim...»

Kapalı pencereler hiç ses geçirmiyordu içeriye, ama dışardaki kuşların şakımalarını dinliyormuş gibi yaptım.

«Ronald getirsin... Ama bekleyemeyiz, zamanında hazır olamayız sonra.»

Mrs. Patimkin bana biz göz atıp telefonun ahizesini bir eliyle kapadı. «Benim için Newark'a kadar gider miydin?»

Ayağa kalktım. «Giderim tabiî.»

Yine, «Alo?» dedi telefona. «Neil gelip alacak... Hayır, *Neil,* Brenda'nm arkadaşı... Evet... Güle güle.»

«Mr. Patimkin bana bazı gümüş takımlar göstermek istiyor. Gidip alır mıydın onları?»

«Tabiî.»

«Nerede olduğunu biliyor musun?»

«Evet.»

Bir anahtarlık uzatarak, «Al,» dedi, «Volkswagen'la gidersin.»

«Arabam dışarıda.»

«Al şunu,» dedi.

Patimkin Mutfak ve Banyo Küvetleri, Newark'ın Zenci mahallesinin tam göbeğindeydi. Yıllarca önce, büyük göç sırasında, Yahudi mahallesiydi burası, atalarımın yirminci yüzyıl başında yemek yediği, yıkandığı balıkçı dükkânları, küçük lokantalar, hamamlar hâlâ duruyordu. Kokuları bile geliyordu insanın burnuna: balık kokusu, et kokusu, ekşi domates kokusu — ama hepsinin üstünde, otomobil tamircilerinden gelen yağ kokusu, birahanenin ekşi kokusu, bir de bir deri fabrikasının geniz yakan kokusu vardı ortalıkta; sokaklarda da, Ya-

hudi çocuklarının yerine, süpürge sopası ve yarım topla beyzbol oynayan Zenci çocuklarının çığlıkları duyuluyordu. Sokaklar bayağı değişmişti: büyükbabama benzeyen ihtiyar Yahudiler çabalaya çabalaya ölmüşlerdi, çocukları ise çabalaya çabalaya yaşamışlar, batıya, hep batıya, önce Newark'ın kenar mahallelerine, sonra Orange Dağları'nm yamaçlarına taşınmışlardı durmadan; sonunda dağın tepesine varmışlar, öteki yanına inmeye başlamışlardı. Aynı göçü Zenciler yapıyordu şimdi, Yahudiler'in izinden yürüyorlardı, mahallede kalanlar berbat bir hayat yaşıyor, uyurken kaskatı şiltelerinde Georgia gecelerinin çam kokularını duyuyorlardı.

Bir an merak ettim, kitaplıktaki çocuğu burada, sokaklarda görebilecek miydim? Göremedim tabiî, ama içlerine durmadan köpeklerin, çocukların, önlüklü kadınların girip çıktığı bu yıkık dökük evlerden birinde oturduğuna emindim. Üst katların pencereleri açıktı, o uzun merdivenlerden sokağa inemeyecek kadar ihtiyar olanlar, oturdukları yerlerde, perdesiz pencerelerde, dizlerini yassı yastıklara dayayıp başlarını uzatarak aşağıya, çocukların, gebelerin, işsizlerin itişip kakışmalarına bakıyorlardı. Zencilerden sonra kimler gelecekti? Kim kalmıştı geride? Hiç kimse, diye düşündüm, günün birinde bu sokaklar, büyükannemin eski bir *jahrzeit* fincandan sıcak çay içtiği bu sokaklar bomboş kalacaktı, hepimiz Orange Dağları'nın tepesinde bulacaktık kendimizi; o zaman ölüler tabutlarını tekmelemeyi bırakacaklar mıydı acaba?

Volkswagen'ı koca bir garaj kapısının önüne çektim, kapıda şunlar yazılıydı:

PATIMKIN MUTFAK VE BANYO KÜVETLERİ
«Her Boy - Her Çeşit»

İçeri girince camekânlı bir yazıhane gördüm; koca bir deponun tam ortasındaydı. Arkada iki kamyona yük yükleniyordu; Mr. Patimkin, ağzında bir püro, birine bağırmaktaydı. Ron'du bu, beyaz bir fanilâ giymişti, fanilânın önünde Ohio State Athletic Association yazılıydı. Mr. Patimkin'den uzundu boyu, nerdeyse onun kadar da yapılıydı, ama elleri yanına sarkmıştı, küçük bir çocuk gibi tıpkı; Mr. Patimkin'in pürosu lokomotif gibi tütüyordu ağzında. Altı Zenci, telâşlı hareketlerle bir kamyonu yüklemekteydiler, birbirlerine küvetleri atıyorlardı, ödüm koptu.

Ron, Mr. Patimkin'in yanından ayrılıp Zencilerin başına gitti. Kollarını sallayıp durdu, kafası epey karışmış gibiydi, ama yüklenilen küvetler yere düşer diye korktuğu yoktu. Kendimi onun yerine koydum — bir saat içinde ülserli biri olur çıkardım. Küvetlerin yere düşüp parçalanışını gözümün önüne getirdim. Kendi sesimi duyar gibi oldum: «Dikkat edin, çocuklar. Dikkatli olun biraz! Hey! N'olursunuz dikkat edin! Dikkat! Ah!» Ya, Mr. Patimkin yanıma gelip, «Peki, yavrum, kızımla evlenmek istiyorsun, görelim bakalım marifetini,» deseydi? Görürdü marifetimi: parçalanmış mozayiklerden bir döşeme haline gelirdi yer, her yan küvet parçalarıyle dolardı. «Klugman, ne biçim işçisin sen? Yediğin yemeğe göre çalışıyorsun!» «Doğru, doğru,

ben bir serçeyim, bırakın beni gideyim.» «Daha yük yüklemeyi bile bilmiyorsun!» «Mr. Patimkin, soluk almak bile tedirgin ediyor beni, uyku bile beni yoruyor, bırakın beni gideyim, bırakın beni gideyim...»

Mr. Patimkin, çalan telefona cevap vermek için akvaryuma benzeyen yazıhanesine gitti, ben de kendimi bu tatsız düşüncelerden sıyırıp arkasından gittim. Yazıhaneye girince, Mr. Patimkin kafasını kaldırıp bana baktı; pürosu elindeydi. Elini salladı, selâmladı yani. Dışarıdan Ron'un yüksek sesle söylenişini duydum: «Hepiniz aynı anda gidemezsiniz yemeğe. Bu işi bir an önce bitireceğiz, vaktimiz yok!»

«Otur,» dedi Mr. Patimkin, konuşmaya devam etti; baktım, bir tek iskemle vardı yazıhanede, kendi iskemlesi. Patimkin Küvetleri'nde oturmak diye bir şey yoktu — herkes uğraşa didine, ayakta çıkarıyordu ekmek parasını. Dolapların üstüne asılmış takvimlere bakarak oyalandım; takvimlerde kadın resimleri vardı, çizen öyle iri göğüslü, öyle geniş kalçalı çizmişti ki kadınları, insanda en ufak heyecan uyandırmıyorlardı. «Lewis İnşaat Şirketi», «Earl Kamyon ve Oto Tamirhanesi» ve «Grossman ve Oğlu, Mukavva Kutular» takvimlerine kadın resimleri çizen ressam o güne kadar hiç raslamadığım üçüncü bir insan cinsi çıkarmıştı ortaya.

Mr. Patimkin, «Tabiî, tabiî, tabiî,» dedi felefona. «Yarın, bana yarın filân deme. Yarın ne olacağı belli olmaz.»

Öteki uçtan biri bir şeyler söyledi. Kimdi acaba? İnşaat şirketinden Lewis mi? Kamyon tamirhanesinden Earl mi?

«Burası ticarethane, Grossman, düşkünler evi değil.»

Demek telefonda paparayı yiyen Grossman'dı.

«Bırak palavrayı,» dedi Mr. Patimkin. «Şehirde tek adam sen değilsin, dostum.» Bana göz kırptı sonra.

Demek Grossman'a karşı birleşmiştik. Mr. Patimkin'le ben. Becerebildiğim kadar gülümsedim.

«Peki öyleyse, beşe kadar buradayız... Fazla beklemem.»

Bir kâğıda bir şeyler karaladı. Baktım, koca bir X'di bu.

«Oğlum burada olacak,» dedi. «Evet, o da yanımda çalışıyor.»

Artık Grossman ne dediyse, Mr. Patimkin güldü. Güle güle bile demeden telefonu kapadı.

Ron'un ne yaptığına bakmak için başını çevirdi. «Dört yıl kolejde okudu, hâlâ bir kamyon nasıl yüklenir, bilmiyor.»

Ne diyeceğimi şaşırdım, ama sonunda doğruyu seçtim. «Ben de yükleyemem herhalde.»

«Öğrenebilirsin. Ben nasıl öğrendim? Dâhi değilim ya. Öğrendim işte. Zor iş adamı öldürmez.»

Bu sözü kabul ettim.

Mr. Patimkin pürosuna baktı. «İnsan çalışa çalışa bir yere varır. Öyle kıç üstü oturmakla bir şey elde edilmez... Bu memleketin en büyük adamlarının bile çalışa çalışa canı çıkmıştır, inan bana. Rockfeller'in bile. Başarıya kolay varılmaz...» Bunları söylerken bir yandan da deposuna bakıyordu. Çok konuşan bir adam değildi aslında, galiba bunları da ben orada olduğum için söyledi — kimbilir, bir yabancıydım şimdilik, ama günün

birinde bu deponun adamlarından biri olacaktım belki. Acaba Mr. Patimkin bunu düşünerek mi böyle konuşmuştu? Bilmiyordum.

Ron'a baktı yine. «Şuna bak, basketbolü de böyle oynasaydı, hemen atarlardı takımdan.» Bunu söylerken gülümsüyordu.

Kapıya yöneldi. «Ronald, bırak da yemeğe gitsinler.»

Ron, bağırarak, «Bazılarını şimdi, bazılarını da birazdan göndersem daha iyi olur sanmıştım,» diye cevap verdi.

«Niye?»

«O zaman hep burada birileri —»

«Yeni icatlar çıkarma,» diye bağırdı Mr. Patimkin. «Herkes yemeğe gidecek, hemen şimdi.»

Ron arkasına döndü. «Peki çocuklar, herkes yemeğe!»

Babası bana gülümsedi. «Zekî çocuk? Ha?» Kafasına vurdu. «Her şey akılla olur sanıyor. Mideyi hiç taktığı yok. İdealist.» Sonra benim varlığımın farkına vardı ansızın. «Tabiî idealist olmanın bir zararı yok, öğretmenlik ediyorsan, ya da senin gibi biriysen, yani öğrenciysen filân. Burada çalışırken bir parça *gonif* olman gerekir. Bu ne demek, biliyor musun? *Gonif?*»

«Hırsız,» dedim.

«Kendi çocuklarımdan daha iyi biliyorsun. Benimkiler *goyim,* akılları o kadar eriyor.» Yazıhanenin önünden geçen Zencilere baktı. «Bir saat kaç dakikadır, biliyorsunuz, değil mi? Bir saat sonra burada olun!» diye bağırdı.

Ron yazıhaneye geldi, tabiî elimi sıktı.

«Mrs. Patimkin'in takımları hazır mı?» diye sordum.

«Ronald, gümüş takımları getir.» Ron uzaklaştı, Mr. Patimkin, «Evlendiğim zaman tenekeden takımlar vardı bizim evde. Bu çocuğu ise altından aşağısı kurtarmıyor,» dedi; ama sesinde öfke filân yoktu, hiç yoktu.

O gün öğleden sonra kendi arabamla dağlara çıktım, bir süre tel örgülerin arkasından geyikleri seyrettim; GEYİKLERE YİYECEK VERMEYİN, *Güney Dağlık Bölgesi Müdürlüğünün Emri*, tabelâlarının koruyuculuğu altında sıçrayıp duruyorlardı. Yanımda düzinelerle çocuk vardı; ellerindeki patlamış mısırları geyiklere uzatıyorlar, geyikler avuçlarını yalayarak mısırları yedikçe de gülüyor, çığlık atıyorlardı; onların çığlıklarından ürken geyikler kaçıyorlardı, bu da çocukları üzüyordu tabiî. Az ileride çikolata rengi anneler, dağ yolundan kıvrıla kıvrıla akan trafiği seyretmekteydiler. Benden birazcık yaşlı genç anneler de vardı, beyaz derililer, arabalarına kurulmuş çene çalıyorlar, arada bir de çocuklarına bakıyorlardı. Brenda'yla ben bazı günler öğleden sonra bir sandviç yemek için çıktığımızda, ya da öğle yemeği yemeye gittiğimizde görmüştüm onları: üçer-dörder kişilik kümeler halinde sandviççilerde oturup çocuklarını seyrederlerdi yine, ellerindeki hamburgerleri yutarcasına yiyen çocuklarını. Para verirlerdi onlara, diledikleri plâkları çalabilsinler diye. Çocukların hiç biri okuma yazma bilmezdi gerçi, ama şarkı adlarını sökmeyi nasılsa becerebiliyorlardı. Bu arada anneler — bazılarını liseden tanıyordum — güneş yağlarını, mağazaları, tatil yerlerini karşılaştırırlardı konuşurken. Oturdukları yerde ölümsüz gibiydiler. Saçlarının rengi

diledikleri gibiydi, elbiselerinin biçimi, deseni nefisti, eğer modaysa evlerinde İsveç stili eşyalar bulunurdu, kocaman barok eşyalar moda olursa kısa bacaklı o uzun sehpalar gider, yerlerine Ondördüncü Louis gelirdi. Birer tanrıça gibiydiler, ben Paris olsam içlerinden hiç birini seçemezdim, aralarındaki farklar öylesine mikroskopikti ki. Kaderleri hepsini birbirine benzetmişti. Sadece Brenda sıyrılıyordu aralarından. Para ve rahatlık onun tekliğini silememişti — şimdilik silememişti belki, yoksa silmiş miydi? Sevdiğim kimse nasıl bir insandı, öyle uzun uzun kafa yormaktan hoşlanmadığım için, avucumu bir geyik yavrusuna uzattım, düşüncelerimi yalayıp aldı.

Patimkinler'in evine döndüğümde, Brenda oturma odasındaydı, her zamankinden güzel görünüyordu. Yeni elbiselerini annesiyle Harriet'e göstermekteydi. Mrs. Patimkin bile yumuşamıştı; ağzıyla gözlerinin çevresindeki, Brenda'dan nefret eden kaslara yatıştırıcı bir iğne yapılmıştı sanki.

Brenda, gözlüksüz, tam bir modele benziyordu; sisli, yarı kapalı gözleriyle bana baktı, herkes uykusuzluk der geçerdi buna, benim damarlarımda ise bir çeşit şehvet duygusu uyandırdı. Mrs. Patimkin, aldığı elbisenin güzel olduğunu söyledi, Brenda'nın çok güzel olduğunu söyledim ben, Harriet de güzel olduğunu söyledi Brenda'nın, geli'nin aslında o olması gerektiğini ileri sürdü, bir süre tedirgin bir sessizlik kapladı ortalığı, hepimiz güveyin kim olacağını düşünmeye koyulduk.

Sonra, Mrs. Patimkin Harriet'i mutfağa götürünce, Brenda yanıma gelip, «Gelin ben olmalıydım aslında,» dedi.

«Evet, sevgilim.» Onu öptüm, ansızın ağlamaya başladı.

«Nen var, şekerim?» dedim.

«Dışarı çıkalım.»

Bahçeye çıktık, Brenda ağlamıyordu artık, ama sesi çok yorgundu.

«Neil, Margaret Sanger Kliniği'ne telefon ettim,» dedi. «New York'tayken.»

Cevap vermedim.

«Neil, evli olup olmadığımı sordular. Telefondaki kadın annemdi sanki...»

«Sen ne dedin?»

«*Değilim* dedim.»

«O ne dedi?»

«Bilmem. Telefonu kapattım.» Uzaklaştı, meşe ağacının çevresinde döndü. Ayakkabılarını çıkarmıştı ayaklarından, bir eliyle ağacın dalına tutunmuştu.

«Yine telefon edebilirsin,» dedim.

Başını iki yana salladı. «Hayır. Edemem. Zaten ne diye ettim, onu bile bilmiyorum. Alışveriş ediyorduk, bir ara ayrıldım, rehberde numarayı bulup telefon ettim.»

«Bir doktora da gidebilirsin.»

Yine salladı başını.

«Bak, Bren,» diye üsteledim, «birlikte gideriz, bir doktora. New York'da —»

«Öyle ufacık, pis bir muayenehaneye gitmek istemem —»

«Gitmeyiz. New York'un en ünlü doktoruna gideriz. Bekleme odasında *Harper's Bazaar* dergileri bulunduranına. Nasıl?»

Alt dudağını ısırdı.

«Sen de gelecek misin benimle?» diye sordu.

«Geleceğim.»

«Muayenehaneye?»

«Şekerim, insanın kocası muayenehaneye kadar gitmez ki.»

«Gitmez mi?»

«İşinde olur.»

«Ama sen işte değilsin ki.»

«Tatildeyim,» dedim, ama yanlış soruya cevap vermiştim. «Bren, ben beklerim, işin bitince gidip bir kadeh bir şey içeriz. Yemeğe gideriz sonra.»

«Neil, Margaret Sanger'e telefon etmemeliydim — doğru değildi bu.»

«Doğruydu, Brenda. Yapılacak en iyi şey buydu.» Biraz uzaklaştı, yalvarmaktan yorulmuştum. Biraz daha ustaca davransam kandırabilirdim onu, öyle sanıyordum; ama onu ustalık yoluyla etkilemek istemiyordum. Biraz sonra yanıma geldi, konuşmadım, ağzımı bile açmadım, bu yüzden o konuşmak zorunda kaldı sonunda. «Anneme sorayım, belki Harriet'i de götürmemizi ister...»

YEDİNCİ BÖLÜM

New York'a gittiğimiz o ikindinin sıcaklığını, boğuculuğunu hiç unutamam. Margaret Sanger'e telefon ettiğinden dört gün sonraydı — gitmeyi hep geciktirmişti Brenda, ama Ron'un düğününden üç, kendi ayrılışından da dört gün önce, tuğla duvarlı bir cehenneme benzeyen Lincoln Tüneli'nden geçiyorduk işte, her zamankinden uzun, her zamankinden dumanlı gibiydi tünel. Sonunda New York'a vardık, o ağır hava içinde boğulmaya başladık yine. Ceketsiz trafik polisinin yanından geçip arabayı park etmek için Port Authority'nin üst katına çıktım.

«Taksi paran var mı?» dedim.

«Benimle gelmiyor musun?»

«Barda beklesem daha iyi olur belki. Burada, aşağıda.»

«Central Park'da bekle istersen. Muayenehanesi parkın tam karşısında.»

«Bren, ne farkı —» Ama Brenda'nın bakışını gördükten sonra, o serin bardan vazgeçip onunla gitmeye karar verdim. Bindiğimiz taksi şehri boydan boya geçerken bir yağmur boşandı ansızın, sonra dindi, yapış yapış, pırıl pırıl oldu sokaklar; kaldırımların altından metronun gürültüsü geliyordu, metroya binmek bir aslanın kulağından girmek gibi bir şeydi.

Doktorun muayenehanesi Squibb Building'deydi, Bergdorf Goodman'ın karşısında, Brenda'nın gardrobuna yeni elbiseler ekleyebileceği o mağazanın tam karşısında. Nedense Newark'da bir doktora gitmeyi hiç mi hiç aklımızdan geçirmemiştik, küçük bir çevre olduğu için duyulur diye çekinmiştik belki. Brenda döner kapıya varınca başını çevirip bana baktı; gözleri yaşarmıştı, gözlüklerinin altından bile belli oluyordu, hiç bir şey söylemedim, tek kelime bile söylemeye çekindim. Saçlarını öptüm, elimle Plaza çeşmesini gösterip, orada bekleyeceğimi belirttim, sonra döner kapıdan geçip içeride kayboluşunu seyrettim, rutubet hareketleri ağırlaştıran bir duvardı sanki. Çeşme bile fokurdayan bir su gibiydi, ağır ağır kaynıyordu. Karşıya geçmemeye karar verdim, döndüm, tüten kaldırım boyunca St. Patrick'e doğru yürüdüm. Kuzey merdivenlerine birtakım insanlar toplanmıştı, fotografı çekilen bir modele bakıyorlardı. Limon rengi bir elbise giymişti model, balerinalar gibi ayak parmaklarının ucunda duruyordu, kiliseye girerken bir kadının, «Günde on kere köy peyniri yeseydim bile bu kadar sıska olmazdım,» dediğini duydum.

Kilisenin içi daha serin değildi aslında, ama mum alevlerinin hafifçe titreyişi yüzünden daha serin sandım. Arkalarda bir sıraya oturdum, diz çökmedim, ellerimi kavuşturup gözlerimi yumdum. Katoliğe benziyor muyum diye merak ettim, o merak içinde kendi kendime küçük bir söylev çektim. Dua mıydı bu? Ne olursa olsun, Tanrı'nın huzurunda söyledim söyleyeceklerimi. Tanrım, dedim, yirmi üç yaşındayım. Her şey çok iyi olsun istiyorum. Brenda'yla evlenmek istiyorum, iyi mi bu, pek bilmiyorum. Sevdiğim nedir, Tanrım, kimdir? Kimi seçtim? Brenda kim? Her zaman çabuk hareket eden kazanır. Hiç düşünmeden mi hareket etmeliyim, kendimi bırakmalıyım?

Cevap almıyordum, ama devam ettim. Günün birinde karşılaşırsak, Tanrım, önüne Sen'in yarattığın bir insanoğlu olarak çıkacağım, şehvete ve dünya malına düşkün bir insanoğlu olarak. Bütün bunların karşılığında neler elde edeceğim, Tanrım?

Aptalca düşüncelerdi bunlar, ansızın utandım. Kalkıp sokağa çıktım, Fifth Avenue'nin gürültüsü beni bir cevapla karşıladı:

Salak herif, neler elde edeceğini sanıyorsun? Altın takımlar, spor eşyaları ağaçları, meyveler, çöp tenekeleri, kemersiz burunlar, Patimkin Küvetleri —

Tanrım, bütün bunların hepsi Sen'sin!

Tanrı, o palyaço, güldü sadece.

Çeşmeyi çevreleyen basamaklardan birine oturdum, güneşin sular arasında yarattığı küçücük bir gökkuşağı altına. Biraz sonra, Brenda'nın Squibb Building'den çıktığını gördüm. Elinde bir şey yoktu, vitrinleri seyret-

mekten dönen bir kadın gibiydi, isteğimi yerine getirmemiş olmasına sevindim.

Brenda sokağı geçerken kendime geldim yine.

Yanıma geldi, bana baktı, derin bir soluk aldı, sonra soluğunu bıraktı: «Uff!»

«Nerede?» dedim.

Simp'le yaptığı maçı kazanmış gibi baktı bana, tepeden baktı. Sonunda, «Taktırdım,» dedi.

«Ah, Bren.»

«Sarayım mı, yoksa takacak mısınız diye sordu.»

«Ah, Brenda, seni seviyorum.»

O gece yine yattık, yeni oyuncağımızdan ötürü öylesine heyecanlı, öylesine sinirliydik ki, çocuk bahçesindeki bebekler gibi beceriksizdik. Ertesi gün birbirimizi pek göremedik, düğünün son hazırlıkları, telgraf çekmeler, telefonlar, bağırıp çağırmalar, ağlamalar, koşuşmalar, sözün kısası, bütün delilikler o güne birikmişti sanki. Yemekler bile Patimkin yemeği olma özelliklerini kaybetmişlerdi, kaşar peyniriyle, bayat böreklerle, kurumuş salamla, meyve salatasıyle idare ettik. Hafta sonu da öyle geçti, kimsenin gözüne çarpmamaya çalıştım, Ron beceriksizdi, durmadan gülümsüyordu, Harriet herkese yakınlık gösteriyor, her şeyle ilgileniyordu, gittikçe daha da kenetleniyorlardı birbirlerine. Pazar gecesi, yorgunluk bu deliliklere hâkim olmuştu artık, bütün Patimkinler, bu arada Brenda, erkenden yattı. Ron, dişlerini fırçalamak için banyoya girince gidip ben de fırçalamak istedim dişlerimi. Küvete eğildiğimde, Ron süspansuarım yokladı, ne kadar ıslak olduğuna baktı;

sonra muslukların üstüne astı onu, plâk dinlemek isteyip istemediğimi sordu. İstediğimi söyledim, sıkıntıdan ya da yalnızlıktan istememiştim bunu; orada sabunların, suların, fayansların arasında bir şey sezmiştim: Ron, bekârlığının son anlarını bir başka bekârla paylaşmak istiyordu. Bu düşüncemde yanılmıyorsam, Ron erkekliğimi ilk olarak kabul ediyor demekti. Nasıl karşı koyabilirdim?

Kullanılmamış yatağın üstüne oturdum.

«Mantovani dinlemek ister misin?»

«Tabiî,» dedim.

«Hangisini daha çok seviyorsun, onu mu, Kostelanetz'i mi?»

«İkisini de.»

Ron plâk dolabına gitti. «Hey, Columbus plâğını dinleteyim istersen. Brenda çaldı mı sana?»

«Hayır. Galiba çalmadı.»

Plâğı zarfından çıkardı, deniz kabuğuyle oynayan bir dev gibi pikaba koydu usulca. Sonra gülümsedi, yatağa oturup arkasına yaslandı. Ellerini başının arkasında kavuşturmuş, gözlerini tavana dikmişti. «Bütün mezunlara veriyorlar bunu. Yıllıkla birlikte —» Plâk başlar başlamaz sustu. Ron'u seyrederek plâğı dinlemeye koyuldum.

Davullar çalındı önce, sonra sessizlik, sonra yine davullar — sonra hafifçe başlayan bir marş, biliyordum melodiyi. Marş bitince çan sesleri duydum, yükselen, sonra kaybolan çan sesleri. Sonra bir ses konuşmaya başladı, faşizmin çıkışını anlatan belge filmlerindeki seslere benziyordu.

«Yıl, 1956. Mevsim, sonbahar. Yer, Ohio Üniversitesi...»

Bombardıman! Mahşer Günü! Tanrı, sanki ruhlarını kurtarmaları buna bağlıymış gibi çırpınırcasına marş söyleyen koroyu yönetiyordu. Ama umutsuzca bir çırpınıştı bu, unutuluşun derin uçurumlarında kaybolup gitti, ses yeniden başladı:

«Yapraklar, ağaçlarda kızarmaya başlamıştı. Tepede dumanlı ateşler yakılıyor, yere düşmüş yapraklar sisli kümeler halinde bahçelere yığılıyordu. Eski yüzler yeni yüzleri selâmlıyordu şimdi, yeni yüzler eski yüzlerle karşılaşıyordu, bir ders yılı daha başlamıştı...»

Müzik. Koronun dönüşü. Sonra Ses: «Yer, Olentangy kıyıları. Olay, Dönüş Maçı, 1956. Rakip, her zaman tehlikeli Illini...»

Seyircilerin gürültüsü. Yeni ses — Bill Stern: «Top Illini oyuncularında. Kaptık. Linday pas verir gibi yaptı, vermiyor, uzattı topu — TOP OHIO'NUN 43 NUMARASINDA, HERB CLARK'DA! Clark karşısındakini geçti, orta sahada, birini daha geçti, karşı kaleye iniyor —»

Clark, Bill Stern'i heyecanlandırırken, Ron da yatağına oturmuş, Herb Clark'ın golünü alkışladı.

«21 - 19. *Ne maç!*»

Tarihin Sesi yine başladı: «Ders yılı ilerliyordu, bahçelere ilk kar düştüğünde önemli bir maç daha vardı...»

Ron gözlerini yumdu.

Yeni, tiz bir ses, «Minnesota maçı,» dedi. «Son sınıf öğrencilerinden bazıları kırmızı - beyaz formaya bu maçla veda edecekler... Oyuncular sahaya çıkıyor. Gelecek

yıl aramızda olmayacaklar var aralarında, seyirciler onları çılgınca alkışlıyor. İşte Larry Gardner, 7 numara, Akron, Ohio'dan Koca Larry...»

«Larry —» diye bağırdı biri; seyirciler tekrarladı: «Larry!»

«İşte Short Hills, New Jersey'den Ron Patimkin, 11 numara. Koca Ron'un son maçı bu. Buckeye taraftarları onu unutamayacaklar...»

Koca Ron, pikapta ismini duyunca yatağında doğruldu. Öteki oyuncuların adları da belirtildi, basketbol maçları bitti, Din Haftası başladı, sonra Son Sınıf Balosu (Billy May'in ortalığı çınlatan sesi), Eğlence Gecesi, E. E. Cummings'in öğrencilere şiir okuması (şiir, sessizlik, alkış); sonra da diploma töreni:

«Okul, günlerin en önemlisine hazır. Birkaç bin delikanlı ve genç kız için, bu gün günlerin en sevinçlisi, aynı zamanda en kederlisi. Anne babaları için de bir kahkaha ve bir göz yaşı günü bu gün. Pırıl pırıl, yemyeşil bir gün, bin dokuz yüz elli yedi yılının yedi Haziran'ı, bu genç Amerikalılar için hayatlarının en heyecanlı günü. Aralarından bazıları Columbus'u yıllarca görmeyecekler artık. Hayat bizi çağırıyor, hayat yollarına atılıyoruz, bu sarmaşıklı duvarlar gerisindeki eğlenceli günlerden uzaklaşıyoruz. Ama anılarımızı birlikte götürüyoruz. Ömrümüz boyunca taşıyacağız o anıları. Kocalarımız, karılarımız olacak, işlerimiz, evlerimiz olacak, çocuklarımız, torunlarımız olacak, ama seni unutmayacağız, Ohio. İleride senin anılarını hep içimizde taşıyacağız, Ohio...»

Ohio Üniversitesi bandosu ağır ağır, usulca bir marş çalmaya başladı yine. Usulca çalıyordu, usulca, çünkü bahardı.

Ses devam ederken, Ron'un kollarındaki damarlar kabardı. «Kendimizi sana adıyoruz, dünya, hayatı aramak için senin kucağına geliyoruz. Ohio, sana, Columbus, sana, teşekkür ediyoruz sizlere, hoşça kalın. Sizi arayacağız, sonbaharda, kışta, ilkbaharda, ama bir gün döneceğiz size. Öyleyse, o zamana kadar, hoşça kal, Ohio, kırmızı-beyaz, hoşça kal, hoşça kal, Columbus... hoşça kal, Columbus... hoşça kal...»

Ron'un gözleri kapanmıştı. Bando, son hüzünlü notaları çalıyordu şimdi, 57 mezunlarından 2163 öğrenciyle birlikte, ayaklarımın ucuna basarak odadan çıktım.

Kapımı kapadım, sonra açıp Ron'a baktım yine: yatağının üstünde bir şeyler mırıldanıyordu hâlâ. Sen! diye düşündüm, ey kayınbiraderim!

Düğün.

Akrabalardan başlayayım.

Mrs. Patimkin'in akrabaları vardı: kızkardeşi Molly, şişmiş ayakları ayakkabılarından taşan besili bir tavuk, Ron'un düğününü ömrü boyunca hatırlayacaktı muhakkak, hiç olmazsa giydiği uzun topuklu ayakkabılar yüzünden; Molly'nin sıska kocası, Harry Grossbart, servetini içki yasağı olan günlerde arpa ve mısırdan kazanmış bir adam. Dinî çalışmaları vardı, Brenda'yı ne zaman görse poposuna vuruyordu, herhalde aile içindeki yakınlığı belirtmek için yapılan bir hareketti bu. Mrs. Patimkin'in ağabeyi vardı sonra, Marty Kreiger, sosis

kralı, iriyarı bir adam, çenesindeki gıdılar kadar midesi vardı mutlaka, elli beşindeydi, gıdılarıyle midelerinin toplamı kadar da kalp krizi geçirmişti. Catskills'deki bir sağlık yurdundan dönüyordu, söylediğine göre aç kalmış ve kumarda 1500 dolar kazanmıştı. Yanlarına bir fotografçı gelip de resim çekmek isteyince, elini karısının kocaman göğüslerine koydu Marty, «Hey, böyle bir resme ne dersin!» diye sordu. Karısı Sylvia, incecik bir kadın, kemikleri insan kemiği değil de kuş kemiği sanki. Tören boyunca ağladı, Ron'la Harriet, «Tanrı'nın önünde ve New Jersey yasalarına göre» karı-koca ilân edildiğinde hıçkırıklarını herkes duydu. Daha sonra yemekte biraz sertleşmişti, kocasının püroya uzanan eline bir tokat attı. Ama kocası, elini karısının göğsüne götürünce bir şey demedi, sesi soluğu kesildi.

Mrs. Patimkin'in ikiz kardeşleri de vardı düğünde, Rose ile Pearl, ikisinin de beyazdı saçları, Lincoln spor arabalarının rengi gibi, genizden konuşuyorlardı, kocaları onları hiç yalnız bırakmıyor, ama hep birbirleriyle çene çalıyorlardı, kardeş kardeşle, koca da kocayla evlenmiş gibiydi. Kocalar, Earl Klein'le Manny Kartzman, törende, sonra yemekte hep yan yana oturdular, orkestra bir parça çalarken, birbirleriyle dansedecekmiş gibi ayağa kalktılar, ama yürüyerek karşıya, duvarın dibine gittiler. Sonradan öğrendim, halıcılıkla uğraşıyormuş Earl, Hotel Pierre halılarını ondan almaya kalkarsa kaç para kazanacağını hesaplıyormuş hep.

Mr. Patimkin'in akrabalarından sadece Leo vardı, üvey kardeşi. Bea adlı bir kadınla evliydi Leo, karısıyla

da kimsenin konuştuğu yoktu. Bea yemek boyunca hopladı durdu, çocukların masasına gitti boyuna, küçük kızı Sharon'un ne âlemde olduğuna baktı. «Çocuğu getirme dedim. Bu gecelik bir dadı bulalım, ona bırakalım dedim.» Bunları Leo söyledi bana, o arada Brenda Ron'un şahidi Ferrari'yle dansediyordu. «Ne cevap verdi, biliyor musunuz? Biz milyoner miyiz dedi. Hayır, değiliz tabiî, ama kardeşimin oğlu evleniyor, biraz eğlenelim. Yok, mutlaka çocuğu da taşıyacağız. İş çıkarıyor başına!..» Salona bir göz attı. Sahnede Harry Winters (doğuşu *Weinberg*), orkestrasına *My Fair Lady*'den bir parça çaldırıyordu; pistte her boy, her cins, her çeşit insan dansediyordu. Mr. Patimkin, Julie'yle dansetmekteydi, elbisesinin sırtı açılmıştı Julie'nin, ufacık omuzları, Brenda'nın boynuna benzeyen uzun boynu ortaya çıkmıştı. Kızının ayaklarına basmamak için bütün çabasını harcıyordu Mr. Patimkin. Herkesin dediği gibi, güzel bir gelin olan Harriet, babasının kollarındaydı. Ron, Harriet'in annesiyle, Brenda da Ferrari'yle dansediyordu, ben de Leo'nun yanındaki boş iskemlede oturuyor, Mrs. Patimkin'in gözüne ilişmemeye çalışıyordum; olayların gidişine göre, anlaşılan onunla dansetmek zorunda kalacaktım, bundan kaçınmaya uğraşıyordum.

«Demek sen Brenda'nm arkadaşısın? Ha?» dedi Leo.

Başımı salladım — alı al moru mor açıklamalar yapmayı akşamın erken saatlerinde bırakmıştım. «Sakın vazgeçme, yavrum,» dedi Leo, «direnmeye bak.»

«Brenda çok güzel bir kız,» dedim.

Leo kendine bir kadeh şampanya doldurdu, köpük-

lenir, taşar sandı önce, köpük möpük göremeyince ağzına kadar doldurdu kadehi.

«Güzel olsun olmasın, ne farkeder? Ben pratik bir adamım. Öyle yükseklerde değilim, onun için de pratik olmam gerek. Sen Ali Han'sın, sinema yıldızlarıyle evlenmeyi düşünürsün. Dünkü çocuk değilim ben... Evlendiğimde kaç yaşımdaydım, biliyor musun? Otuz beş. Acelem neydi, bilmiyorum.» Kadehini dipleyip yeniden doldurdu. «Sana bir şey söyleyeyim mi, bir tek güzel şey oldu hayatımda. Belki iki. Amerika'ya gelmeden önce karımdan bir mektup aldım — o zaman karım değildi. Kaynanam bizim için Queens'de bir daire kiralamış. Ayda altmış iki buçuk dolara. Hayatımda son güzel şey buydu işte.»

«İlki neydi?»

«Ne ilki?»

«*İki* şey demiştiniz de,» dedim.

«Hatırlamıyorum. İki diyorum, çünkü karıma bakılırsa alaycı, sinsi herifin biriyim ben. İki dersem paçayı biraz kurtarıyorum.»

Brenda'yla Ferrari'nin ayrıldıklarını gördüm, özür dileyip Brenda'nın yanma doğru yürüdüm, ama tam o sırada Mr. Patimkin de Julie'den ayrıldı, iki adam eş değiştirecekler gibiydi. Ama pistin ortasında duruyorlardı yanlarına vardığımda, gülüyorlardı, Julie, «Ne var bunda o kadar gülecek?» diyordu. Ferrari, «Merhaba!» dedi bana, Julie'yi kaptığı gibi uzaklaştı, Julie katıla katıla gülmeye başladı yine.

Mr. Patimkin, bir elini Brenda'nın sırtına dayamıştı,

öteki elini de ansızın benim sırtıma dayadı. «Eğleniyor musunuz?» dedi.

Üçümüz birden, «Get Me to the Church on Time» ın melodisine ayak uydurarak sallanmaya başladık.

Brenda babasını öptü. «Evet,» dedi. «Öyle sarhoşum ki, başım omuzlarımın üstünde durmuyor sanki, boyuna dönüyor.»

«Güzel bir düğün oluyor, Mr. Patimkin.»

Mr. Patimkin de çakırkeyifti. «Bir istediğiniz varsa, çekinmeyin, söyleyin,» dedi. «İkiniz de iyi çocuklarsınız... Nasıl, ağabeyinin evlenmesi hoşuna gitti mi?.. Ha?.. Şu karşıdaki kız mı yoksa kız mı?»

Brenda gülümsedi, babası kendisine takılıyor sanmıştı, ama Harriet'i gösteriyordu Mr. Patimkin.

«Düğünleri sever misin, baba?» dedi Brenda.

«Çocuklarımın düğünlerini severim...» Sırtıma vurdu. «Siz ikiniz, bir şey istiyor musunuz benden? Eğlenin. Unutma,» dedi Brenda'ya, «sen bir tanemsin benim...» Sonra bana baktı. «Kızımın her isteği benim için emirdir. Onun için yapamayacağım şey yoktur dünyada.»

Gülümsedim, ötede şampanyasını yudumlayarak bizi seyretmekte olan Leo'ya takıldı gözüm; kendisine baktığımı görünce, parmaklarını birleştirerek, «Aferin, aferin!» gibisinden bir işaret yaptı.

Mr. Patimkin ayrıldıktan sonra, Brenda'yla ben sımsıkı sarılarak dansettik, garsonların yemek servisine başladıkları ana kadar da oturmadık. Baş masa gürültülüydü, hele bizim oralar; Ron'un okul arkadaşları sarmıştı çevremizi, durmadan börek yiyorlardı, eh, aşağı yukarı hepsi sporcuydu ne de olsa. Düğün için Toledo'-

dan uçakla gelen Tank Feldman, Ron'un oda arkadaşı, garsondan habire börek, zeytin, salatalık istiyordu; durup durup karısına, Gloria Feldman'a takılıyordu, sanki altında bir inşaat varmış gibi karısının elbisesinin göğsüne bakıyordu, Gloria Feldman da katıla katıla gülüyordu buna. Gloria'yla Tank bizim tarafın kaptanlarıydılar sanki, tabiî kendi kendilerini kaptan ilân etmişlerdi. Kadeh kaldırıyor, bağıra bağıra şarkı söylüyor, Brenda'yla bana da «muhabbet kuşları» diyorlardı. Bunu duydukça gülümsüyordu Brenda, ben de kalbimin derinliklerinden çıkardığım neşeli bir bakışı gözlerime iliştirmeye çalışıyordum.

Gece böyle devam etti: yedik, içtik, dansettik — Rose'la Pearl birbirleriyle çarliston yaptılar (bu arada kocaları tahta işlemelerle avizeleri incelediler), sonra ben çarliston yaptım, hem de Gloria Feldman'la, dansederken nazlı nazlı baktı bana. Düğünün sonlarına doğru, bir süredir Leo amcası gibi şampanya içmekte olan Brenda, kendi kendine bir Rita Hayworth tangosu yaptı, Julie baş masadan yürüttüğü eğrelti otlarını salonun bir köşesine serdi, üstlerine yatıp uykuya daldı. Damağımın uyuştuğunu hissettim birdenbire, saat üç oldu, herkes hâlâ dansediyordu, çıplak ayaklı kadınlar çocukları için peçetelere düğün pastası sarıyorlardı, Gloria Feldman masaya, yanımıza geldi, «Söyle bakalım, Radcliffe bozuntusu,» dedi, «Bütün yaz ne yaptın bakalım?»

«Baba büyüttüm.»

Gloria gülümsedi, döndü, geldiği hızla uzaklaştı, Brenda ise tek kelime bile söylemeden kadınlar tuvaletine

gitti, çok içmenin karşılığını ödemek için. O gider gitmez Leo geldi yanıma, bir elinde kadeh, bir elinde de yeni bir şampanya şişesi vardı.

Yan yan bakarak, «Gelinle damat nerede?» dedi. Sessiz harflerin çoğunu söyleyemiyordu artık, upuzun, ıslak, sesli harflerle idare etmeye çalışıyordu. «Eh, sıra sende, evlât, falında gördüm... İş var sende...» Şişenin ağzıyle böğrüme vurdu, kiralık smokinimi şampanya içinde bıraktı. Doğruldu sonra, kadehe ve eline şampanya döktü, birdenbire durdu. Masanın önündeki çiçekler arasına gizlenmiş ışıklara bakıyordu. Köpürtmek istermiş gibi şişeyi salladı. «Şu floresanı icat eden eşşoğlu eşşeğin canı cehenneme!» Şişeyi bırakıp içkisini içti.

Sahnede Harry Winters müziği kesmişti. Davulcu ayağa kalktı, gerindi, bütün çalgıcılar çalgılarını kaldırmaya başladılar. Pistte akrabalar, arkadaşlar, meslektaşlar birbirlerinin bellerine, omuzlarına sarılmış duruyorlardı, küçük çocuklar annelerinin, babalarının bacaklarına saldırdılar. İki çocuk bağıra bağıra koşuyordu, sonunda büyüklerden biri duruma el koydu, çocuklardan birini yakalayarak kıçına bir tokat attı. Çocuk ağlamaya başladı, çiftler pisti boşalttılar. Bizim masanın üstü buruşuk peçeteler, dişlenmiş meyveler, koparılmış çiçeklerle doluydu; boş viski şişeleri, sarkık eğrelti otları, geçen saatlerle yapış yapış olmuş tatlılar da göze çarpıyordu. Masanın başında Mr. Patimkin, karısının elini tutmuş, oturuyordu. Karşılarına da Mr. Ehrlich'le Mrs. Ehrlich çökmüşlerdi. Birbirlerini sanki yıllardır tanıyorlarmış gibi akıllı uslu konuşuyorlardı.

Her şey ağırlaşmış, yavaşlamıştı şimdi, zaman zaman Patimkinler'le Ehrlichler'in yanma birtakım insanlar geliyor, onlara *mazel tov* diliyor, sonra ailecek Eylül gecesine çıkıyorlardı, birinin söylediğine göre serindi hava, rüzgârlıydı, kış uzaklarda değildi, yakında kar yağacaktı.

«Sen de biliyorsun ya, şunlar hiç eskimiyor.» Çiçekler arasında parlayan floresanları gösteriyordu Leo. «Yıllarca eskimiyor. İsteseler hiç eskimeyen araba bile yapabilirler. Yazın denizde, kışın karda gidebilen bir araba. Ama yapmaz o namussuzlar... Bana bak,» dedi Leo, elbisesini şampanya içinde bıraktı yine. «Ben ampul satarım. Hem de ne ampul. Öyle her yerde bulamazsın. Birinci sınıf maldır. Ama küçük adamın biriyim. Arabam bile yok. Kardeşiyim, otomobilim bile yok. Gideceğim yere trenle giderim. Her kış üç tane lâstik pabuç eskitirim. Çoğu insan, eski lâstiklerini kaybedince gidip bir çift yeni lâstik alır. Ben almam, eskitinceye kadar giyerim. Bak,» dedi bana yaslanarak, «istesem boktan ampuller de satarım, kimse de bir şey diyemez. Ama iş ahlâkına sığmaz bu.»

Ehrlichler'le Patimkinler ayağa kalkıp uzaklaştılar, yalnız Mr. Patimkin yanımıza geldi.

Leo'nun sırtına vurdu. «Eh, nasılsın bakalım, *shtarke?*»

«İyiyim, Ben. İyiyim...»

«Eğleniyor musun?»

«Güzel bir düğün yaptın, Ben, epey pahalıya patlamıştır...»

Mr. Patimkin güldü. «Gelir vergimi hesaplayacağım vakit gidip Leo'yu görürüm. Ne harcadığımı o benden iyi bilir...» Bana döndü: «Bizimle gelmek ister misin eve?»

«Hayır, teşekkür ederim. Brenda'yı bekliyorum. Arabamı getirdim.»

«İyi geceler,» dedi Mr. Patimkin.

Piste inip çıkış kapısına doğru yürümeye başladı. Salonda — daha doğrusu salonun yıkıntılarında — sadece ben, Leo, Leo'nun karısı, bir de çocuğu kalmıştık; Leo'nun karısıyle çocuğu, başlarını yastık gibi katladıkları bir masa örtüsüne koymuş, uyuyorlardı. Brenda hâlâ ortalarda yoktu.

Leo, parmaklarını birbirine sürterek, «İnsan büyük balık olunca büyük balık gibi konuşur tabiî,» dedi. «Benim gibi küçük balıkların ne yeri var dünyada? Satıcıymış, herkes suratımıza tükürecek nerdeyse. Koca koca mağazalar var şimdi, gittin mi ne istersen alıyorsun. Karım bir mağazadan alışveriş ediyor. Mağaza da ne mağaza ya! Güya bakkal! Bakkalmış, yastık yüzüyle çarşaf bile satıyor! Ben bir tek benzin istasyonlarına, fabrikalara, küçük iş yerlerine satış yapabiliyorum. İstesem boktan ampuller de satabilirim. Ama herif bir hafta sonra yeni bir ampul taktığı zaman adımı pek hayırla anmaz. Ben öyle şey yapmam, birinci sınıf ampul satarım hep. Bir ay dayanır, beş hafta bile dayandığı olur, hem sonra öyle birdenbire sönmez, titrer, insana işaret verir. Beni yenile diye. Sen de birdenbire karanlıkta kalmazsın. İnsanlar gündüz gibi aydınlıktayken birdenbire karanlıkta kalıvermekten hoşlanmazlar. Birkaç gün bel-

ki loş ışıkta idare ederler ama o arada yeni bir ampul alırlar. Kimse atmaz benim sattığım ampulleri — darda kalınca kullanmak için saklarlar. Bazen derim, Leo Patimkin'den aldığın ampulleri hiç attın mı diye? Psikoloji kullanmak şarttır. Çocuğumu o yüzden okutuyorum. Bugünlerde biraz psikoloji bilmedin mi, halin dumandır...»

Kolunu uzatıp karısını gösterdi; sonra iskemlesine çöktü yine. «Aaah!» dedi, kadehindeki şampanyanın yarısını içti. «Bak, söylüyorum sana, New London, Connecticut'a kadar giderim bazen. Oradan ileriye gitmem. Geceleyin eve dönerken de birkaç kadeh yuvarlarım. Martini. Bazen iki kadeh, bazen üç. Fazlası zarar. Ama ha bir kadeh içmişim, ha bir fıçı. Karıma farketmez. Koku aynı koku. Eve, ağzımda içki kokusuyle gelmenin çocuk için kötü olduğunu söylüyor. Kötü örnek oluyormuşum. Ne çocuğu, daha bebek o! Ben de ayyaş değilim ya! Kırk sekiz yaşındayım; çocukmuş, üç yaşında! Kalpten götürecek o çocuk beni! Karım diyor ki, eve erken gelip çocukla oynamalıymışım. Yatmadan önce. Gel de evde iç diyor. Hıh! Bütün gün canım çıkıyor, bütün gün benzin kokuları içindeyim, New London'da istasyon bırakmıyorum, ampul takıp çıkartmaktan geberiyorum — tabiî insan ampulu kendi takıp göstermeli — bir de eve gelip yağlı bardaklardan martini içecekmişim! Daha ne kadar barlarda sürteceksin diyor.»

Bir kadeh daha içtikten sonra, «Bak,» diye devam etti, «Ben, Brenda'yı nasıl seviyorsa ben de çocuğumu öyle severim. Onunla oynamak istemiyor değilim. Ama

akşamları kızımla oynayıp da sonra karımla yatağa girersem, sonum ne olur? Karım artık hiç bir şey beklemez benden. Film yıldızı değilim ki.»

Leo boş kadehine baktı, sonra masaya bıraktı kadehi; şişeyi alıp şampanyayı lıkır lıkır içti, gazoz içer gibi. «Haftada kaç para kazanıyorum dersin?» diye sordu.

«Bilmem.»

«Tahmin et.»

«Yüz dolar.»

«Yüz dolarmış! Dünyanın sonu geldi desene! Kaç para kazanıyorum dersin?»

«Bilemem.»

«Şoförler bile benden çok kazanıyor. Doğrusu bu. Kayınbiraderim şoför, New Gardens'da oturuyor. Sonra o şoförlerin hiç aşağıdan aldıkları yok. Geçen hafta bir gece yağmur yağıyordu, ne olursa olsun bir taksiye bineyim dedim. Bütün gün Newton, Massachusetts'de kalmıştım. Aslında pek o kadar uzağa gitmem ama sabahleyin trende hadi bakalım, bir değişiklik olsun diye düşündüm. Kendi kendimi aldatıyordum tabiî. Tren parasını bile çıkaramazdım. Ama olsun. Neyse, o gece yanımda birkaç kutu ampul vardı, istasyonun önünde yanıma bir taksi yanaşınca içimden bir ses binmemi söyledi. Kapıyı açıp ampulleri içeri attım, canları cehenneme, isterse kırılsınlar dedim. Şoför dönüp ne dedi, biliyor musun? Döşemeyi mi parçalayacaksın be adam? Öyle dedi. Daha yeni yaptırdım, dedi. Yok canım, dedim. Hay Allah, dedi. Çenesi kapansın diye Queens adresi verdim. Yol boyunca hay Allah çekti. Arabanın içi fırın gibi, pencereyi açtım. Arkasına döndü, Ne yap-

mak istiyorsun be adam, boynum tutulacak, dedi. Hastalıktan yeni kalkmış...» Kan çanağına dönmüş gözleriyle bana baktı Leo. «Bu şehir tımarhaneye dönmüş! Biraz param olsa bir dakika bile durmam burada. Doğru California'ya giderim. Orası öyle aydınlık ki, kimsenin ampule filân ihtiyacı yok. Savaş sırasında San Francisco'dan kalkıp Yeni Gine'ye gittim. *Hah*,» diye bağırdı birdenbire, «başımdan geçen öteki güzel şeyi şimdi hatırladım. Hannah Schreiber'le geçirdiğim geceyi. Bak, ikisini de hatırladım, sen sordun diye söylüyorum — kaynanamın bulduğu daire, bir de Hannah Schreiber. Bir tek geceydi. Koca bir tapınağın bodrum katında B'nai Brith töreni vardı, Hannah'la tanıştım. Evli değildim o zaman, suratını ekşitme.»

«Ekşitmiyorum.»

«Küçücük, güzel bir odası vardı. Okula gidiyordu, öğretmen olacaktı ileride. Daha taksideyken bir şeyler döneceğini çakmıştım, çünkü bacaklarını okşamama ses çıkarmamıştı. Ben de hep taksiye binermişim gibi konuşuyorum. Belki hayatımda iki kere daha binmişimdir. Doğrusunu istersen, taksiye binmekten hoşlanmıyorum bile. Yol boyunca taksimetreye bakıyorum. Tat filân almıyorum!»

«Hannah Schreiber'e ne oldu?»

Ağzındaki bazı altın dişleri göstererek gülümsedi. «Beğendin mi adını? Gencecik bir kızdı, ama adı yaşlı bir kadının adı gibiydi. Odasına girdik, ağızdan aşka inandığını söyledi. Sesi hâlâ kulağımda: Leo Patimkin, ben ağızdan aşka inanırım. Ne demekti bu, anlayamadım. Aahhh! Hayatımdaki güzel olaylar parmakla sayılacak

kadar az! Herifin biri bana bir milyon miras bıraksa kunduralarımı çıkarmama gerek kalmayacak. Öteki elim bomboş. Öteki elimin parmaklarım kullanabilirim.»

Nerdeyse boşalmış şampanya şişesiyle floresanları gösterdi. «Buna da ışık mı denir? Bu ışıkta kitap mı okunur? Bu ışık mor be! Dünyadaki körlerin yarısı, gözlerini bu ışık yüzünden kaybetmiştir. Biliyor musun, perde arkasında kimler var? Gözlükçüler! Elimde biraz para olsa, son ampulüme kadar satarım. *Times*'a beş santimlik bir ilân verdim mi tamamdır. Nereye gidersem gideyim, kendi kendimin patronu olurum, kimse karışmaz bana. İncil'i bilir misin? 'Ve ışık olsun — karşınızda Leo Patimkin!' Benim sloganım bu! Elinde para olmadı mı, fikir mikir işe yaramaz. Benim kıçımdaki fikirler bile, Ben'in kafasındaki fikirlerden parlaktır. Ama o tepede, ben en dipte! Niye? İnan bana, her şeyin başı talihtir, talih!» Sonra sessizliğe gömülüverdi.

Ağlayacak sandım, üstüne eğilip, «Artık eve gitseniz iyi olacak,» diye fısıldadım. Eve gitmeyi kabul etti, ama onu iskemlesinden kaldırıp kolundan tutarak karısıyle kızının yanına götürmek zorunda kaldım. Küçük kızın uyanacağı yoktu, Leo'yla Bea pardesülerini almak için gardroba giderlerken çocuğa gözkulak olmamı istediler. Döndüklerinde biraz ayılır gibi olmuştu Leo. Elimi içtenlikle sıktı. Duygulandım.

«İlerleyeceksin,» dedi bana. «Akıllı çocuksun, işi sağlama bağla. Sıkı dur.»

«Peki.»

«Artık *senin* düğününde görüşürüz,» dedi gözünü kırparak. Bea yanında durmuş, boyuna, «Hoşça kalın,» diye mırıldanıyordu. Leo elimi sıktı yine, çocuğu iskemleden kaldırdı, kapıya yöneldiler. Yuvarlak omuzlarıyle, taşıdıkları çocukla, esir bir şehirden kaçan insanlara benziyorlardı arkadan.

Brenda'yı otelin girişinde bir koltukta uyur buldum. Saat dört olacaktı nerdeyse, ikimizden, bir de resepsiyondaki çocuktan başka kimseler yoktu ortalıkta. Önce uyandırmadım Brenda'yı, yüzü solgundu, kıvrılıp kalmıştı koltukta, hastalanmışa benziyordu. Yanına oturup saçlarını kulaklarının arkasına topladım. Daha tanımıyordum onu, fotografını görmüş gibiydim, o kadar; kimbilir, nasıl, ne zaman tanıyacaktım. Usulca koluna dokundum, uykulu uykulu arabaya kadar yürüdü.

Lincoln Tüneli'nin Jersey yakasına çıktığımızda şafak sökmek üzereydi. Turnpike'a sürdüm arabayı, önümde millerce, millerce uzanan çamurlu otlakları görebiliyordum şimdi, sulu, kokulu, lekeli otlakları, Tanrı'mn dikkatsizliğini gösteren otlakları. Leo Patimkin'i, Ben'in üvey kardeşini düşündüm. Birkaç saat sonra kuzeye giden trende olacaktı, Scarsdale'le White Plains'i geçerken geğirecek, ağzına şampanya kokusu gelecekti. Yanındaki koltukta ampul kutusu duracaktı, bir başka yolcu gibi. New London'da inecekti, belki de kardeşini düşünecek, belki talihi değişir diye daha kuzeye çıkacaktı. Her şehir, her bataklık, her yol, her patika, Leo'nun bölgesiydi. İstese Newfoundland'e gidebilirdi, Hudson körfezine, Thule'e çıkabilir, kuzey kutbundan dolaşıp Rus bozkırlarına inebilirdi istese, buz tutmuş camlara

vurabilirdi. Ama yapmayacaktı bunu. Kırk sekiz yaşındaydı Leo, her şeyi öğrenmişti. Tedirginliklerin, acıların peşinde koşmuştu ömrü boyunca, New London'da bulamadığı acılara Vladivostok'da mı raslayacaktı?

Ertesi gün, rüzgâr sonbaharı getiriyordu, salkımsöğütün dalları Patimkinler'in bahçesindeki çimenlere değiyordu. Öğleyin istasyona götürdüm Brenda'yı, benden ayrıldı.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Sonbahar çabuk geldi. Hava soğuktu, Jersey'de yapraklar sarardı, bir gece içinde de dökülüverdi. Ertesi Cumartesi arabaya atlayıp geyikleri görmeye gittim, ama arabadan çıkmadım bile, tel örgülerin yanında rüzgâr esiyordu çünkü, hayvanların o ikindi loşluğu içinde koşuşmalarını, yürümelerini seyrettim, bir süre sonra her şey, ağaçlar, bulutlar, otlar, yosunlar bile bana Brenda'yı hatırlatmaya başladı, Newark'a döndüm. İlk mektuplarımızı göndermiştik birbirimize, bir gece ona telefon da etmiştim, ama mektuplarda olsun, telefonda olsun, birbirimizi anlamakta, bulmakta biraz güçlük çekiyorduk; daha o üslûbu elde edememiştik. O gece yine telefon açtım Brenda'ya, ama karşıma bir başkası çıktı, Brenda'nın geç vakte kadar gelmeyeceğini söyledi.

Kitaplığa dönünce, Mr. Scapello, Gauguin kitabından ötürü beni sorguya çekti. Okaliptüs kokan ihtiyar, ger-

çekten de tatsız bir mektup gönderip kabalığımdan yakınmıştı; durumu, oldukça karışık bir masal uydurup bağırmakla kurtardım, öfkelenmiş gibi yaptım. Sonunda öylesine çevirdim ki işi, Mr. Scapello benden özür dilemeye başladı, beni yeni işimin başına, ansiklopedilerin, bibliyografyaların, indekslerin, kılavuzların arasına götürdü. Bağırıp çağırmama kendim de şaşırdım, belki de telefonda Grossman'ı haşlayan Mr. Patimkin'den öğrenmiştim böyle konuşmayı. Belki de iyi bir iş adamı olabilirdim. Ben de bir Patimkin olabilirdim belki...

Günler ağır ağır geçti; Zenci çocuğu bir daha hiç görmedim, bir gün öğle üstü kitapları karıştırırken Gauguin'in yok olduğunu gördüm, herhalde okaliptüs kokan ihtiyar almıştı. Zenci çocuk, kitabın yerinde yeller estiğini görünce ne yapmıştı acaba? Ağlamış mıydı? Beni suçlamıştı belki, ama gördüğüm rüyayı gerçekle karıştırdığımı farkettim bunu düşününce. Belki de bir başkasını keşfetmişti, Van Gogh'u, Vermeer'i... Ama hayır, onun seveceği ressamlardan değildi bunlar. Herhalde bir daha kitaplığa gelmekten vaz geçip sokaklarda oynamaya koyulmuştu. Böylesi daha iyi, diye düşündüm. Adamın cebinde yol parası yoksa Tahiti hayalleri kurmak neye yarar?

Başka neler yaptım? Yemek yedim, uyudum, sinemaya gittim, ciltleri parçalanmış kitapları ciltciye gönderdim — daha önce yaptığım şeyleri tekrarladım kısacası, ama şimdi yaptığım her şeyin çevresine bir çit çekilmişti, ömrüm bir çitten bir başkasına atlamakla geçi-

yordu. Arada bir bağlantı yoktu artık, o bağlantı Brenda'ydı.

Sonra Brenda'dan bir mektup aldım, bir hafta sonra, Yahudi bayramında geleceğini yazıyordu. Öyle sevindim ki, Mr. Patimkin'le Mrs. Patimkin'e telefon edip sevincimi bildirmek istedim. Ama telefonun başına gidip de ilk iki rakamı çevirdikten sonra vazgeçtim bundan, karşıda sessizlik olacaktı, bir şey söylemeyeceklerdi bana, söyleseler bile, «Ne istiyorsunuz?» diyecekti Mrs. Patimkin. Mr. Patimkin ise adımı bile unutmuştu herhalde.

O gece, yemekten sonra Gladys Yenge'yi öptüm, bu kadar yorulmamasını söyledim.

«Rosh Hashana'ya bir hafta kaldı, bu kadar yorulmamalıymışım. On kişi olacak bu evde. Çalışmadan yürür mü işler? Neyse ki, bayram yılda bir kere geliyor. İhtiyarlamadan çöküp gideceğim.»

Evde dokuz kişi olacaktı, çünkü iki gün sonra Brenda telefon etti.

«Hay Allah!» diye seslendi Gladys Yenge. «Şehirler arası!»

«Alo?» dedim.

«Sen misin, şekerim?»

«Evet,» dedim.

Gladys Yenge gömleğimi çekiştirdi. «Ne var? Ne var?»

«Beni arıyorlar?»

Telefonu göstererek, «Kim?» diye sordu Gladys Yenge.

«Brenda,» dedim.

«Evet?» dedi Brenda.

«Brenda?» dedi Gladys Yenge. «Şehirler arasıymış! Niye arıyor? Korkudan ölecektim.»

«Boston'da da onun için arıyor,» dedim. «N'olursun, Gladys Yenge...»

Gladys Yenge, «Ah, şu çocuklar...» diye söylenerek uzaklaştı.

Telefona, «Alo?» dedim yine.

«Neil, nasılsın?»

«Seni seviyorum.»

«Neil, kötü haberlerim var. Bu hafta gelemiyorum.»

«Ama, bir tanem, bu hafta bayram.»

«Sevgilim,» diye güldü.

«Niye gelemiyorsun?»

«Cumartesi günü imtihan var, bir de rapor hazırlamam gerekiyor, eve gelirsem hiç bir şey yapamam...»

«Yaparsın.»

«Yapamam, Neil. Annem Sinagog'a götürür beni, zaten seni görmeye fırsat bile bulamam.»

«Ah, Brenda.»

«Sevgilim?»

«Evet?»

«Sen gelemez misin buraya?» diye sordu.

«Çalışıyorum.»

«Ama bayram,» dedi.

«Gelemem, şekerim. Geçen yıl bayramda çalıştım, şimdi de —»

«Bu yıl bayram yapacağını söylersin.»

«Üstelik yengem de bütün aileyi yemeğe çağırdı, annemle babam da —»

«Gelirsin, Neil.»

«İşten iki gün kaçamam, Bren. Daha yeni zam aldım —»

«Canı cehenneme.»

«Şekerim, işim bu.»

«Hep bu işte mi kalacaksın?» diye sordu.

«Hayır.»

«Öyleyse gel. Otelde bir oda ayırtırım.»

«Benim için mi?»

«İkimiz için.»

«Yapabilir misin bunu?»

«Hem evet, hem hayır. Yapanlar var.»

«Brenda, beni kışkırtıyorsun.»

«Öyle olsun.»

«Çarşamba akşamı işten çıkınca trenle gelebilirim belki.»

«Pazar gecesine kadar da kalırsın.»

«Kalamam, Bren. Cumartesi günü işte olmam gerekiyor.»

«Hiç tatil yapmaz mısın sen?» dedi.

Sıkıntıyla, «Salı günleri,» dedim.

«O kadar mı?»

«Pazar günleri de,» diye ekledim.

Brenda bir şey söyledi, ama duyamadım, çünkü Gladys Yenge, «Bütün gün şehirler arası mı konuşacaksın?» diye bağırmıştı.

Ben de ona, «Sus!» diye bağırdım.

«Neil, geliyorsun, değil mi?»

«Allah kahretsin, geliyorum,» dedim.

«Kızdın mı?»

«Sanmıyorum. Geleceğim.»

«Pazar'a kadar da kalacaksın.»

«Bakarız.»

«Kızma, Neil. Kızmışa benziyorsun. Bu hafta bayram. İzinli olman gerekir.»

«Doğru,» dedim. «Ortodoks Yahudi'nin biriyim ben, bu fırsatı kaçırmam doğru olmaz.»

«Evet,» dedi.

«Saat altı sularında tren var mı?»

«Her saat var galiba.»

«Altı treniyle gelirim öyleyse.»

«İstasyonda beklerim,» dedi. «Seni nasıl tanıyacağım?»

«Ortodoks bir Yahudi kılığına girerim.»

«Ben de,» dedi.

«İyi geceler, sevgilim,» dedim.

Bayramda gideceğimi söyleyince Gladys Yenge ağlamaya başladı.

«Koca bir ziyafet hazırlıyordum,» dedi.

«Yine hazırlayabilirsin.»

«Annene ne diyeceğim?»

«Ben anlatırım, Gladys Yenge. N'olursun. Kırılmaya hakkın yok...»

«Günün birinde senin de ailen olursa sen de anlarsın.»

«Ailem var ya.»

Sümkürerek, «Ne oldu?» dedi. «O kız bayramda olsun ailesini görmeye gelmiyor mu?»

«Okulda, gelemiyor —»

«Ailesini sevse ne yapar eder, gelir. İnsan altı yüz yıl yaşamıyor ya.»

«Seviyor ailesini.»

«Bir tek bayram var, onda da gidiyorsun.»

«Gladys Yenge, anlamıyorsun.»

«Tabiî,» dedi, «yirmi üç yaşıma gelince anlarım.»

Onu öpmek istedim, bırakmadı, «Git yanımdan,» dedi, «Boston'a koş hadi...»

Ertesi sabah, Mr. Scapello da izin vermek istemedi bana, gösterdiği soğukluğu Yahudi düşmanlığı olarak aldığımı sezinlettim, ondan sonra izni koparmak kolay oldu. Öğle tatilinde Penn istasyonuna gidip Boston'a kalkan trenlerin tarifesini aldım. Artık üç gece yatmadan önce hep o tarifeyi okuyacaktım.

Önceleri Brenda'ya benzetemedim onu, hiç olmazsa ilk dakika. O da beni bana benzetemedi herhalde. Ama birbirimize sarılıp öpüştük, aramızda pardesülerin kalınlığını hissetmek garipti.

Takside, «Saçlarımı uzatıyorum,» dedi, o kadar, başka bir şey söylemedi. Elini tutup arabadan çıkmasına yardım edinceye kadar, bileğindeki ince altın bileziğin farkına varmadım.

Otelde kayıt defterini, «Mr. ve Mrs. Neil Klugman» diye imzaladım, odaya çıkınca yine öpüştük.

«Kalbin atıyor,» dedim.

«Biliyorum,» dedi.

«Sinirli misin?»

«Hayır.»

«Daha önce böyle bir şey yapmış mıydın?» dedim.

«Mary McCarthy'de okudum.»

Pardesüsünü çıkardı, gardroba asacağına bir iskemlenin üstüne fırlattı. Yatağa oturdum; o oturmadı.

«Ne var?»

Derin bir soluk aldı Brenda, pencereye gitti, hiç bir şey sormasam daha iyi olur, diye düşündüm — birbirimizin varlığına sessizlik içinde alışmak daha doğru olacaktı belki. Benim pardesümle onun pardesüsünü boş gardroba astım, bavulları — benimkiyle onunkini — yatağın yanında bıraktım.

Brenda iskemleye yaslanmış dışarıya bakıyordu, içeride olmaktansa dışarıda olmayı istediği belliydi. Arkasından yaklaştım, ellerimle göğsünü tuttum, pencerenin altından giren soğuk havayı farkettim o sırada, o ılık geceyi hatırladım, Brenda'nm sırtında küçücük kanatlar bulduğum o geceyi. Sonra Boston'a niye geldiğimi anladım ansızın — aradan çok zaman geçmişti artık. Evlilik konusunu konuşmanın sırası gelmişti.

«Bir şey mi var?» dedim.

«Evet.»

Beklediğim cevap değildi bu; cevap beklemiyordum aslında, ilgi göstererek onu yatıştırmak istiyordum.

Sordum: «Ne var? Niye telefonda söylemedin?»

«Bugün oldu.»

«Okul mu?»

«Ev. İlişkimizi anladılar.»

Yüzünü yüzüme çevirdim. «Zararı yok. Ben de yengeme söyledim buraya geleceğimi. Ne farkeder?»

«Yazın olanları anlamışlar. Yattığımızı.»

«Öyle mi?»

«Evet.»

«... Ron mu?»

«Hayır.»

«O gece Julie mi —»

«Hayır,» dedi, «o gece kimse farketmedi.»

«Anlamıyorum.»

Kalkıp yatağa gitti Brenda, oturdu. Ben de iskemleye oturdum.

«Annem o şeyi bulmuş.»

«Spirali mi?»

Başını salladı.

«Ne zaman?» diye sordum.

«İki gün önce galiba.» Gidip çantasını açtı. «Sırasıyle bu mektupları aldım, okuyabilirsin.» Bir zarf fırlattı bana; kirli, buruşuk bir zarftı bu, birkaç kere cebine koyup çıkarmıştı anlaşılan. «Bunu bu sabah aldım,» dedi. «Ekspres.»

Mektubu çıkarıp okumaya başladım:

PATIMKIN MUTFAK VE BANYO KÜVETLERİ
«Her Boy - Her Çeşit»

Sevgili Brenda —

Annenin mektubunu alınca hiç aldırma. Seni severim şekerim ne zaman Pardesü istesen pardesü alırım. Ne istedinse aldım. Sana inancımız tamdır onun için annenin Mektubunu alınca üzülme. Tabiî biraz sinirli çünkü bayram için çok Çalıştı. Kendisi Kadın olduğu için hayattaki bazı Sürprizleri ve üzüntüleri anlaması güçtür. Tabiî hepimiz şaşırdık çünkü ben öyle sanıyordum ki kendisine gösterdiğimiz güler yüzü anlayacak ve Sağ-

ladığımız tatilden memnun kalacak. Bazı İnsanlar sanıldığı gibi Çıkmazlar neyse olan Olmuş ben kendi hesabıma her şeyi unutmaya hazırım, sen bugüne kadar İyi bir öğrenciydin İyi notlar aldın Ron da İyi bir Çocuktu, daha önemlisi Tatlı bir çocuktu. Artık Genç değilim, kendi evlâtlarımdan da nefret edecek değilim. Senin yaptığın yanlışlığa gelince bu yanlışlığı İki kişi yaptınız Artık şimdi okuldasın ve ondan uzaktasın, sana güvenim tamdır. İnsan işine nasıl güveniyorsa çocuklarına da öyle güvenmelidir çünkü Kendi kanımızdan gelen evlâtları bağışlamamak diye bir şey olamaz. Bir ailecek birbirimize bağlıyız niye olmasın???? İyi bir Bayram geçir senin için yine dua edeceğim. Pazartesi günü Boston'a gidip kendine bir pardesü al. Neye ihtiyacın varsa al çünkü biliyorum orada havalar Soğuktur... Linda'ya selâmlarımı söyle önümüzdeki ilk tatilde de geçen yıl yaptığın gibi Onu da eve getir. Geçen yıl ne kadar güzel eğlenmiştiniz. Şimdiye kadar ne senin ne de Ron'un arkadaşları hakkında Kötü bir şey söylemedim hani bir söz vardır İstisnalar kaideyi bozmaz. Bayramın Kutlu Olsun.

BABAN

Altına BEN PATIMKIN diye imza atılmıştı, ama sonradan karalanmıştı imza, yine «Baban» diye yazılmıştı, üstteki «Baban» ın bir yankısı gibi.

«Linda kim?» diye sordum.

«Geçen yıl oda arkadaşımdı.» Bir başka zarf daha fırlattı. «Bak. Bunu da bugün öğleden sonra aldım. Uçakla.»

Mektup, Brenda'nın annesinden geliyordu. Okumaya başladım, bir an sonra bıraktım. «Babanın mektubundan *sonra* mı aldın bunu?»

«Evet,» dedi. «Babamın mektubunu okuyunca meseleyi anlayamamıştım. Annemin mektubunu oku.»

Yeniden başladım okumaya.

Sevgili Brenda:

Nasıl başlayacağımı bilemiyorum. Sabahtan beri ağlıyorum, gözlerim kan çanağına döndü, bu yüzden de öğleden sonraki toplantımıza katılamayacağım. Kendi kızımın böyle şeyler yapacağını hiç sanmazdım. Ne demek istediğimi anlamışsındır, onun için ikimizi de küçük düşürebilecek şeyler yazmayacağım. Şunu belirtmek istiyorum sadece: bu sabah yazlık eşyalarını kaldırırken alt çekmecede, bazı süveterlerin altında bir şey buldum, onu oraya koyduğunu sen de hatırlamışsındır. Görür görmez ağlamaya başladım, hâlâ da ağlıyorum. Biraz önce baban telefon etti, şimdi eve geliyor, ne kadar kötü durumda olduğumu sesimden anladı.

Bize bunu niye lâyık gördün, sana ne yaptık, bilmiyorum. Bir çocuğun isteyebileceği her şeyi verdik sana, güzel bir yuva verdik, seni sevdik, seni saydık. Seninle övünürdüm, kendi başının çaresine bakabiliyor derdim. Daha ön dört yaşındayken Julie'ye ne güzel bakardın. Ama zamanla ailenden uzaklaştın, seni en iyi okullara göndermemize, sana en iyi şeyleri almamıza rağmen bizi saymaz oldun. Neden böyle davrandığını bir türlü anlamıyorum, ölünceye kadar da anlamayacağım.

Arkadaşına gelince, ona diyecek sözüm yok. Annesiyle babası böyle yetiştirmiş onu, evde kim bilir nasıl bir hayat sürüyor ki böyle davranabiliyor. Bizim için bir yabancıydı, ona elimizden gelen misafirperverliği gösterdik, karşılığı da bu oldu. Evimizde neden böyle şeyler yaptığınızı ölünceye kadar anlamayacağım. Çocukluğumdan beri birçok şey değişti herhalde. Ama bizi niye düşünmedin? Beni bir yana bırak, babanı niye düşünmedin? Tanrı korusun, Julie bunu öğrenirse hali ne olur?

Sana o kadar güvenmiştik, neden böyle davrandın, hâlâ anlamıyorum.

Annenle babanın kalbini kırdın. Bunu bilmelisin. Sana o kadar iyi davranmıştık, aldığımız karşılık da işte bu oldu.

ANNEN

Sadece «Annen» yazmıştı mektubun altına, bir fısıltı gibi.

«Brenda,» dedim.

«Ne var?»

«Ağlayacak mısın?»

«Hayır. Ağladım bile.»

«Yine ağlama.»

«Çalışıyorum.»

«Peki... Brenda, sana bir şey sorabilir miyim?»

«Ne var?»

«Niye evde bıraktın onu?»

«Burada kullanmaya niyetim yoktu da ondan.»

«Ya ben gelseydim, yani geldim işte, o zaman ne olacaktı?»

«Önce ben gelirim sanmıştım.»

«Yanında getiremez miydin? Diş fırçası gibi.»

«Komiklik mi yapmaya çalışıyorsun?»

«Hayır. Niye evde bıraktığını soruyorum.»

«Söyledim ya,» dedi Brenda, «önce ben gelirim sanmıştım.»

«Ama Brenda, bir anlamı yok ki bunun. Peki, diyelim ki önce sen gelecektin, ama sonra dönecektin. Yine evde mi bırakacaktın?»

«Bilmiyorum.»

«Kızma,» dedim.

«Kızan sensin.»

«Ben kızmıyorum, üzülüyorum.»

«Ben de üzülüyorum öyleyse.»

Cevap vermedim, pencereye gidip dışarıya baktım. Gökyüzünde ayla yıldızlar belirmişlerdi, sert birer gümüş parçası gibi; uzaklarda Harvard görünüyordu, ağaçların dalları sallandıkça Harvard'ın ışıkları da bir yanıp bir sönüyorlardı.

«Brenda...»

«Ne var?»

«Annenin ne diyeceğini biliyordun, öyleyse niye evde bıraktın onu? Tehlikeli bir şey değil miydi bu?»

«Annemin ne diyeceğinin bu işle ne ilgisi var?»

«Güvenemezsin ki annene.»

«Niye güvenemeyecekmişim?»

«Anlamıyor musun? Güvenemezsin.»

«Neil, eşyalarımı kaldırıyordu sadece.»

«Bilmiyor muydun kaldıracağını?»

«Daha önce hiç kaldırmazdı ki. Belki de kaldırırdı. Neil, her şeyi düşünemem ya. Her gece yattık, kimse de farkına varmadı —»

«Brenda, ne diye lâfı değiştiriyorsun?»

«Değiştirmiyorum!»

«Peki,» dedim usulca. «Peki.»

«Lâfı değiştiren sensin asıl,» dedi Brenda. «Sanki annem onu bulsun istiyordum ben, öyle konuşuyorsun.»

Cevap vermedim.

«İnanıyor musun buna?» dedi, tam bir dakika ikimiz de konuşmadık.

«Bilmiyorum.»

«Ah, Neil, sen *delisin.*»

«O Allahın belâsı şeyi ortalarda bırakmaktan büyük delilik olur mu?»

«Dikkatsizlik.»

«Şimdi dikkatsizlik diyorsun, ama o zaman bilerek bıraktın.»

«Bırakmak dikkatsizlik değildi, çekmecede bırakmak dikkatsizlikti,» dedi.

«Brenda, sevgilim, yapılacak en kolay, en basit, en akıllıca şey onu da yanma almak değil miydi? Ha, değil miydi?»

«Farketmezdi zaten.»

«Brenda, hayatımın en saçma tartışması bu.»

«Sanki ben istiyordum annemin bulmasını? Bir işime yarayacaktı sanki? Artık eve bile dönemem.»

«Öyle mi?»

«Evet.»

«Hayır,» dedim. «Dönebilirsin — baban kapıda karşılar seni, iki pardesü, yarım düzine de elbiseyle.»

«Annem?»

«O da öyle.»

«Saçmalama. Nasıl bakarım yüzlerine?»

«Niye bakamayacakmışsın?» Kötü bir şey mi yaptın?»

«Neil, gerçeklerden kaçma.»

«Kötü bir şey mi yaptın?»

«Neil, onlar kötü sanıyorlar. Ne de olsa annemle babam.»

«Ama sence kötü mü —»

«Benim için farketmez.»

«Benim için eder, Brenda...»

«Neil, niye değiştiriyorsun lâfı? Durmadan beni suçluyorsun.»

«Allah kahretsin, Brenda, senin de suçun var.»

«Niye?»

«O Allahın belâsı şeyi ortada bıraktığın için. Kalkmış, bir de dikkatsizlik diyorsun!»

«Ah, Neil, başlama yine!»

«Niye bıraktın öyleyse? Bulsun istedin!»

«Niye?»

«Ne bileyim ben niye?»

«Ah!» dedi, yastığı alıp yatağın üstüne fırlattı.

«Şimdi ne olacak, Bren?» dedim.

«Bu da ne demek?»

«Bir şey demek değil. Ne olacak?»

Yatağa uzanıp başını yastığa gömdü.

«Ağlama,» dedim.

«Ağlamıyorum.»

Mektuplar hâlâ elimdeydi, Mr. Patimkin'in mektubunu zarftan çıkardım.

«Baban niye yerli yersiz büyük harf kullanıyor?»

Cevap vermedi.

Yüksek sesle okumaya başladım: «Senin yaptığın bu yanlışlığa gelince bu yanlışlığı İki kişi yaptınız Artık şimdi okuldasın ve ondan uzaktasın, sana güvenim tamdır. Baban. Baban.»

Dönüp ses çıkarmadan bana baktı.

«Şimdiye kadar ne senin, ne de Ron'un arkadaşları hakkında Kötü bir şey söylemedim hani bir söz vardır İstisnalar kaideyi bozmaz. Bayramın Kutlu Olsun.» Durdum; hiç de ağlayacağa benzemiyordu Brenda, kararlıya benziyordu. «Ne yapacaksın?» diye sordum.

«Hiç bir şey.»

«Kimi götüreceksin eve — Linda'yı mı?» dedim. «Yoksa beni mi?»

«Eve kimi götürebilirim ki, Neil?»

«Bilmem, kimi götürebilirsin?»

«Seni götürebilir miyim?»

«Bilmem,» dedim, «götürebilir misin?»

«Aynı soruyu tekrarlayıp durma!»

«Cevabı bilmiyorum ki.»

«Neil, gerçekçi ol. Bütün bunlardan sonra seni eve götürebilir miyim? Hepimiz aynı masada oturabilir miyiz bir daha?»

«Sen oturamazsan ben de oturamam, sen oturabilirsen ben de otururum.»

«Hep böyle felsefe mi yapacaksın, Allah aşkına!»

«Brenda, seçmek benim elimde değil ki. İster Linda'yı, ister beni götürebilirsin. İster gidersin eve, ister gitmezsin. Bu da başka bir yol. O zaman da Linda'yı ya da beni seçmek zorunda kalmazsın.»

«Neil, anlamıyorsun. Annemle babam onlar. Beni en iyi okullara göndermediler mi? Her isteğimi yerine getirmediler mi?»

«Doğru.»

«Öyleyse eve dönmemezlik edebilir miyim? Döneceğim.»

«Niye?»

«Anlamıyorsun. Senin böyle bir meselen yok. Şanslısın.»

«Tabiî. Deli bir yengem var, onunla oturuyorum.»

«Aileler birbirine benzemez. Anlamıyorsun.»

«Allah kahretsin, sandığından da iyi anlıyorum. O Allahın belâsı şeyi niye ortalarda bıraktığını da anlıyorum. Sen bilmiyor musun sanki?»

«Neler söylüyorsun, Neil? Asıl anlamayan sensin. Baştan beri durmadan beni suçladın. Hatırlasana. Öyle değil mi? Gözlerini de düzelttirsene! Şunu düzelttir, bunu düzelttir! Sanki her an senden kaçacakmışım gibi dav-

randın. Yine başladın şimdi, isteyerek bıraktım sanıyorsun onu.»

«Seni sevdim, Brenda, onun için de hep seni düşündüm.»

«Asıl ben seni sevdim. Bir kere o berbat şeyi de onun için taktırdım.»

İyice gerginleşmişti konuşmamız, sustuk.

Birkaç dakika sonra bavulumu aldım, pardesümü giydim. Ben çıkarken Brenda ağlıyordu.

Hemen bir taksiye atlamadım, daha önce hiç görmediğim Harvard'a doğru yürüdüm. Kapıların birinden geçip yorgun sonbahar yaprakları ve karanlık gök altında dolaştım. Yalnız başıma olmak istiyordum karanlıkta; bazı şeyler düşünmek istemiyor değildim, hiç bir şey düşünmemek istiyordum. Avluyu geçip bir tepeye çıktım, Lamont Kitaplığı'nın önündeydim şimdi; Brenda söylemişti, kitaplığın tuvaletlerinde Patimkin Küvetleri vardı. Arkamdaki ışık, gölgemi binanın camlı yüzüne yansıtıyordu. İçerisi karanlıktı, ne öğrenci vardı, ne de kitaplık memuru. Ansızın bavulumu yere bırakmak, bir taş alıp bütün camları kırmak istedim, ama kırmadım tabiî. Camda belli belirsiz görünen yüzüme baktım. İşte buydum ben. Baktım, ama görünüşümden içim anlaşılmıyordu. Işık hızıyla camın öteki yanına geçmek istedim ansızın, kendimi bir de oradan görmek istedim. Ne vardı içimde, kaçışı aşka, sonra da aşkı kaçışa çevirmişti böyle? Kazancı kayba, kaybı da — kimbilir — kazanca çevirmişti. Neydi o? Biliyordum, sevmiştim Brenda'yı, ama artık sevmiyordum. Uzun bir süre kim-

seyle sevişemeyeceğimi de biliyordum. Kimseye öyle tutulamazdım kolay kolay. Sadece sevgiyi değil, tutkuyu da kaybetmiştim. Birazcık başka bir insan olsaydı Brenda... ama o zaman da sevebilir miydim onu? Yüzüme baktım, camın ötesine kaydı bakışlarım, serin döşemeye, kitap raflarına takıldı.

Uzun süre kalmadım orada, ilk trenle Newark'a döndüm; güneş doğuyordu, bayramın ilk günüydü. İşe başlamama çok vakit vardı daha.

KUCAK DOLUSU

PHILIP ROTH

Goodbye, Columbus

KUCAK DOLUSU (GOODBYE, COLUMBUS) yayımlandığında, Philip Roth yirmi altı yaşındaydı. İki gencin aşklarını sıcak bir dille, duygulu bir ustalıkla anlatan kitap satışa çıkar çıkmaz sadece edebiyat çevrelerinin değil, geniş okur kitlelerinin de ilgisini çekti, en çok satan kitaplar listesine girdi. Değerini kısa zamanda herkese kabul ettiren KUCAK DOLUSU, Ulusal Kitap Ödülü'nü (National Book Award) aldı, Larry Peerce'ın yönetimi, Ali MacGraw ve Richard Benjamin'in oyunlarıyle beyaz perdeye aktarıldı. Philip Roth'un daha sonra yazdığı romanlar, özellikle, PORTNOY'UN ÇİLESİ (Portnoy's Complaint), yazarın ününü pekiştirmiş ve günümüzün en çok okunan kitapları arasında yer almıştır.

«Sert, insafsız, duygulu, ama her şeyden önce **genç** bir yazar, hayatı taze, eğlenceli bir gözle görüyor; yoksul bir delikanlıyla zengin bir kız arasındaki aşkı verirken, bir yandan da şişirilmiş, gerçek olmayan 'Amerikan refahı'nı hicvediyor.» ALFRED KAZIN

«Yirmi altı yaşında, usta, zekî, canlı bir virtüöz gibi çalıyor.» SAUL BELLOW

Kapak: Said Maden

EVREN OFSET 26 28 89